

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
MÜZİK DERSLERİNDEKİ ŞARKI ÖĞRETME DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Demet AYDINLI**

ANKARA-2007

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
MÜZİK DERSLERİNDEKİ ŞARKI ÖĞRETME DURUMU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Demet AYDINLI**

**Tez Danışman
Doç. Enver TUFAN**

ANKARA-2007

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼ę¼'ne:

Demet AYDINLI'nın "Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Derslerindeki Şarkı Öğretme Durumu" başlıklı tezi 30.04.2207 tarihinde, jürimiz tarafından Müzik Öğretmenliği Programı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı): .....

.....

Üye : .....

.....

Üye : .....

.....

Üye : .....

.....

ÖNSÖZ

Araştırmamın her aşamasında bilgi birikimi ve tecrübesiyle bana yol gösteren, olumlu eleştirilerini sunan değerli tez danışmanım Sayın Doç. Enver TUFAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Araştırmamı gerçekleştirmek için hiçbir zaman bilgisini, ilgisini esirgemeyen kıymetli hocam Sayın Prof.Dr. Ali UÇAN'a, anket sorularımın hazırlanmasına fikir ve önerileriyle katkıda bulunan Doç.Dr. Rıdvan SÜER'e, Yrd.Doç.Dr. Salih AYDOĞAN'a, Yrd.Doç. Mehlika DÜNDAR'a, Arş.Gör. Özlem ONUK'a, Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğretim Elemanlarından Okt.Dr. Neşe CAN'a, Okt. Hülya KAPKINER'e çok teşekkür ederim. Ayrıca sevgi ve ilgileriyle her zaman yanımda olan değerli annem M.Selma AYDINLI'ya, babam Mustafa AYDINLI'ya ve sevgili arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

ANKARA

Demet AYDINLI

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDEKİ ŞARKI ÖĞRETME DURUMU

Aydınlı, Demet

Yüksek Lisans, Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Enver TUFAN

30.04.2007

İlköğretim çağındaki çocuğun gelişimi için müzik eğitiminin ve bu eğitimi aktaracak sınıf öğretmenin önemi bilinmektedir. Araştırmada, İlköğretim okullarındaki sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde şarkı öğretimine yönelik olarak yer verdikleri ders içi etkinliklerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma, betimsel bir alan araştırmasıdır. Verilerin toplanması için sınıf öğretmenlerine yönelik anket uygulanmış, anketin birinci bölümünde yer alan dokuz adet soru sınıf öğretmenlerinin kişisel özellikleri, ikinci bölümde yer alan otuz adet ve bir adet açık uçlu soru ise şarkı öğretme etkinliği ile ilgili soruları kapsamıştır. Araştırmanın örneklemini, araştırmanın evreninden küme yöntemiyle seçilmiş 7 okulun 2005-2006 öğretim yılında görev yapan 143 sınıf öğretmenidir.

Çalışmada analizler için elde edilen anlamlılık düzeyi (P)0.05 hata düzeyinde değerlendirilmiştir. Tüm analizler ölçeği meydana getiren maddeler düzeyinde ayrı ayrı yapılmıştır. Çalışmada yer alan analizler SPSS 13.0 paket programı kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin büyük çoğunluğu derslerinde şarkı öğretme etkinliğine yer vermektedir. Sınıf öğretmenlerinin şarkı seçme, şarkı dağırcığı ile ilgili yayınları takip etme, şarkı öğretim yöntemlerini uygulama, öğrenciyi şarkı söylemeye hazırlama, öğretmenin herhangi bir okul çalgısını çalma ve çalgısını derste kullanma konularında güçlükleri olduğu saptanmış ve bu bulguların sonuçları da sınıf öğretmenlerinin kişisel özellikleriyle karşılaştırılmıştır.

Bilim Kodu : Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik ğretmenliği Bilim Dalı
Anahtar Kelimeler : Müzik, Eğitim, Sınıf ğretmeni
Sayfa Adedi : 121
Tez Yöneticisi : Doç. Enver TUFAN

GRADE TEACHERS' ACTIVITIES OF TEACHING SONGS IN MUSIC LESSONS

Aydınlı, Demet

Master of Fine Arts in Musical Education

Master of Fine Arts Thesis: Enver Tufan, Doç.

30.04. 2007

It has been known that the importance of music education and the grade teacher who gave it, is undeniable for development of children in their primary education.

In this study, which is a descriptive survey in structure, a questionnaire has been given to the grade teachers as a data collecting technique. In the first part of this questionnaire, nine questions have been asked for the purpose of determining the personal characteristics of them, and in the second part there are thirty questions and an extra one without choices to determine their applications and attitudes related to singing activities in classroom environment. The grade teachers who work in the primary education institutions in Turkey constitutes the universe of this study and the sampling is selected from this universe by using the set grouping method.

In the study, analyses were evaluated at the 0.05 level of significance. All the analyses were performed at the level of each item which constitutes the scale. To analyze data, SPSS 13.0 statistics program was used.

According to the study, singing activities are very important to most of the grade teachers as a part of their lesson, but they have many difficulties in selecting songs, finding the publishings about the song literature, applying the teaching methods of singing, preparing the student to sing and in playing an instrument for soloistic and accompaniment purposes. Results obtained from this data have been compared with the data from the ones that obtained from questions about the personal characteristics of the teachers who participated in this study.

Science Code : Fine Arts Education Department

Music Teaching Department

Key Words : Music, Education, Grade Teachers

Number of Pages : 121

Adviser : Doç. Enver TUFAN

İÇİNDEKİLER

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	ix
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. İnsan ve Eğitim	3
1.1.1. Sanat Eğitimi ve Müzik Eğitimi	4
1.2.1. İlköğretim Kurumları Müzik Dersinin Genel Amaçları	10
1.2.2. İlköğretimde Müzik Öğretimi.....	16
1.2.3. İlköğretim Okullarında Müzik Dersi Öğretim Programı	16
1.2.3.1. İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı	17
1.3. Müzik Eğitiminin Boyutları	19
1.3.1. Ses Eğitimi.....	19
1.3.2. Kulak (Müziksel İşitme) Eğitimi	21
1.3.3. Çalgı Eğitimi.....	23
1.3.4. Beğeni (Zevk) Eğitimi	25
1.3.5. Yaratıcılık Eğitimi	26
1.3.6. Tartım (Ritm) Eğitimi.....	28
1.3.7. Müzik Bilgisi	29
1.4. İlköğretimde Şarkı Öğretimi	30
1.4.1. Şarkı Öğretim Yolları	32
1.5. İlköğretim Çağı Çocuğunun Gelişimi ve Müziksel Etkinlikleri	34
1.6. Sınıf Öğretmenlerinin Nitelikleri	36
1.7. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Tarihçesi.....	42
1.8. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Eğitiminin Yeri	46
1.9. Problem	48
1.12. Sınırlılıklar	50
1.13. Varsayımlar	50
1.14. Tanımlar	51
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	52
YÖNTEM.....	59
3.1. Araştırmanın Modeli	59

3.2.Evren ve Örneklem	59
3.3.Verilerin Toplanması	59
3.4.Verilerin Analizi.....	60
BULGULAR VE YORUM	62
SONUÇ VE ÖNERİLER	107
5.1.Sonuçlar	107
KAYNAKÇA	115
EKLER	110

1. ARAŞTIRMA ANKETİNİ UYGULAMA İZİN BELGESİ
2. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK DERSLERİNDE UYGULADIKLARI ŞARKI ÖĞRETME DURUMUNU BELİRLEME ANKETİ
3. SINIF ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALLARINDA UYGULANAN MÜZİK DERSLERİNİN İÇERİĞİ VE KREDİ DAĞILIMI

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Eğitiminin Yeri	46
Tablo 4.1. Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı	62
Tablo 4.2. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Durumu	62
Tablo 4.3. Ankete Katılan Öğretmenlerin Sınıf	63
Mevcudu	63
Tablo 4.4. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eğitim Durumu	64
Tablo 4.5. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun	64
Olduğu Okul Türü	64
Tablo 4.6. Ankete Katılan Öğretmenlerin Müzik Eğitimi Konulu.....	65
Hizmet–İçer Eğitim Kurslarına Katılma Durumu	65
Tablo 4.7. Ankete Katılan Öğretmenlerin Çalgı Çalma.....	65
Durumu	65
Tablo 4.8. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kullandığı.....	66
Çalgı Türleri	66
Tablo 4.9. Ankete Katılan Öğretmenlerin Öğretimini.....	67
Yaptıkları Sınıfların Dağılımı	67
Tablo 4.10. Ankete Katılan Öğretmenlerin Dağarcıklarındaki	67
Şarkı Sayısının Dağılımı	67
Tablo 4.11. Ölçek Sorularına Verilen Cevapların Frekans Dağılımı	68
Tablo 4.12. Beşinci Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre	72
Karşılaştırılması.....	72
Tablo 4.13. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi	
Tablosu	72
Tablo 4.14. On ikinci Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması	73
Tablo 4.15. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi	
Tablosu	73
Tablo 4.16. On Dokuzuncu Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre	
Karşılaştırılması.....	74
Tablo 4.17. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi	
Tablosu	75
Tablo 4.18. Yirmi Üçüncü Sorununun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre	
Karşılaştırılması.....	75
Tablo 4.19. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi	

Tablosu	76
Tablo 4.20. Yirmi Sekizinci Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	77
Tablo 4.21. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	77
Tablo 4.22. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Mesleki Kıdem	78
Değişkenine Göre Karşılaştırılması.....	78
Tablo 4.23. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	78
Tablo 4.24. Ölçekte Yer Alan Soruların Sınıftaki Öğrenci Mevcudu İle İlişkisi.....	80
Tablo 4.25. Üçüncü Sorunun Eğitim Durumuna Göre.....	82
Karşılaştırılması.....	82
Tablo 4.26. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu....	82
Tablo 4.27. Altıncı Sorunun Eğitim Durumuna Göre	83
Karşılaştırılması.....	83
Tablo 4.29. On Üçüncü Sorunun Eğitim Durumuna Göre.....	84
Karşılaştırılması.....	84
Tablo 4.30. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu....	84
Tablo 4.31. Yirmi Üçüncü Sorunun Eğitim Durumuna Göre	85
Karşılaştırılması.....	85
Tablo 4.32. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu....	85
Tablo 4.33. Yirmi Sekizinci Sorunun Eğitim Durumuna Göre.....	86
Karşılaştırılması.....	86
Tablo 4.34. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu....	87
Tablo 4.35. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması...	87
Tablo 4.36. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu....	88
Tablo 4.37. Yirmi Sekizinci Sorunun Mezun Olunan Okul Türüne	89
Göre Karşılaştırılması.....	89
Tablo 4.38. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	89
Tablo 4.39. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Mezun Olunan Okul Türüne.....	90
Göre Karşılaştırılması.....	90
Tablo 4.40. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	90
Tablo 4.41. Çalgı Durumuna Göre Karşılaştırmaların	91
Varyans Analizi Tablosu	91

Tablo 4.42. Çalgı Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	91
Tablo 4.43. Çalgı Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	92
Tablo 4.44. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırılması.....	92
Tablo 4.45. Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	93
Tablo 4.46. Otuzuncu Sorunun Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırılması.....	93
Tablo 4.47. Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	94
Tablo 4.48. Birinci Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	94
Tablo 4.49. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	95
Tablo 4.50. İkinci Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	95
Tablo 4.51. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	96
Tablo 4.52. Üçüncü Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması	97
Tablo 4.53. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	97
Tablo 4.54. Dördüncü Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması	98
Tablo 4.55. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	98
Tablo 4.56. Beşinci Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	99
Tablo 4.57. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	100
Tablo 4.58. Altıncı Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	101
Tablo 4.59. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	101

Tablo 4.60. On Altıncı Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan.....	102
Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	102
Tablo 4.61. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	102
Tablo 4.62. Otuzuncu Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan	103
Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	103
Tablo 4.63. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu	104
Tablo 4.64. Ankete Katılan Öğretmenlerin Açık Uçlu.....	105
Sorulara Verdikleri Yanıtların Frekans Değerleri	105

BÖLÜM 1

GİRİŞ

İnsan, canlılar arasında gelişmeye en çok yatkın olan varlıktır. Bu gelişimin sağlıklı olabilmesi için beslenme, barınma, güven duyma, sevme, sevilme, bir topluluğun üyesi olma gibi gereksinimlerinin karşılanması gerekir. Bundan dolayı çevresindeki diğer insanlarla iletişime, etkileşime geçer. Yaşamı boyunca yaratıp geliştirdiği aletlerini, oluşturup kullandığı dilini, tüm birikimlerini yani kültürünü aktarma ihtiyacı duyar. İnsan farkında olmadan istemli yada istemsiz bir şekilde kültürel etkilerden ve faktörlerden esinlenebilir. Ancak bunu belli bir sisteme veya bilimsel bir temele oturtmak istediğinde “eğitim” kavramı ortaya çıkar.

Eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar geçen bir süreçtir. Bu süreçte bireylere çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerler kazandırılmaktadır. Bu öğrenmeler bireyin davranışlarında gözle görülebilen değişikliklere neden olmaktadır (Erden,1998:13).

Bireyleri, toplumları biçimlendirmek, değiştirmek ve geliştirmek için eğitim en etkili süreçtir...İnsanın kültürel bütünlüğünü sağlamada müziğin eğitim aracı olarak kullanılması tüm dünyada yaygınlık kazanmıştır...Bilim, teknik ve sanat, toplum yapısının oluşmasında başlıca etmenlerdir ve insan yaşamının vazgeçilmez öğeleridir. Bilim, teknik ve sanat birlikte işlediği durumlarda veya bu öğelerden birlikte yeterince yararlanıldığı durumlarda, insan yaşamındaki bozukluk, eksiklik ve yetersizlikler giderilir (Biber Öz, 2001: 101-102).

Bu nedenle müzik derslerinde, çocuğun müziği sevmesi, müziğe olan ilgi ve yeteneğinin gelişmesi, iyi bir müzik kulağına sahip olması için iç disiplini geliştirecek, genel kültürünü zenginleştirecek doğrultuda bir yol izlenebilir. Nota, ses, ritm bilgileri şarkı öğretimi etkinliği ile çocuğun söylemekten zevk alacağı, yaş seviyesine uygun şarkılar ile öğretilir ve şarkı söyleme etkinlikleri yaratıcı drama çalışmaları ile renklendirilebilir. Çocuğu güdüleyerek, onun müzik dağarcığındaki

birikimlerini, sosyal etkinliklerde ortaya koyup sergilemeleri için ortam yaratılabilir. İlköğretim çağındaki çocukları, yatkınlıklarına ve ilgilerine göre yönlendirmek, onların bilişsel, devinişsel, duyuşsal yönden gelişimlerini sağlamak için nitelikli bir müzik eğitime ve bunu uygulayacak yetkin sınıf öğretmenlerine gereksinim olduğu düşünölmektedir.

Eğitim ve öğretimin lokomotifi olan öğretmen, duruşu, giyim-kuşamı, hal ve hareketleri, dilini güzel kullanması, öğretim yöntemleri ve dersi sevdirmesiyle örnek davranışlar sergiler. Böylesi örnek nitelikte olan sınıf öğretmenlerinden başarılı öğrenciler yetiştirmeleri beklenmektedir.

Nitelikli öğretmenin; Atatürk ilke ve devrimlerine gönölden bağı, sınıfta ve sosyal hayatta laik ve demokratik değerleri özümsemiş, paylaşımcı, girişimci, yaratıcı, öz güveni olan çocuklar yetiştirmeyi kendisine hedef seçmesi “Fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür” nesillerin doğmasına neden olacaktır. Mertoğlu'nun (1994) “İlkokullarda Müzik Eğitimi” adlı araştırmasında ve Görgünay'ın (1994) “İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminin Etkililiğı” adlı çalışmasında bu değerlerin okul öncesi ve ilköğretim çağındaki çocuklarda serpilip gelişmesinin daha etkili olduğu belirtilmiştir.

Çocuğun yetenekleri doğrultusunda şekillenmesinde, okulöncesi eğitimin ve ilköğretimin, bu süreç içinde sınıf öğretmenin rolü çok önemli bir yer tutar. Bu konuda Senemoğlu'nun tesbitleri şöyledir:

Toplumdaki iyi vatandaşın, nitelikli ana-babanın, nitelikli meslek adamının, nitelikli politikacının temelleri ilkokul öğretmenleri tarafından oluşturulmaktadır. O halde sınıf öğretmenliğı, çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmayı amaçlayan toplumumuzda, her önüne gelen kişinin atandığı bir meslek alanı değil, hizmet öncesinde ve hizmet içinde özel bir eğitimi gerektiren bir meslek alanı olarak düşünölmelidir ...Özellikle sınıf öğretmeni bilgiyi aktaran kişi değil, bilgiye ulaşma ve öğrenme yollarını öğreten kişi olmalıdır. Gerek öğrencilerini tanıma, gerekse öğrencilerinin öğrenmelerini izleme, öğrenme düzeylerini belirleme amacıyla yeterli

ölçme ve değerlendirme becerilerine de sahip olması gerekir (Senemoğlu,1994: 81).

1.1. İnsan ve Eğitim

İnsanın bugünkü durumuna ulaşmak için varolan diğer biyolojik canlılar gibi birçok evrimsel süreçten geçtiği bilinmektedir. Ayakları üzerinde durabilmeyi başarmış, güçlü bir sinir sistemi ve gelişmiş beyniyle gördüklerini nesneye çevirebilme çabaları boşa gitmemiştir. Gereksinimlerini karşılamak, kendini ifade etmek için deneme yanılmayla yaptığı nesnelere kullanabilmeyi zaman içerisinde öğrenmiş, sanatını ve kültürünü oluşturmayı, geliştirmeyi başarmıştır. Bunun en önemli kanıtının insanlığın geçmişten bugüne getirdiği, uygarlık seviyesi olarak gösterilebilir.

Değerlerini bir sistem içinde sadece aktaran değil aynı zamanda değişime öncülük eden insan, zamanla oluşan inanç ve değerlerini kültürüyle nesilden nesile aktarmış, kültürlenmiş, kültürleşmiştir. Bu kültür zinciri içinde varolan eğitim, insanın dogmalardan etkilenmemesini sağlayan bir yoldur.

Eğitim yalnızca toplumun değerlerini, inançlarını bireylerine aktarmayı amaçlarsa, böyle bir eğitimden geçen gençlik dogmaların etkisinden kurtulamaz (Russel, 1984: 35-61).

İnsan toplumsal ve kültürel bir varlık olup eğitimin temel ögesidir. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapılarıyla bir bütündür. İnsan yapısı ve yaradılışı gereği sağlıklı, dengeli ve uyumlu yaşama isteğindedir. İsteddiği bu yaşama ulaşabilmesi için bireyin tüm gücünü ve yeteneğini harekete geçirerek kullanması ve kendini geliştirmesi gerekmektedir. Bilim, teknoloji ve sanat günümüz insanının yetişme, gelişme ve çalışma alanını oluşturur. Bu anlamda bilim, teknoloji ve sanat insanın tüm gücünü kullanarak kendini geliştirme isteğinin bir ürünü ve süreci olarak ortaya çıkmaktadır (Uçan, 1993: 13-15).

Eğitimin temeli bilimsellik olmalıdır. Eğitim üretim için yapılırlık anlayışı ilke edinilmeli ve üretici, yaratıcı insanlar yetiştirmeye özen gösterilmelidir. Öğrenciler yetenekleri ve becerileri doğrultusunda yönlendirilmelidir. Her şeyden önce eğitim sisteminin amacı ekonomik, kültürel ve toplumsal beklentilere cevap verebilecek nitelikte insanlar yetiştirmek olmalıdır (Yörüköğlü,1987: 77-109-110).

10 Aralık 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ne göre: her insanın eğitim hakkı vardır. (madde: 26) Bildiri aynı maddenin devamında ise yine ilköğretimin zorunlu olduğunu ve devletin temel görevi olduğunu da belirtmektedir (Tanilli, 1994: 22).

1.1.1. Sanat Eğitimi ve Müzik Eğitimi

İnsanlar geçmişten bugüne sanatın çeşitli dalları ile iç içe olmuş, sanatı kendisine bir uğraş alanı olarak seçmiştir. Bu uğraşlarını da el ve beyin gücünün bileşeninden oluşan, üretimle şekillendirdiği bilinmektedir. Sanatsal eğitim yada uğraş koşullarına göre bireysel yada toplumsal içerikli olabilmektedir. Sanat eğitimi alan bireyin kendi iç dünyasıyla barışık ve estetik değer yargılarının gelişmiş olması, topluma karşı açık ve toplum içinde örnek davranışlar sergilemesi beklenmektedir.

“Sanat birey yönünden olduğu gibi toplum yönünden de önemli bir uğraş ve üretim alanıdır. Sanat, bireylerin ve toplumların kendilerini estetik bir yapıda ifade etme biçimidir. Birey yönünden sanat özel bir zihinsel etkinlik ve özel bir üretim biçimi aynı zamanda da doğal bir gereksinimdir(Turan,1997)” (Yünlü, 2002: 2).

Sanat eğitiminin baş amaçları: görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğrenmektir. Çevresini algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için gerekli ilk şarttır. Yalnızca bakmak değil “görmek”, yalnızca duymak değil “işitmek”, yalnızca ellerle yoklamak değil “dokunulanı duymak” yaratıcılık için ilk aşamadır (San, 1985: 17).

Sanatsal yaratıcılık yüzeysel yaklaşım, inceleme ve değerlendirmelerle olmamalı; sanatsal güzelliği, estetiği yakalayabilmek, geniş kitlelerin beğenisine

sunabilmek için “ince elenip, sık dokunan” türden yöntemlere başvurulabilmeli ve gereğinde beş duyu yerli yerinde kullanılıp, analiz ve sentez yapılabilirdir.

Sanat eğitimi, insanlarda, ulusal ve evrensel boyutta sanatsal ve kültürel sorunlara ilişkin ilgiyi yoğunlaştıran, olup bitenlere karşı duyarlı, bilgili, eleştirici, hoşgörülü, çok yönlü ve çeşitli ilişkiler kurabilen insanlar yetiştirme, çağdaş niteliklerle donanık yaklaşımla sanatı izleyerek etken, edilgen, yaratıcı bir bilinçlilik uyandırma amacını taşır (Görsev, 1997: 4).

Bu bilinci aşlamak için eğitimin ilköğretim kademesinde çocuğa sanatla ilgili ortam yaratılmalıdır. Okuldaki bu ortamın eğitsel değeri çok büyüktür. Çocuğun da tıpkı sanatçı gibi içinde saklı duygularını ifade ederek, sanat eserleriyle temasta bulunarak güzellik zevkini tadacağı düşünülmektedir. Bu da ancak okulda sanat havası yaratmak, öğrencilere sanat alanında çalışma zemini hazırlamak, sanat eserleriyle temasa geçirmek ve onları sanat eserleriyle etkileyecekleri bir çevre içinde tutmakla mümkündür (Kocabaş, 2004: 53-57).

Çağdaş sanat eğitimi yedi ana başlık altında incelemek mümkündür:

Yüzey sanatları (resim, mozaik, karikatür, fotoğraf vb.)

Hacim sanatları (heykel, anıt, seramik vb.)

Uzam sanatları (mimari, çevre düzenlemesi, peyzaj mimarisi vb.)

Dil sanatları (roman, tiyatro metni vb.)

Ses sanatları (yöresel müzik, klasik müzik, evrensel müzik vb.)

Devinim sanatları (bale, mim, dans türleri vb.)

Eylem sanatları (opera, tiyatro, gölge oyunu vb.) (Yünlü, 2002: 3).

Uçan (1997: 40); Sanat eğitimi üç ana kola ayırırken, müzik eğitiminin bir fonetik sanat eğitimi olduğuna işaret etmektedir. Sanat eğitimi, temelde, sanatsal etkinlik ve etkileşimler yoluyla bireyin yaratma güdüsünü doyurmaya, estetik gereksinimlerini kazandırmaya, beğeni duygusunu geliştirmeye ve içinde yaşadığı gerçekliğe daha duyarlı olmasını sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan sanat eğitimi,

bireyin bilişsel ve devinişsel yönlerinin yanında özellikle duyuşsal yönünün gelişmesinde çok önemli rol oynar ve her biri kendi içinde çeşitli dallara ayrılan şu üç ana koldan oluşur: (1) fonetik sanatlar eğitimi (2) plastik sanatlar eğitimi ve (3) dramatik sanatlar eğitimi.

Müzik, bireyin kendini ve becerilerini geliştirmesi için bir araçtır. Müzikle ilgilenen kişi diğer akademik, kültürel ve sosyal alanlarda daha başarılı olmakta, kendine olan güveni artmaktadır (Lehr, 1998: 40).

Müziğin bireyin varlığında ciddi bir rolü ve insan duyguları üzerinde güçlü bir etkisi vardır. Müzik dışındaki becerilerin gelişmesinde müziğin etkilerine ilişkin yapılan bir araştırmada ilkökul çocuklarının konsantrasyonlarının artırılması, duygusal ve davranışsal problemlerinin çözümünde onlara arka planda devamlı olarak müzik dinletmenin yararları gözlenmiştir (Hallam, 2001: 61-75).

“Dalcroje’nin dediği gibi, gerekli olan çocuğun müziği hissetmeyi ruhunu ve bedenini birleştirmeyi, yalnızca kulaklarıyla değil tüm varlığıyla dinlemeyi öğrenmesidir” (Yavuzer, 1996: 221).

Müziğin insan yaşamındaki önemi, onun insan yaşamının değişik boyutlarındaki çok yönlü işlevlerinden kaynaklanır. Bu işlevler bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere beş kümede toplanabilir.

Müziğin bireysel işlevleri: bireyin dengeli, doyumlu, sağlıklı, başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar.

Müziğin toplumsal işlevleri: bireyler, birey ve toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlamasında müziğin oynadığı rolleri kapsar.

Müziğin kültürel işlevleri: kültürü arttırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar.

Müziğin ekonomik işlevleri: sanatsal öz korunmakla birlikte müzik alanında giderek belirginleşen sunu–istem, üretim–dağıtım–tüketim ilişkilerinin ağır bastığı çalışma ve düzenlemeleri kapsar.

Müziğin eğitimsel işlevleri: bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevlerin düzenli, sağlıklı, etkili, verimli ve yararlı olmasını sağlamaya yönelik müziksel öğrenme–öğretme etkinliklerini ve bunlara ilişkin düzenlemeleri kapsar (Uçan, 1997: 13).

Müzik eğitimi bireylerin ve toplumların sağlıklı, saygın, becerikli, yordamlı, dürüst, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimidir. Müzik eğitimi yoluyla kazandırılmak istenen her boyut kişiyi ve giderek toplum yada toplumları maddi ve manevi olarak besler, biçimlendirir ve yüceltir. Maddi ve manevi yönden sağlam yetişmiş bireylerden sağlam yapılı toplumlar oluşur (Ünal, 1989: 240).

Müzik eğitimi sayesinde bireyler kendini ifade etme olanağına kavuşur, yaratıcılıkları, estetik değer yargıları, kültürel kimlikleri, dil becerileri gelişir. Fakat eğitim ve sanat üzerine yapılmış araştırmalar, ilkokullarda müzik eğitiminin diğer derslere oranla daha zayıf ve yetersiz işlendiğini ve fazla önemsenmediğini ortaya koymuştur. Müziğin insanlar üzerindeki önemli ve etkili fonksiyonlarını düşündüğümüz zaman, müzik eğitiminde gözlemlenen bu sorun ve yaklaşım oldukça dikkat çekicidir (Saydam, 2003: 3).

Müzik eğitimi sırasında öğrenciler, şarkı söylemeye, nota yazıp okumaya, basit müzik aletlerinden birini çalmaya, müzik dinlemeye, izlenimlerini ifade etmeye ve kendi buluşlarını açıklamaya alıştırmalıdır. Çocukların çevrelerinde duydukları sesleri taklit etmelerinden başlanarak o seslerle şarkılardaki seslerin benzerlik ve

farklılıklarına dikkatleri çekilmelidir. Bu sayede müzik dersleri sıkıcı olmaktan çıkarılmalı ve müzik çalışmaları ders dışı zamanlara da taşınmalıdır. Çocuk koroları kurulmalı, konserler verilmeli, radyodan, kaset-CD çalardan yararlanılmalı, çok sesli parçalara geçilmeli, marşlar söylenerek yürünmeli ve çalışılmalı, ritmik danslar ve ulusal oyunlar oynanmalıdır. Çocukta müzik gereksinimi yerleştirilmelidir (Tonguç, 1952: 27).

Müzik eğitimi, düzeni, düzeyi, süresi ve kapsamı ne olursa olsun kendi çevresi içinde bir bütün olmakla birlikte, yönelik olduğu ana amaç bakımından üç ana türe ayrılır. 1. Genel müzik eğitimi, 2. Özengen müzik eğitimi ve 3. Mesleki müzik eğitimi. Bunlardan her biri kendi içinde alt türlere ayrılır ve çeşitlenir.

Genel müzik eğitimi, müzikle ilişkisi ne olursa olsun herkes için gereklidir ve herkese yöneliktir. Özengen müzik eğitimi, müziğe özel ilgisi, isteği ve yatkınlığı olup müziği kendisi için bir düşkü (hobi) alanı olarak seçenlere yöneliktir. Mesleki müzik eğitimi ise müziğe üst düzeyde yetenekli olup kendisine bir iş, meslek, ciddi-sürekli uğraş, olarak seçenlere-belirleyenlere yöneliktir Genel müzik eğitimi, özengen ve mesleki müzik eğitimlerinin temeli ve tabanıdır. Müzik eğitimi, adeta genel müzik eğitimi ile zemine oturur. Özengen müzik eğitimi ile doğrulur-ayağa kalkar, mesleki müzik eğitimiyle de doruğa uzanır/derinlere ulaşır. Genel müzik eğitiminin en temel ve etkin iki ögesinden biri bu “eğitimi alan/gören birey” (öğrenci), diğeri ise bu “eğitimi veren/sağlayan birey”(öğretmen) olup, genel müzik eğitimi, temelde bu iki birey (öğrenci-öğretmen) arasındaki ilişkileri/etkileşimleri esas alan bir çerçeveye oturtulmaktadır (Uçan, 1997: 08-108).

“Genel müzik eğitimi, müzik eğitiminin temeli olan “insana” yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli olan “genel müzik kültürü”nü kazandırmayı amaçlar” (Öz, 2001: 1).

Bilim, teknik ve sanatta gelişmiş ülkelerde müzik ciddi bir eğitim alanı ve aracı olarak değerlendirilir. Ülkemizde müzik yaşamı, değişik müzik türleri ile çok yönlü ve değişik amaçlara hizmet eden bir görüntü oluşturur. İnsanın müziksel

birikimi, o insanla birlikte değişim gösterebilir. Kişi, müziksel birikimini geliştirmek için farklı türde müzikler dinleyebilir, dinlediği müzikler hakkında bilgi sahibi olabilir. Öz müziğimizin ışığında ülkemizde varolan bütün müzik türlerini dikkate alarak genel müzik eğitimini sağlıklı bir yapıya kavuşturmak için çabalayabiliriz.

1.2.İlköğretimde Müzik Eğitimi ve Öğretimi

İlköğretim, 6-14 yaş grubu öğrencilerin temel bilgi ve becerileri kazanması, gerek hayata gerekse daha sonraki eğitim kurumlarına hazırlanması için geçen bir süreçtir.

İlköğretim kurumları Türk eğitim sisteminin en önemli basamağıdır. Bu kurumlar ilköğretim çocuğunu hayata ve üst öğrenim basamaklarına hazırlar ve ona yurttaşlık hak ve görevlerini öğretir. Çocuğun yeteneklerinin ve yaratıcılığının ortaya çıkmasını sağlar. Bu nedenle ilköğretim basamağı “temel eğitim” olarak da adlandırılmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 23. maddesi ilköğretimin amaç ve hedeflerini şöyle açıklamaktadır. “1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; 2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayat ve üst öğrenime hazırlamaktır.” İlköğretimin çocuğun ilgi ve yeteneklerini geliştirme görevi, aynı yasanın “Yöneltilme” başlıklı 6.maddesinde şu biçimde yer almıştır. “Fertler eğitimleri süresince, ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda çeşitli programlara veya okullara yöneltilerek yetiştirilirler”. Milli Eğitim sistemi, her bakımdan, bu yöneltmeyi gerçekleştirecek biçimde düzenlenir (METK, 23.Madde).

1.2.1.İlköğretim Kurumları Müzik Dersinin Genel Amaçları

İlkokullarda uygulanan müzik dersleri belli amaçlara yöneliktir. Bu amaçlar;

1. Temel müzik bilgilerine sahip olabilme.
2. Sesleri temel özellikleriyle tanıyabilme.
3. Sesler arasındaki temel ilişkileri kavrayabilme.
4. Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme.
5. Müzik yapma ve dinleme araçlarını tanıyabilme.
6. Müzik topluluklarını tanıyabilme.
7. Geleneksel ve çağdaş; yöresel, ulusal ve evrensel müzikleri tanıyabilme.
8. Müziğin kaynağını, oluşum ve gelişimini kavrayabilme.
9. Müziğin insan yaşamındaki yerini ve önemini kavrayabilme.
- 10.Düzeyine uygun müzikleri çözümleyebilme.
- 11.Düzeyine uygun müzikler yazabilme.
- 12.Müziğin her türünde nitelikli olanı niteliksizden ayırdedebilme.
- 13.Çevresi ile müziksel iletişim ve etkileşimde bulunabilme.
- 14.Atatürk' ün müzikle ilgili temel görüşlerini doğru anlayabilme.
- 15.Sesini doğru etkili kullanabilme.
- 16.Dinlediği müziklere uygun ritmik devinimlere eşlik edebilme.
- 17.Çalgısını temiz ve düzenli kullanabilme.
- 18.Müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilme.
- 19.Sözlü müziklerde Türkçe'yi doğru ve anlamlı kullanabilme.
- 20.Düzeyine uygun tekerleme, sayışma, ninni, şarkı, türkü, marşları doğru temiz ve anlamlı söyleyebilme.
- 21.Düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru temiz ve anlamlı çalabilme.
- 22.Kazandığı müzik dağarcığını çeşitli etkinliklerle sergileyebilme.
- 23.Müzik yazısını doğru okuyabilme.
- 24.Müzik yazısını doğru yazabilme.
- 25.Başta İstiklâl Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilme.
- 26.Müziği başka anlatım biçimlerine dönüştürebilme.
- 27.Düzeyine uygun müziksel araç ve gereç yapabilme.
- 28.Yaratıcı müziksel çalışmalar yapabilme.
- 29.Müziksel bir çevre içinde yaşadığının farkında olabilme.
- 30.Müzik yapmaya istekli olabilme.
- 31.Müzik yapmaktan hoşlanabilme.
- 32.Müzik dinlemekten hoşlanabilme.
- 33.Çeşitli türdeki müziklerden hoşlanabilme.
- 34.Çevresindeki müzik etkinliklerine katılabilme.
- 35.Serbest zamanını müzikle geçirebilme.
- 36.Yaşamında müzikten yararlanabilme.
- 37.Kendisini müzik yoluyla ifade edebilme.
- 38.Müzik yoluyla, sevgi, paylaşma, ve sorumluluk duygusunu geliştirebilme.
- 39.Sağlıklı müziksel çevre konusunda bilinçli ve duyarlı olabilme.
- 40.Çok yönlü ve hoşgörülü bir müzik anlayışı kazanabilme.

- 41.Kendine özgü bir müziksel kişilik geliştirebilme.
- 42.Bilinçli bir müzik dinleyicisi olabilme.
- 43.Müzik kültürünün genel kültürün ayrılmaz bir ögesi olduğunu görebilme.
- 44.Ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olabilme.

Programda 1, 2 ve 3. sınıflar, birinci devre; 4 ve 5. sınıflar ikinci devre; 6, 7 ve 8. sınıflar ise üçüncü devre olarak adlandırılmaktadır. Her devre için ayrı ayrı tespit edilen amaçlar ise şunlardır:

Birinci Devre Amaçları (1. ,2. ve 3. Sınıflar)

1. Çevresindeki başlıca varlık ve kişileri ses özellikleriyle tanıyabilme.
2. Doğadaki sesleri tanıyabilme.
3. Kullandığı araçları, çıkardıkları seslerle tanıyabilme.
4. Çevresinde kullanılan çalgıları seslerle tanıyabilme.
5. Çevresindeki varlıkları hareket hızlarıyla ayırt edebilme.
6. Çevresindeki varlıkların seslerini gürlekleriyle ayırt edebilme.
7. Çevresindeki varlıkların hareket ve seslerindeki düzeni-ritmi fark edebilme.
8. Düzeyine uygun ezgilerin temel-biçimsel özelliklerini sezebilme.
9. Bildiği tekerleme-sayışma, ninni, şarkı, türkü ve marşların ezgi kümeleri arasındaki temel ilişkileri fark edebilme.
- 10.Dağarcığındaki müzikleri türüne göre tanıyabilme.
- 11.Müzik yapma ve dinlemeyle ilgili temel kuralları fark edebilme.
- 12.Atatürk'ün müziğe olan sevgi ve ilgisini farkında olabilme.
- 13.Çevresindekilerle müzik yoluyla iletişim kurabilme.
- 14.Çevresindeki başlıca varlıkları ve doğa olaylarını hareket ve sesleriyle taklit edebilme.
- 15.Dağarcığındaki başlıca sayışma-tekerleme, ninni, şarkı, türkü ve marşları doğru ve düzenli söyleyebilme.
- 16.Yaptığı, dinlediği müziklere uygun hareket edebilme.
- 17.Uygun müziksel araç ve gereçlerle müzik yapabilme.
- 18.Konuşurken, şiir okurken ve şarkı söylerken sesini yormadan kullanabilme.
- 19.Müzik yapma ve dinleme araçlarını dikkatlice kullanabilme.
- 20.Bildiği müzikli oyunları özelliklerine uygun hızda kullanabilme.
- 21.Çevresindeki varlıkların hareket ve seslerini hız ve gürlekleriyle taklit edebilme.
- 22.Sözlerin anlam ve bütünlüğüne uygun hız ve gürükte konuşabilme.
- 23.Dağarcığındaki şiirleri, anlam ve bütünlüğüne uygun hız ve gürükte okuyabilme.
- 24.Dağarcığındaki şarkıları, anlam ve bütünlüğüne uygun hız ve gürükte söyleyebilme.
- 25.Dinlediği konuşmanın, şiirin ritmini ve ölçüsünü vurabilme.
- 26.Yaptığı, dinlediği müziğin ritmini ve ölçüsünü vurabilme.
- 27.Düzeyine uygun müzikleri biçim ve türlerine uygun söyleyebilme.

- 28.Duygu, düşünce, izlenim ve tasarımlarını devinim, ses ve müziksel denemelerle ifade edebilme.
- 29.Atatürk'le ilgili düzeyine uygun şarkıları söyleyebilme.
- 30.Müzik yapmaya istekli olabilme.
- 31.Müzik yapmaktan hoşlanabilme.
- 32.Müzik dinlemekten hoşlanabilme.
- 33.Müzik yoluyla arkadaşlık ilişkilerini geliştirebilme.
- 34.Uygun hızda konuşmanın, şiir ve müziği güzelleştirdiğinin farkında olabilme.
- 35.Uygun gürlüğü konuşma, şiir ve müziği güzelleştirdiğinin farkında olabilme.
- 36.Konuşma, şiir ve şarkının ritmine dikkat edebilme.
- 37.Ezgiyi bir bütün olarak söylemekten hoşlanabilme.
- 38.Çeşitli müzik türlerinin farkında olabilme.
- 39.Dağarcığındaki şarkı, sayışma ve tekerlemeleri özelliklerine uygun söylemekten zevk alabilme.
- 40.Evde ve okulda belli bir müzik ortamı içinde yaşadığının farkında olabilme.
- 41.Okulda müzik yapma ve dinleme kurallarına uyabilme.
- 42.Sınıf içi müzik etkinliklerine katılabilme.
- 43.Sınıf dışı müzik etkinliklerine katılmaya istekli olabilme.
- 44.Müzik yoluyla Atatürk sevgisini geliştirebilme.

İkinci Devre Amaçları (4 ve 5. Sınıflar)

1. İlinde ve bölgesinde özel gün ve haftalardaki müzik etkinliklerini fark edebilme.
2. Müziğin hayatındaki yerini ve önemini kavrayabilme.
3. Çevresindeki müzik kurum ve kuruluşları ile başlıca müzikçilerin etkinliklerini fark edebilme.
4. Müziğin çevre sağlığındaki önemini kavrayabilme.
5. Sesin oluşumunu ve temel özelliklerini anlayabilme.
6. İnsan, çalgı ve ses topluluklarını tanıyabilme.
8. Müzik yazısını temel işaret ve yazılışlarını anlayabilme.
9. Bildiği şarkılardaki ölçü türlerini tanıyabilme.
- 10.Şarkılarında ve oyun müziklerindeki hız basamaklarını ve çeşitlerini ayırt edebilme.
- 11.Şarkılarında ve oyun müziklerindeki gürlük basamaklarını ve çeşitlerini ayırt edebilme.
- 12.Şarkı ve oyun müziklerinin biçimsel yapısını tanıyabilme.
- 13.Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt edebilme.
- 14.Çeşitli müziklerin insan hayatındaki yeri ve önemini kavrayabilme.
- 15.Atatürk'ün sanata bakışını ve Türk müziğine ilişkin görüşlerini anlayabilme.
- 16.Atatürk'ün sanata, müzik sanatçılara ve müzik kurumlarına verdiği önemi anlayabilme.
- 17.Ülkemiz müziği ile diğer Türk devlet, toplum ve topluluklarının müzikleri arasındaki ilişkileri anlayabilme.

- 18.Çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri tanıyabilme.
- 19.Bildiği, öğrendiği müzik hayatında yer alan, şarkı, türkü, marş vb. uygun örnekleri doğru söyleyebilme çalabilme.
- 20.Müzik hayatında yer alan şarkı, türkü, marş vb. çeşitli müziklerden uygun olanları uygun ortamlarda dinleyebilme.
- 21.İstiklâl Marşı ve toplumsal hayatımızda yer alan düzeyine uygun başlıca millî marşlarımızı doğru söyleyebilme.
- 22.Müzik yaparken ve dinlerken müziksel çevre sağlığına ilişkin kurallara uyabilme.
- 23.Çevresindeki düzeyine uygun müzik etkinliklerine katılabilme.
- 24.Öğrendiği müziksel sesleri, sesiyle, çalgısıyla doğru verebilme.
- 25.Müzik seslerini (nota) dizekteki yerlerine doğru yazabilme.
- 26.Sesiyle, çalgısıyla düzeyine uygun ses düzenlemeleri yapabilme.
- 27.Düzeyine uygun ses ve söz kümelerindeki ritmik düzenlemeleri doğru okuyabilme, söyleyebilme ve çalabilme.
- 28.Düzeyine uygun ezgi kalıplarını doğru yazabilme, okuyabilme ve çalabilme.
- 29.Öğrendiği şarkılardaki birim vuruşları doğru, düzenli vurabilme.
- 30.Şarkı, marş ve oyun müziklerini hız ve gürlük terimlerine uygun söyleyebilme ve çalabilme.
- 31.Şarkıları, müzik cümlelerine dikkat ederek söyleyebilme, çalabilme ve dinleyebilme
- 32.Dağarcığındaki müzikleri tür özelliklerine göre söyleyebilme, çalabilme ve dinleyebilme.
- 33.Atatürk'ü anlatan şarkı ve marşları anlamlarına uygun söyleyebilme, çalabilme ve dinleyebilme.
- 34.Diğer Türk devlet, toplum ve topluluklarının müziklerinden uygun örnekleri söyleyebilme ve çalabilme.
- 35.Çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri söyleyebilme ve çalabilme.
- 36.Hayatında müziğin önemli bir yeri olduğunu farkında olabilme.
- 37.Müzik yaparken ve dinlerken müziksel çevre sağlığına ilişkin kurallara uymaya özen gösterebilme.
- 38.Düzeyine uygun şarkıları notalarıyla okuyup çalmaktan zevk alabilme.
39. Müzik seslerinin temel özelliklerine duyarlı olabilme.
- 40.Sesini konuşurken ve şarkı söylerken doğru kullanmayı alışkanlık haline getirebilme.
- 41.Ritm ve ezgi kalıplarıyla ezgi oluşturmaktan hoşlanabilme.
- 42.Bildiği şarkı ve oyun müziklerinin ölçü özelliklerine dikkat edebilme.
- 43.Düzeyine uygun ritm düzenlemeleri yapmaya istekli olabilme.
- 44.Düzeyine uygun ezgi düzenlemeleri yapmaya istekli olabilme.
- 45.Dağarcığındaki müziklerin hız özelliklerine duyarlı olabilme.
- 46.Dağarcığındaki müziklerin gürlük özelliklerine duyarlı olabilme.
- 47.Dağarcığındaki müziklerin biçimsel yapısına dikkat edebilme.
- 48.Yurdumuzdaki ana müzik türlerinden uygun örnekleri söylemeye, çalmaya ve dinlemeye istekli olabilme.
- 49.Dağarcığındaki farklı tür müziklere yer vermekten hoşlanabilme.
- 50.Çeşitli müzikler dinlemekten hoşlanabilme.
- 51.Atatürk'ün müzik sanatına katkılarını anlamaya duyarlı olabilme.

52.Çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri söylemeye, çalmaya ve dinlemeye istekli olabilme.

53.Diğer Türk devlet, toplum ve topluluklarının müziklerinden uygun örnekleri söylemeye, çalmaya ve dinlemeye istekli olabilme.

İçerik-Konular:

“Müzik öğretimiyle öğrencilere kazandırılmak yada onlarda geliştirilmek istenen hedefler ve hedef davranışlarla ilgili, tutarlı ve kenetli olarak öğretim sürecinde ele alınması, işlenmesi, üzerinde durulması ve öğrenciye kazandırılması gereken müziksel bilgilerdir. Bu bilgiler müziksel kavramlar, olgular, sınıflamalar, ölçütler, yöntemler ve üniteler, ünite adları, ünite başlıkları, konular, konu adları, konu başlıkları biçiminde yer alır. Her müzik öğretim programının açık ya da örtük biçimde belirlenmiş bir müziksel içeriği olur. Bu nedenle müziksel içeriksiz bir müzik öğretim programı olamaz, düşünülemez” (Uçan, 1997: 63).

İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programında (MEB, 1994) Genel amaçlar, her devre için özel amaçlar ve içerik her sınıf için özellikle belirtilmiştir. Program, içeriği, ünitelerin sınıflara göre dağılımı aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

Birinci Devrenin Üniteleri:

Hayatımızda oyun, hareket, ses ve müzik
Hareketli konuşma, şiir ve müziğimizde hız.
Konuşma, şiir ve müziğimizde gürlük.
Konuşma, şiir ve müziğimizde ritm, ölçü.
Müziğimizde ezgi, biçim
Müziğimizde tür,
Çevremiz ve müzik
Atatürk ve müzik

İkinci Devrenin Üniteleri;

Hayatımızda müzik ve müziksel çevremiz.
Müziğimizde ses
Müziğimizde ritm ve ezgi
Müziğimizde vuruş, ölçü
Müziğimizde hız
Müziğimizde gürlük

Müziğimizde biçim
Müziğimizde tür
Atatürk ve sanat

Uçan (1997 :14-15)'ın görüşleri de MEB İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programlarını tamamlar niteliktedir. Uçan, müzik eğitimini davranışsal ve içeriksel olmak üzere iki açıdan ele almaktadır.

Davranışsal açıdan:

Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi
Şarkı söyleme eğitimi
Çalgı çalma eğitimi.
Müzik dinleme eğitimi
Müziksel yaratma eğitimi
Müziksel bilgilenme eğitimi
Müziksel beğeni geliştirme eğitimi
Müziksel kişilik kazanma eğitimi
Müziksel duyarlılığı artırma eğitimi
Müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi
Müzikten yararlanma eğitimi

İçeriksel açıdan:

Müziksel işitim (kulak) eğitimi
Ses eğitimi
Çalgı eğitimi
Müziksel devinim ve ritm (tartım) eğitimi
Müzik bilgisi eğitimi
Yaratıcılık eğitimi
Beğeni eğitimi
Müziksel kişilik eğitimi
Müziksel duyarlılık eğitimi
Müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi
Müziksel kullanım ve yararlanım eğitimi

Özellikle içeriksel açıdan müzik eğitiminde öğretmen, öğrencilerin seviyelerine göre kolay söylenebilecek günlük şarkılar, türküler, ulusal marşlar, çocuk şarkıları gibi müziksel aktivitelerden yararlanabilir.

1.2.2. İlköğretimde Müzik Öğretimi

İlköğretimde müzik eğitiminin en önemli boyutunu müzik öğretimi oluşturur. Bu süreç müziksel öğrenmeyi düşünme, düzenleme ve oluşturma sürecidir. Müzik öğretiminin bu dönemde plan ve programları yapılarak, uygulama, hayata geçirme, ölçme ve değerlendirme işlemleri oluşturulmalıdır.

Öğrenciyi temel alan müzik eğitimi ortamında, öğretmen öğrenci işbirliği çok önemlidir. İlköğretimde müzik eğitimi, sözkonusu temel öğeler üzerine şekillendirilen bir bütündür. Bunu değerlendirmenin en uygun yolu ise müzik öğretim programlarını bilimsel olarak incelemek ve değerlendirmekten geçer.

1.2.3. İlköğretim Okullarında Müzik Dersi Öğretim Programı

Milli Eğitim Temel Kanunu öğretmenliği, “Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği” olarak tanımlamakta (23madde), ve öğretmenlik mesleğine hazırlığın “genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon” ile sağlanacağını hükme bağlamaktadır (43. madde). İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programında, birinci devre(1,2,3.sınıflar) müzik derslerinin sınıf öğretmenleri, ikinci devre (4,5.sınıflar) müzik derslerinin sınıf öğretmenleri veya müzik öğretmenleri, üçüncü devre (6,7,8.sınıflar) müzik derslerinin ise müzik öğretmenlerin tarafından verilmesi esas alınmıştır. Ancak bazı müzik eğitimcilerinin de önemle vurguladığı gibi müzik eğitimcisi yetiştirme alanında genellikle ortaöğretim ve ilköğretimin III. devresi (6,7,8.sınıflar) önemsenmekte ilköğretimin I.ve II. Devre sınıfları ise dikkate alınmamaktadır (Gülcan, 1988: 463) ve (Barışeri: 1). (Saydam, 2003: 2).

1.2.3.1.İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı

İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 22. 4. 1994 gün ve 298 sayılı kararı ile kabul edilmiştir. Programın tanıtım bölümü şöyledir:

Genel Açıklamalar:

1. Bu program İlköğretim kurumlarının sekiz yıllık müzik eğitimini bir bütün olarak kapsar.
2. Bu program İlköğretim kurumlarının yapısı ve İlköğretim çağı çocuğunun müziksel gelişimi birlikte göz önünde bulundurularak program Birinci Devre (1. 2. 3. sınıf), İkinci Devre (4. 5. sınıf), ve Üçüncü Devre (6. 7. 8. sınıf) olmak üzere birbirini izleyen üç aşamadan oluşturulmuştur.
3. Müzik dersi programının birinci ve ikinci devreleri, mihver derslere bağlı olmakla birlikte çağdaş müzik eğitiminin bir gereği olarak aynı zamanda kendi eksenine üzerine de oturtulmuştur.
4. Programda müzik dersi ile mihver dersler arasındaki bütünlüğün yanı sıra, hayat ile müzik arasında da bütünlük sağlanmıştır.
5. Programda birinci devre müzik derslerinin sınıf öğretmenleri, ikinci devre müzik dersinin sınıf öğretmenleri veya müzik öğretmenleri, üçüncü devre müzik derslerinin ise müzik öğretmenlerince verilmesi esas alınmıştır.
6. Bu programda müzik dersleri, mihver ve diğer derslerle ilişkileri yanı sıra müzik alanının kendi özellikleri de gözetilerek konular üniteler halinde belirlenmiştir.
7. Bu program ilköğretim çağı çocuklarının tümünü “Genel Müzik Eğitimi” almak için gerekli müzik yeteneğine sahip görmekte ve bu bakımdan bütün ilköğretim öğrencilerini kapsamaktadır.
8. Programda, ülkemizde yaşayan belli başlı müzik türlerinin hepsine yer veren, millî birlik ve beraberliğimizi koruyan, pekiştiren ve geliştiren ortak temel müzik kültürü ve bunun gerektirdiği ortak bir müzik repertuarı kazandırılması esas alınmıştır.
9. Program, müzik dersinin, müziğin her boyutuyla ele alınıp işlendiği bir ders olarak gerçekleşmesini ve böylece çocuğun bilişsel, devinişsel, duyuşsal davranışlarıyla bir bütün olarak gelişmesini öngörmektedir.
10. Programın birinci ve ikinci devrelerinde yer alan “Çevremiz ve Müzik”, ile “Atatürk’ümüz ve Müzik” üniteleri esas ünitelerdir. Bu üniteler diğer derslerdeki ilgili ünitelerle bağlantılı olarak belirli gün ve haftalarda yeri ve zamanı geldikçe işlenecektir.
11. Programın özellikle birinci ve ikinci devrelerinde öğrenci için ülkemizde yapılması plânlanan “Vurmalı Ezgi Çalgısı” öngörülmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin ilgileri ve çevre özellikleri de göz önünde bulundurularak diğer çocuk çalgılarının da kullanılması beklenmektedir.
12. Müzik dersleri, esas olarak, bu amaçla düzenlenmiş müzik dersliklerinde yapılmalıdır. Bu mümkün olamadığı taktirde yeterli araç ve gereç sağlanarak

normal derslikler ve diğere uygun mekânlarda yapılabilmelidir.

13.Programda, ilköğretim kurumlarında müzik eğitiminin genel amaçları, devre amaçları ve ünite amaçları ile, ünite amaçlarına ilişkin bilişsel, devrinişsel ve duyuşsal davranışlar belirlenmiştir. Aynı zamanda ana ve alt konulara ayrıştırılmıştır.

14.Müzik dersinin işlenişinde yararlanılacak genel öğretim yöntemlerinin yanında “Çözümleme, yaratma, sorma-cevaplama, yeniden bulma, örnekleme, anlatma, tartışma, öyküleme” gibi yöntem ve tekniklere, ünitenin özelliklerine göre yer verilmelidir.

15.Müzik derslerinde öğrencinin yaşayışından ve çevresinden yola çıkılarak kazandırılan her davranış (bilgi-beceri) somut örneklerle desteklenmeli “yakından uzağa, somuttan soyuta, bilinenden bilinmeyene ve yaparak yaşayarak öğrenme” gibi ilkeler esas alınmalıdır.

16.Program öğelerinden “öğretme-öğrenme” durumları (işleniş) ile “sınama-ölçme” durumlarına ilişkin örnekler her devrenin ilk sınıflarının her ünitesinde verilmiştir. “Değerlendirme” ögesine ilişkin örnekler ise, birinci devrenin birinci sınıfının ilk ünitesi ile, son ünitesinin bitiminde verilmiştir.

17.Programda, esas ve çalgı müziklerinin bir bütünlük içinde de alınması ilke edinilmiştir. Ünitelere göre sınıf ve öğrencinin düzeyine uygun, eğitici niteliği yüksek, ezgi-söz uyuşumu (prozodisi) doğru, ses sınırı öğrencilerin ses alanlarına (ses genişliklerine) uygun şarkılar seçilmelidir. Şarkıların sınıf, öğretmen ve öğrenci çalgıları ile eşlikler yapmaya elverişli olmasına dikkat edilmelidir.

18.Şarkı öğretiminde şarkının özelliğine göre şarkının sözünden, ezgisinden veya ritminden yola çıkılarak genellikle “bütün-parça-bütün” yöntemi uygulanabilir.Ancak, yeri geldikçe “parçadan bütüne” yönteminden de yararlanılabilir.

19.Şarkı öğretimi sırasında olabildiğince “yaratıcı çalışmalar” a yer verilmeli, sözlerin anlamı ve ezginin ritmi üzerinde durularak “oyunlaştırma” ya özen gösterilmelidir.

20.Şarkı öğretimi, birinci devrenin ilk iki yılında daha çok “işitme” yoluyla (kulaktan) yapılabilir. Bu yol, diğere sınıflarda da yeri ve zamanı geldikçe sürdürülebilir. “Müzik yazısı yoluyla” (notasından) şarkı öğretimi ise, en geç birinci devrenin üçüncü sınıfında başlayabilir.

21.Ses değişimi (mutasyon) dönemindeki öğrencilere ses sınırlarını zorlamayan özel bir eğitim uygulanmalıdır. Bu yaklaşımda daha çok çalgı ve ritm eğitimine ağırlık verilmelidir.

22.Derslerin işleniş, kesinlikle müzik yapma (söyleme, çalma, yaratma) ve dinleme üzerine kurulmalıdır. Bu çerçevede müzik dersi bir şarkı ile başlayıp, yine bir şarkı ile bitirilebilir. Derse bir önceki derste öğrenilen şarkı ile başlanıp yeni bir şarkının öğrenilmesine geçilebilir. Böylece eski ve yeni şarkıların birbirini izlemesi ile programda öngörülen “etkin bir şarkı dağarcığı” oluşturulabilir.

23.Sınama-ölçme durumları ve değerlendirme işlemleri, dersin genel akışı ve işleniş çerçevesinde uzun zaman almayacak biçimde gerçekleştirilmelidir. Her öğrencinin tek tek sınanması ve değerlendirilmesinden çok, küçük ve büyük grupların gözlenmesi şeklindeki bir yaklaşıma ağırlık verilmelidir.

24.Öğrenci davranışlarının gözlenmesinde ve değerlendirilmesinde gereksiz ikileme düşülmekten kaçınılarak, çok seçenekli sorularla çocukların düşünme basamaklarının artırılmasına, geliştirilmesine ve olumlu davranış değişikliklerinin ödüllendirilmesine özen gösterilmelidir.

25.İlköğretimin hangi devresinde ve hangi sınıfında, hangi üniteye ilişkin olursa olsun, her müzik dersinde programın “amaçlar, davranışlar, öğretme-öğrenme durumları (işleniş), sınav-ölçme durumları ve değerlendirme işlemleri” öğelerine yer veren bir anlayışla gerçekleştirilmesine özen gösterilmelidir.

26.Bu program, temelde sekiz yıllık ilköğretim kurumlarını esas almakla birlikte, bu genel çerçeve içinde müzik ders saatleri dikkate alınarak bağımsız ilkokul, ortaokul ve lise bünyesindeki ortaokullarda da uygulanabilir niteliktedir.

1.3.Müzik Eğitiminin Boyutları

1.3.1.Ses Eğitimi

Ses eğitimi, müzik eğitiminin bir boyutudur. İnsan sesi, müzik yapabilmenin en temel ve en doğal aracıdır. Ses eğitimi ile kişinin ses sınırlarını geliştirmek, doğru ve güzel konuşmasını, şarkı söylemesini sağlamak mümkün olabilir.

Ses eğitiminin genel amacı, bireye sesini ve soluğunu doğru kullanma alışkanlığı, bireyin düzeyindeki şarkıları güzel ve etkili bir biçimde söylemeye ilişkin davranışları kazandırmaktır. Söylenilen şarkının etkili ve güzel olabilmesi için sözlerinin anlaşılabilirliğinin yanında, sesin ve soluğun doğru kullanılması da önemlidir (Töreyin,2000: 83-91).

“Ses, kulağın iletmesiyle beyni uyarıcı etkiyi sağlayan fiziksel bir olaydır. Sesin varolabilmesi için bu etkiyi yaratan bir kaynak, uyarıcı etkinin kulağa kadar gelmesini sağlayan ortam ve ayrıca bu etkiyi saptayacak kulak ve beynin bulunması gerekir. Bunlardan birinin olmaması durumunda ses de olmaz” (Çevik, 1997: 17).

“Pozitif bir enstrüman olan ses organı, doğal olarak en iyi biçimdedir. Bu nedenle doğanın değiştirilmeyecek kanunlarına tabidir. Ne yaşayanda nede mekanik bir alette bu gücün dışında bir noktaya çıkamaz. Çünkü o mekanik bir enstrüman

değildir (Attansi Kiecener) (Şenocak, 1990)” (Sevinç vd 2004: 208).

Çocukların ses organları, fiziksel gelişmelerine koşut olarak gelişim içindedir. Bu nedenle çocuk sesleri genç ve yetişkinlere oranla, daha kolay yorulup bozulabilir. Bu yüzden çocuk korolarının eğitimiyle ilgili olan eğitimcilerin, çocuk seslerini ve özelliklerini çok iyi tanımaları gerekmektedir (Egüz, 1999: 39).

Çocuk, müzik derslerinde, toplu olarak temiz şarkı söylemeyi, sesini kullanmayı, ve bazı önemli ayrıntılara da dikkat etmeyi öğrenir. Bunlar; ritmsel açıdan hızlı yada yavaş şarkı söyleme, arkadaşlarıyla uyum içinde şarkı söyleme, sesinin nüansını kontrol etme, sesini arkadaşlarından çok yada az çıkmasını kontrol etme, doğru yerlerde doğru olarak nefes alma-tutma-verme v.b. gibi önemli ayrıntılardır. Böylece çocuk, toplum içinde daha uyumlu olur, birlikte iş yapmayı öğrenir ve iş yapmanın gerektirdiği disiplini kazanarak, şarkı söylemenin tadına varır (Sun vd.,1998: 33).

Toplu olarak şarkı söylemeyi sağlamak için okullarda, çocukların yaşlarına, seviyelerine ve yeteneklerine göre korolar kurulur. Bu çalışmalarda çocukların bireysel ve toplu iş yapma becerileri kazanmaları amaçlanır. Korolar yoluyla da toplumun müzik zevkinin ve beğenisinin gelişmesine katkıda bulunulur (Çiçek, 2000: 10).

Koronun eğitimsel işlevi: Müzik eğitimi boyutu olma, müzik eğitimi ortamı olma, müzik eğitimi içeriği olma, müzik eğitimi aracı-gereci olma, müzik eğitimi yolu-yordamı olma, müzik eğitimi alanı-dalı olma şeklinde açıklanmalıdır. Koronun eğitimsel işlevinin kreşler yada çocuk yuvalarında küçük çocukların bir araya gelip oyun oynayarak şarkı söylemesine dayanabileceğini ve daha sonra bunu ana okulları, ilköğretim ve yükseköğretim okullarının izleyebileceğini söyleyebiliriz (Uçan, 2001: 14).

Öğretmen hem bireysel hem de toplu (koro) ses eğitiminde çocuğun fiziksel özelliklerinin bilincinde olmalı ve buna göre davranabilmelidir. İleriki yaşlarda ses

sağlığı ile ilgili sorunların yaşanmaması için ses sağlığını koruma prensipleri çocuklukta aşılmalıdır. Gelişmiş ülkelerde çocukların eğitim gördükleri ortamların akustiği bile çocukların seslerini yükseltmeden konuşabilecekleri şekilde düzenlenmiştir. Aşırı derecede bağırmalardan ve haykırmalardan çocukları kesinlikle men etmek gerekir. Bunlar çok kısa sürede “screaming nodül” adını verilen bağırma nodüllerine sebep olmaktadır (Belgin, 1995:13).

İlkokul 1.sınıf sayacağımız 6-7 yaş çocuğunun eğitimine (re¹-sol¹) dörtlüsü ile başlanmalı ve (la¹) de alınarak beş ses içindeki çalışma ve şarkılarla yetinilmelidir. İlkokulun ikinci sınıf çocuğu için ise (re¹-la¹) beşlisi (mi¹-si¹) beşlisine kaydırılmalıdır. İlkokul üçüncü sınıf çocuğu da (re¹-si¹) aralığını temel alarak (do¹) sesini de dokunarak kullanabilir. Dördüncü sınıfa gelen çocuk için (re¹) geçici olarak ele alınmalı (re¹-re¹) arasındaki şarkılar söylenmelidir. Öğrenci beşinci sınıfa geldiğinde ise (do¹) de eklenerek, (do¹-re¹) arası ilkokulun en geniş ve en son ses sınırı olarak saptanmalıdır. Bu sınıflarda daha ince seslere çıkan ve daha kalın seslere inen çocuklarla karşılaşabiliriz. Bu durum, bizim genel olan ses sınırlarımızı etkilememelidir (Egüz, 1999: 117).

Ses alanının değişimi ve gelişimi her çocuk için farklılık gösterir. Bu farklılığı çevresel faktörler, ekonomik şartlar, iklimsel özellikler belirleyebilir. Mutasyon dönemindeki ses değişiklikleri dikkate alınmalı, öğrenciler seslerini bilinçsizce zorlamamalı ve sigara, alkol kullanımının, aşırı sıcak yada soğuk şeylerin yenip, içilmesinin ses sağlığına getirdiği zararlar karşısında bilinçli davranmalıdır.

1.3.2.Kulak (Müziksel İşitme) Eğitimi

Öğrencinin sesleri doğru duyması ve duyduklarını doğru algılayabilmesi için bilinçli uygulanan bir kulak eğitiminin önemi büyüktür.

Müziksel İşitme Eğitimi, çocukta, sesleri birbirinden ayırma, müzik örgeni ve tümcesini tanıma, kavrama, anımsama ve belleme yeteneğini geliştirir. Gelişen bu

yetenekler gitgide bir beceri ve alışkanlık durumuna dönüşür. Çocuğun bir şarkıyı kolaylıkla öğrenebilmesi için ritm eğitimi ne kadar gerekli ise, müziksel işitme eğitimi de o kadar gereklidir. Ritm eğitimi ve müziksel işitme eğitimi müzik eğitiminin iki ana ögesidir (Yıldız, 2002: 28).

İşitme eğitiminde öğrenciye verilecek doğru bir ritim duygusu da çalgı eğitimi açısından oldukça yararlıdır. Ritim duygusu yeterince gelişmemiş öğrenci çalgısını da tatmin edici düzeyde çalamaz. Çalgısını çalarken ritmi yanlış okur, karmaşık ritim kalıplarını çalmakta zorlanır, bu pasajları çalabilmek için ayaklarını vurma ya da vücutla sayma yoluna gider. Ritmik akış, müzikal seslerin düzenleyicisidir. Öğrenciler işitme eğitiminde belli bir ton duygusu kazandıkları kadar ritmik yönden yeterli olacak şekilde eğitilmelidirler (Schleuter, 1997) (Özmenteş, 2005: 9).

Dr. Suzuki de kulak eğitiminin önemini şu şekilde açıklamıştır:

Suzuki'nin en önemli mesajı “gözden önce kulak; nota okumadan önce ezbere çalmak” tır. Kulak eğitimi doğru yapılırsa, çocuklar güzel bir tonun ne olduğunu kavrayabilecekler ve böylece en mükemmel müzisyenler gibi çalabileceklerdir. Suzuki, anadilin öğrenilmesinde olduğu gibi, öğretmenin ve ailenin sağladığı müzikal bir ortamda çocukların sürekli olarak müzik dinlemelerini tavsiye etmiştir. Böylece her gün müzik dinleyen çocuk hızlı bir şekilde öğrenecek, dinlediği örneklerdeki sanatçılar gibi çalmaya çaba gösterecektir. Bu metod ile çocukların “müzikal duyuları” gelişir ve bu durum da “müzikal yetenek” eğitimi için çok önemlidir (Kasap, 2005: 120).

Kulak eğitimi verecek öğretmenin müzikal işitmeye ilişkin, çok yaygın ve etkin olan a)salt işitme (mutlak işitme) ve b)bağlı işitme (görelî işitme) hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir.

a)Salt İşitme (Yeteneği): “müziksel sesleri, başka bir ölçüt veya bilinen sese gerek duymaksızın ya da bağlı kalmaksızın, yükseklikleriyle hemen algılama, tanıma, ayırt etme ve adlandırma”dır.

Az sayıda insanda rastlanır ve çoğu durumlarda kalıtsal olduğu ve doğuştan geldiği kabul edilir. Sonraları yapılan araştırmalarla çevresel etmenlere de bağlı olduğu anlaşılan salt işitme yeteneği, çok küçük yaşlardan başlayarak müzik eğitimi alanlarda daha erken ve kolay kendini belli eder, ilk gençlik yıllarında ileri derecede gelişkin düzeye ulaşır, uzun süreli ve düzenli eğitim ve çalışmayla en yüksek ve yetkin düzeye gelir.

b)Bağlı İşitme (Yeteneği): “müziksel sesleri, başka bir ölçüt veya bilinen sese bağlı kalarak ve ondan yola çıkarak, yükseklikleriyle algılama, tanıma, ayırt etme, adlandırma ve aynen (yeniden) verme”dir.

Hemen hemen herkeste rastlanır ve bireysel farklılıklar gösteren bağlı işitme yeteneği, eğitim, çalışma ve deneyimle geliştirilebilir. Okullardaki müzik eğitimi, genellikle, büyük ölçüde bağlı işitmeyle ilgilidir (Uçan, 2005: 20-21).

Öğrencilerin müziksel gelişimlerini sağlamak için düzenli ve disiplinli bir şekilde yapılan müziksel işitme çalışmalarına önem vermek gerekir. Bu nedenle müzik eğitimi verecek öğretmenler, çocukların müzik yeteneğini gözlemlerken çok dikkatli, özenli davranabilmelidirler.

1.3.3.Çalgı Eğitimi

“Çalgı eğitimi, Çalgı Öğretimi yoluyla bireylerin ve toplumların devinişsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlarında kendi yaşantıları yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişiklikler oluşturma ya da yeni davranışlar kazandırma sürecidir. (Uçan, 1994)” (Öz,2001: 95).

İlköğretimde öğretmen çalgı eğitimini uygularken çocuğun bilişsel ve devinişsel gelişimi hakkında bilgi sahibi olmalı, hangi çalgıyı ne şekilde, hangi yöntemlerle öğretmesi gerektiğini bilmeli, çalgı çalmaya isteksiz öğrencilere karşı

baskıcı bir tavır sergilememelidir. Çünkü bu dönemde atılan temeller çocuğun yaşantısındaki müziksel gelişimi etkileyebilmektedir.

Düzenli, bilinçli bir şekilde yapılan çalışmaların sonucunda öğrenci, elindeki çalgıdan uyumlu sesler çıkarmayı başardığında mutlu olur, doyuma ulaşır, kendine olan güveni artar. Kendisiyle barışık olmanın tadına varan çocuk toplum içinde kendini daha iyi hisseder.

Çalgı eğitiminde çalgı öğrenme süreci, bir çalgıyı çalabilme becerisini gösterebilmek için bir takım becerilerin sistematik olarak kazanılmasıdır. Etkili bir çalgı eğitiminin gerçekleşebilmesi için çalgı eğitimi sürecinde müzik eğitiminin diğer boyutları olan işitme, ses ve yaratıcılık eğitimlerinin üzerinde önemle durulmalıdır. Bununla birlikte çalgı eğitiminde öğrencilere doğru ve etkili müzik dinleme alışkanlıkları kazandırılmalı, çalgıyı çalarken veya toplu müzik yaparken öğrenci kendi yaptığı müziği ve ona eşlik eden kişileri dikkatle dinlemeyi öğrenmelidir. İşitme eğitimi çalgı eğitimiyle paralel olarak yürütülmeli, öğrencilere doğru bir ritim ve ton duygusu kazandırılmalıdır. Öğretmenler derslerde öğrencilerin yaratıcılıklarını kısıtlamamalı, onları dersin ve eserin gerektirdiği ölçüde serbest bırakarak müziksel yaratıcılıklarını geliştirme çabası içinde olmalıdır (Özmenteş,2005: 89-97).

İlköğretim kurumları müzik dersi öğretim programında birinci ve ikinci devre için öngörülen temel çalgı “Vurmalı Ezgi Çalgısıdır”dır. Bu nedenle ilköğretimin ilk yıllarında orff çalgıları diye adlandırılan tartım ve ezgi çalgıları tercih edilmelidir. Bunun yanı sıra insan sesine çok yakın bir tınısı olan, çalınması kolay ve yurdumuzda yaygın olarak kullanılan blokflütün de öğretimi yapılabilir (Yıldız,2002: 39-40).

“Schleuter (1997), her çalgının değişik teknik ve kendine özgü yetenekler gerektirdiğini belirtmektedir. Bütün çalgılar için gerekli olan temel teknikler şunlardır:

Çalgıyı çalarken doğru bir duruşa sahip olunmalıdır.

Çalgı çalarken el, kol ve parmaklar doğru pozisyona sahip olmalıdır.

Çalgının tonu kaliteli ve kendine özgü olmalıdır.

Entonasyon temiz olmalıdır.” (Özmenteş 2005: 93-94)

“Bireysel ve toplumsal özelliği olan bir eğitim olmasından dolayı; çalgı eğitiminin bireyi ve toplumu etkileme özelliğiyle insan yaşamında etkin bir yeri vardır. Çalgı eğitimi, müzik sevgisini güçlendirir. Öğrencide bağımsızlık duygusu yaratarak, kendine olan güveni artırır” (Öz, 2001: 95).

1.3.4.Beğeni (Zevk) Eğitimi

“Kişinin, iyi müzikle kötü müziği, güzel müzikle çirkin müziği ayırt edebilmesine yardımcı olunması için yapılan eğitime beğeni eğitimi (zevk eğitimi) denir” (Dinçer, 1992: 33).

Müzik öğretiminin okulda diğer önemli bir amacı da çocukta müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratmak, ona iyi bir müzik zevki ve anlayışı vermek, onda müzik dinleme, müzik yapma ihtiyacını uyandırmak, bedii, içtimai, milli duygularını tahrik etmektir (Yönetken,1952: 53).

Bu nedenle, öğretmenin, çocuğa müziği sevdirmek ve müziğin onun yaşamının ayrılmaz bir parçası olduğunu hissettirmek için müzik öğretimi uygulamalarında öğretimi düzenlemesi yararlı olacaktır. Çocukları bu amaca ulaştıracak araçların başında ise çocuk şarkıları gelmektedir. Çocuk şarkıları, sözleri yönünden eğitsel, çocuk zevk ve psikolojisine uygun, sanat değeri taşıyan, çocuk için sevimli, cazip ve kolay öğrenilir olmalı, sözle ezgi arasında uygunluk bulunmalıdır. Çocuk okuldan oldukça zengin bir şarkı dağarcığı ile çıkmalıdır (Yıldız, 2002: 42).

Zevk (beğeni) eğitimini gerçekleştireci çalışmalar:

Çocuğa dinletilecek ezgilerle,
Serbest dans ya da yaratıcı dans etkinliğinde kullanılacak olan ezgilerle,
Çocuğa öğretilecek şarkılarla,
Çocuğa öğretilecek müzikli oyunlarla yapılabilir.

Seçilecek yöntemden ziyade önemli olan öğrencinin dinleyeceği parçaların onun yaş seviyesine uygun ve haz duyabileceği nitelikte olmasıdır. Öğrenci öncelikli olarak, doğru ve güzel parçaları dinlemeye, söylemeye alıştırlırsa; niteliksiz parçaları ayırt etmeyi öğrenebilir, doğru yorumlar yapabilir.

1.3.5.Yaratıcılık Eğitimi

Yaratıcılık insanın belirli bir yeteneğini ifade eder. Bu yetenekte söz konusu olan bilinen şeyleri, icatları yeni bir biçimde kullanmak, birbiriyle şimdiye değin olduğundan başka bir biçimde birleştirmektir. Bilinen şeyler yeni bir biçimde düzenlenip, başka bir biçimde kullanılmalıdır (Bode,-Otto 2002: 2).

Bilim adamları yaratıcılığı “buluş yapma veya problem çözme” olarak tanımlarken, eğitimciler yaratıcılığı “yaratıcı düşünme ve bu düşünceyi davranışa dönüştürme” şeklinde ifade ederler. Bizi asıl ilgilendiren konu, sanat eğitimi açısından yaratıcılık kavramının ne anlama geldiğidir. Yaratıcılık, daha önceden kurulmamış ilişkiler arasındaki ilişkileri kurabilme böylece yeni bir düşünce şeması içinde, yeni yaşantılar, deneyimler, yeni fikirler ve yeni ürünler ortaya koyabilme yetisidir. Dolayısıyla yaratıcılık, tüm duygusal ve zihinsel etkinliklerde, her türlü çalışma ve uğraşın içinde vardır (San, 1979: 18).

Ömeroğlu ve Turla (2001), teknoloji hızla gelişirken ona ayak uyduracak olan insanın aktif, ileriye görebilen, kendini tanıyan ve ifade eden, çevre olanaklarını ve teknolojiyi en iyi şekilde kullanabilen yaratıcı yapıya sahip özelliklerle yetiştirilmesi gerektiğini ve yaratıcı bireyleri yetiştirmede eğitim programlarının çok önemli

olduğunu ifade etmişlerdir. Teknolojide olan değişimler doğal olarak eğitim programlarındaki değişimi de beraberinde getirmektedir. Çağdaş eğitim; okulöncesi dönemden başlayarak çocuğun, düşüncelerini merak etme, gözlem, buluş yeteneklerini geliştirme amacını taşır. “Geleneksel eğitim dizgeleri(sistemleri) ise genellikle yakınsak düşünmeyi geliştirmekte, bunun sonucunda da ıraksak düşünme ve yaratıcı yeti körelmektedir” (San, 1985: 16).

Sanat eğitimi, bireylerde var olan yaratıcı gücü geliştirme konusunda en etkin disiplindir. Eskiden olağanüstü bir güç olarak kabul edilen “yaratıcılık”, sadece yetenekli insanlara özgü olarak değerlendirildi. Ne yazık ki hâlâ bu düşünceler hâkim olup sanat eğitimi dersleri “seçmeli ders” statüsüne düşürülerek, eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu olumsuzluğun sonuçları ileriki yıllarda daha belirgin olarak ortaya çıkacaktır. Fakat sanat eğitimiyle bütünleşen çocuk, “yaratıcılık” sayesinde, yeni yolların varolabileceği düşüncesini taşıyarak arayışa girme cesaretini gösterebilecek, yeniliği benimseyecek, yaratıcı düşüncenin yeni boyutlarını fark ederek denemeye fikren hazır olacaktır. Yaratıcılık için son derece etkin bir çalışma ortamına çekilen çocuk bu yolla nesnelere arasındaki ilişkilerin de farkına varacaktır. Kullandıkları malzemelerin görsel ve dokunsal yanları ile duyarlılıklarını geliştirip, bu yolla gözlem yapma, algılama süreçlerini yaşayarak yaşantı zenginliğine ulaşacaktır (Gel,1994: 37-51).

Ayrıca yaratıcılık eğitimi almak çocukların;

Karşılarına çıkan fırsatlardan yararlanmalarını,
 Karşılaştıkları güçlükleri yenmek için yeni çözüm yolları bulmalarını,
 Her şeyi merak ederek soru sormalarını ve tahminlerde bulunmalarını,
 Araştırma ve deney yapma eğilimlerini arttırmalarını,
 Hayal güçlerini geliştirmelerini,
 Yeni ve değişik buluşlar ortaya koymalarını,
 Bir konu üzerinde ilgi ve dikkatlerini uzun süre tutabilmelerini,
 Ayrıntılara dikkat ederek yanlış ve eksiklerini hissedebilmelerini,
 Yeni oyunlar keşfetmelerini,
 Çevrelerini biçim ve mekan ilişkisiyle görebilmelerini,
 Kendilerine güvenen, kendilerini geliştirip gerçekleştirebilen ve bağımsız olabilmelerine kişilikler geliştirebilmelerini,
 Kendilerini dış dünyaya, birlikte yaşadıkları ve tüm insanlara açık tutabilmelerini,

Duygu ve düşüncelerini farklı yollarla ifade edebilmelerini,
Yeni yaşantıları denemeye cesaretle katılmalarını,
Ayrıntılara dikkat ederek, yanlış ve eksiklikleri kolayca fark edebilmelerini
sağlar (Ömeroğlu vd.,2001: 6-7-8-9).

Yaratıcılık eğitimi sırasında çocuğun yaratıcılığını geliştirmek için hazırlanmış etkinliklerden bazıları şunlardır (Şentürk, 1995):

Ezginin yarıda bırakılıp öğrenci tarafından tamamlanması
Belli ses aralığında (örn.mi-la) ezgi oluşturulması
Oluşturulan bu ezgiye söz yazılması
Herhangi bir söze uygun ezgi yazılması
Verilen belli bir ezgiyi geliştirmesi
Bir ezgiye ritm çalgılarıyla eşlik yaptırılması
Verilen bir konuyu şarkı-oyun haline getirilmesi (Yünlü,2002:18-19).

1.3.6. Tartım (Ritm) Eğitimi

“Tartım (ritm), çeşitli kuvvet ve kıymette seslerin sıralanmasından meydana gelir, seslere can, hareket verir; müziğin ruhudur” (Akalın, 1945: 8).

Müzikalitenin en önemli unsuru ritm (tartım) duygusudur. Bu duygu insanda daha çocukken görülür. Sistemli bir şekilde eğitilmesi gerekmektedir. Ritim, sesin yanında müziğin en önemli unsurudur. Eğitsel müzik etkinliklerinde çocuğa ritmik değerleri doğru anlatmak, kavratmak ve doğru uygulatmak müzik eğitiminin en önde gelen görevlerinden biridir (Yıldız, 2002: 29).

Ritmik kapasitenin ritmik duygunun terbiyesi için küçük çocuklara ritmik karakterde ses ve saz müziği eserleri çalınır. Çocuklar müziğe uyarak serbest ritmik hareketler ayarlar, müziğe göre yürür, koşar, oynar, atlar, zıplar, el çırpırlar, ritmik bedeni hareketlerle kendilerini ifade etme fırsatını bulmuş olurlar ve bundan son derece zevk duyarlar. Kendilerine çalınan müziğe göre hareketler doğaçlarlar.Yaprakların düşmesi, perilerin dansı, çeşitli tempolarda trenlerin hareketleri, gök gürültüsü ve yağmur gibi konuları, uygun bedeni hareketlerle

yansıtmaya çalışırlar, yeni hareketler ve oyunlar yaratırlar (Yönetken, 1952: 30-31).

Tartım eğitimi çocuklara şarkı öğretimi etkinliğiyle birlikte sunulabilir. Çocuklar yaş seviyelerine uygun tahta, metal vb. gereçlerle basit tartım kalıplarını kullanarak, söyledikleri veya dinledikleri şarkılara eşlik edebilirler. Amaç sadece belirli tartım kalıplarını öğretmek değildir. Böylece çocuğun tartım duygusunun yanında dikkati ve küçük kasları da gelişir. Sadece sözle yapılan tartım eğitimi örnekleri de mevcut olup ve çalışmalar kolaydan–zora doğru yapılabilir.

1.3.7.Müzik Bilgisi

Temel müzik bilgileri ilköğretimin ikinci kademesinde öğreilmeye başlanır. Öğrencilerin notaları adlandırabilmesi, söylediği şarkılardaki ölçü türlerini tanıyabilmesi, müzik yazısında bulunan temel işaret ve yazılışları anlayabilmesi, şarkılarında, oyun müziklerindeki hız ve gürlük basamaklarını ayırt edebilmesi istenir. Halk müziğinden ve çeşitli ülke müziklerinden uygun örnekleri söyleyebilmesi, çalabilmesi ve dinlemeye istekli olabilmesi de ilkokul ikinci kademe öğrencilerinden beklenir. Temel müzik bilgilerinin öğretiminde bilinenden bilinmeyene gidilebilir, öğretilen kuramsal bilgilerin somutlaştırılması için çocuk şarkılarından, oyunlardan ve dinletilecek müziklerden yararlanılabilir.

Buna göre temel müzik bilgilerini sıralamak gerekirse:

Nota Bilgisi,

Dizek,

Anahtarlar,

Hız ve Gürlük Terimleri,

Ölçü ve ölçü vuruşları,

Aralıklar ve değiştirici işaretler olarak belirtilebilir.

1.4.İlköğretimde Şarkı Öğretimi

İlköğretimde şarkı öğretimi, ilköğretimde genel müzik eğitiminin ve öğretiminin başlıca boyutlarından biridir. Başka bir deyişle, ilköğretimde şarkı öğretimi genel müzik eğitiminin ve öğretiminin temelini, ana eksenini, belkemiğini ve odağını oluşturmaktadır. İlköğretimdeki genel müzik eğitiminde şarkı öğretimi, şarkı söyleme ve öğretme yoluyla müzik öğretimi demektir. Şarkı söyleme ve öğretme yoluyla müzik öğretimi, bilinen en eski ve en yeni, en geleneksel ve en çağdaş (modern) yöntemdir. İlköğretimde şarkı öğretimi müzik öğretiminin çekirdeğidir. Çünkü şarkı öğretimi söz ve ezgi öğretimini, bunlara temel olan ritim ve devinim öğretimini ve bütün bunlara dayalı olan müziksel anlatım ve uyum öğretimini içine alır. Demek ki şarkı öğretimi çok yönlü ve çok boyutlu bir süreçtir (Uçan,1999:10).

“Süer (1987) Şarkı öğretimi ile öğrencilerin seslerini ve müziksel işitme yeteneklerini eğitmek, müzik yapma becerilerini arttırıp geliştirmek ve giderek müziksel gelişimlerini sağlamak amaçlanır. Basit bir şarkının öğretiminde bile ezginin çeşitli öğeleriyle algılanması, tekrarlanması, notalarıyla gösterilmesi ile müziksel söyleme; öğretmenin örnek dinletmesi ile müzik dinleme; sınıfça bulunan yeni söz ve tanımlarla müzik yaratma; örnek söyleme ve çalışmalarla müziksel duyarlılık ve zevk geliştirme boyutları birbiri ile bütünleştirilmiş olarak gerçekleşir” (Sevinç, 2002: 25).

Şarkı öğretimi etkinliğinde öğretilecek olan şarkılar titizlikle seçilmeli ve çocuğun en rahat, kolay bir şekilde öğrenmesi için doğru yöntem uygulanmalıdır. Öğretmen bir önceki derste öğrettiği şarkıyı yeni derste tekrar edebilir, bedenini kullanarak yaratıcı hareketlerle öğrencilerden şarkıya eşlik etmelerini isteyebilir. Öğrencilerin yaratıcılıklarının meydana çıkması için onlara ortam hazırlanabilir. Öğrenciye şarkının ezgisi dinletilip ondan hayal gücünü kullanması ve sınıfla bunu paylaşması, şarkının sözlerini öyküleştirmesi istenebilir. Böylece şarkı öğretme etkinliği çatısı altında bir çok gizli etkinlik de eğlenceli bir şekilde gerçekleştirilmiş olur. Yapılan etkinliklerin sonucunda çocuklar ruhsal yönden kendilerini çok daha iyi hissederler.

Şarkı seçiminde öğretmenin önem vermesi gereken ilkeler şunlardır:

1.Şarkının türü ne olursa olsun ezgi yapısı, ritmi, hareketi, ses genişliği, sözlerin anlamı çocuğun yaşına uygun olmalıdır. Mümkün olduğunda ilköğretim 1., 2., 3. sınıflarda RE-LA ses sınırını aşmayan ezgilere yer verilmelidir. Çocuklar bu sınıflarda tekerleme ve oyun şarkılarına alışık oldukları için bu tür ezgilere yer verilmelidir.

2.Ezginin prozodi (ezgilerde ses ve sözün birbirine uyumu)si mümkün olduğunca kusursuz olmalıdır. Hece ve sözcük vurgularının şarkıda doğru yerlere düşmesi, şarkıların sesleri ve sözleri arasında uyum olmasına dikkat edilmelidir.

3.Şarkı seçerken çevre müziği ve oyunlarına yer verilmelidir. Bölgeler arası farklılıklar dikkate alınmalı ve öncelikle çocuğun kendi bölge ezgilerine önem verilmelidir.

4.Farklı bölgelerin müzik özelliklerini yansıtan türkülere de yer verilmelidir.

5.Çocukların oyun oynarken söyledikleri şarkı ve türkülere yer verilmelidir.

6.Başka ülkelerin Türkçe'ye iyi uyarlanmış çocuk şarkılarına yer verilmelidir.

7.Taklit veya hareketlerle canlandırılacak şarkılara yer verilmelidir.

8.Öğretilecek şarkılar konu ve tonalite bakımından değişik olmalıdır. (Çiçek, 2000: 11-12).

Ayrıca her sınıf öğretmenin bir şarkı repertuarı olmalıdır. Bu repertuarda bulunması gereken parçalar şunlardır:

1.Küçük yaştaki çocuklar için rondlar, taklidi şarkılar, şarkılı oyun ve masallar, kanolar, piyesler; mümkünse öğretmen bizzat, değilse teypten faydalanmak suretiyle kahramanlık vesaire hikayeleri anlatmalı ve melodileri masal içinde dinletmelidir.

2.Biraz daha büyük öğrenciler için tasviri üslupta meydana getirilmiş şarkılar (mevsimler, aylar, tabiat hayvanlar, çiçekler, ev, köy, düğün, bayram, kışın, okulun, evin, denizin zevkleri).

3.Halk türküleri.

4.İş hayatına ait şarkılar (tarlada çalışanlar, hasatçılar, satıcılar, küçük sanat sahipleri vs...)

5.Ahlaki ve milli şarkılar (aile, dostluk, toplum, Türkiye, Cumhuriyet, Hürriyet, vatan, den kahramanlıkları, insanlık, meziyet ve kusurlar, neşe, yiğitlik vs.).

6.Çocuklar tarafından meydana getirilmiş şarkılar, tekerlemeler ve çocukların kendi malı olan şarkılı oyunlar (Aç kapıyı bezirgan başı, uzun urgan, ambara vurdum bir tekme...vs) (İlkokul Programı Taslağı,1965) (Şimşek,1995:12).

“Şarkı Demeti” adlı çalışmasıyla Muammer SUN, okul şarkılarını; Türk Okul Şarkıları, Halk Türküleri, Aktarma ve Öykünme şarkılar olarak dört başlık altında toplamıştır (Sun, 1969: 5). Halil Bedi YÖNETKEN ise okul şarkılarını üç başlık altında toplamıştır. Bunları; özgün şarkılar, halk müziğinden derlenmiş okul kitaplarına uygun türküler ve yabancı ülke ve bestecilerden uyarlamalar olarak belirlemiştir (Say, 1993: 45).

Sınıf öğretmeni; sadece müzik dersi öğretim programına bağlı kalmadan, yeni çocuk şarkılarını keşfetmeye önem verir, müzikle ilgili yayınları, kayıtları takip ederse bu konudaki araştırma ve çalışmaları faydalı sonuçlar doğurabilir. Örneğin; sınıf öğretmeni yurt içinde düzenlenen şarkı yarışmalarında yer alan yeni şarkılarla, Kültür Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı’nca yayınlanan çocuk şarkılarıyla dağarcığını geliştirebilir.

1.4.1.Şarkı Öğretim Yolları

Kulaktan Şarkı Öğretimi: İlkokulun birinci ve ikinci sınıflarında mutlaka kulaktan şarkı öğretimi yolu izlenmelidir. Öğrenciler şarkıyı ilk önce öğretmenin sesiyle veya çalgısıyla tanımalı, mümkünse uygun bir kaydını dinlemelidirler.

Kulaktan öğretilecek şarkılar öğrenildikten sonra sık sık tekrarlatılmalıdır. Bu nedenle ezginin yapısı, tartımı, ses genişliği, sözleri çocuğun yaşına ve düzeyine uygun olmalıdır. Şarkılar, ezgiden, tartımdan yada sözlerden başlanarak öğretilmelidir. Şarkı, sözlerin yardımıyla öğretilecekse, sözler bir şiirmiş gibi söyletebilir ve sonradan şarkının ezgisi sözlerin üzerine konur. Eğer ezgisinden yola çıkılacaksa şarkının ezgisi uygun bölümlere ayrılabilir. Bu bölümler ayrı ayrı

öğretilmeli ve her bölüm bir öncekine kolaylıkla bağlanabilmeli, şarkının tamamı önce öğretmen tarafından söylenmeli sonra da öğrencilere tekrar ettirilmelidir. Şarkı öğretimi tartımdan yola çıkılacaksa öğrencinin şarkı içindeki tartım kalıplarını bilip bilmediği kontrol edilir. Tartım kalıplarının vuruşları belirtildikten sonra söz ve ezgi ile söylemeye geçilebilir.

Öğretilen şarkıdan yola çıkarak şarkının konusundan bahsedilebilir yada önce konu işlenip sonra şarkı öğretilir. Şarkı söyleme esnasında yaratıcı etkinlikler, oyunlar yapılarak çocukların müzik zevkinin gelişmesine katkıda bulunulabilir ve derse olan ilgileri arttırılabilir.

Nota ile Şarkı Öğretimi: Nota ile şarkı öğretiminde ilk önemli unsur öğrencinin nota yazımını tanınması ve bilmesidir. Gördüğü notayı adlandırabilmeli, notaları doğru sesleriyle okuyabilmelidir yani öğretilen şarkının notalarının önceden bilinmesi gerekir. Ancak bu sayede nota ile şarkı öğretimi çok daha kolay ve verimli olur.

“Çocuğa öğretilen her nota, süreleriyle birlikte bir yaşayış olarak kavratılmalıdır. Bazı şarkılar önce ritm olarak yazılıp okunur, daha sonra ses yükseklikleri verilebilir. Bazı şarkılar ana sesler çevresinde kümelenir. Böyle şarkılarda ana sesler üzerinde çalışmalar yapılabilir. Bu çalışma şarkının öğretimini kolaylaştırır. Nota öğretimi sırasında çalgı öğrenme işlemi de paralel olarak yürütülmelidir” (Çiçek,2000:13).

Nota ile şarkı öğretiminde uygulanan yollar şöyledir:

Hazırlık: Öğretilen şarkıdaki ezgi gidişlerine benzer kalıpta tartım ve ezgiler çocuğa önceden duyurulur, söylenir yada yazdırılır.

Tartımdan yola çıkma: Şarkıdaki ritm ögesi çok belirgin ise, önce şarkı tartım olarak yazılıp, okunur.

Notaları ve süre sesleriyle okuma: Yeterince hazırlık çalışması yapıldıktan sonra, şarkının notalarının çözümlenerek okunmasına geçilebilir.

Sözleri uygulama: Notalarıyla okunan şarkıya sözlerin eklenip şarkının seslendirilmesidir.

Aynı düzeydeki başka şarkıları notadan söyleyip, çalma. (San vd.,1987: 6)

Notayla şarkı öğretiminin amacı çocuğa kendi seviyesindeki başka parçaları söyleyebilecek beceriyi kazandırmak olmalıdır. Kulaktan şarkı öğretiminde olduğu gibi öğretmen kendi çalgısından veya öğrencilerin çalgısından yararlanmalı, sınıf yükseldikçe şarkıların seviyesini de yükseltmeyi ihmal etmemelidir.

1.5.İlköğretim Çağı Çocuğunun Gelişimi ve Müziksel Etkinlikleri

7 yaşından itibaren çocukta yeni bir zihinsel yapı oluşur. Ancak zeka bu yaşta da sezgiseldir. Dış dünyanın yorumu konusunda ilişkiler düşüncesi, yuva çocuğunun yakıştırmacı düşüncesinin yerini alır. Canlılık ve hareketlilik en üst düzeydedir. 9 yaşından itibaren, belleğin olanakları hızlı biçimde artar. Olaylar ve nesnelere karşısında çocuğun gözlem bilgisi artar. Oyunlarda öyküsel, imgesel ve yapıcılığa yönelik alanlara da ilgi gösterir. 10 yaşına doğru öğrenci kavram öncesi düşüncenin sınırına ulaşır. Bu evrede ilk yetenekler ortaya çıkar ve öğrenme gelişimi çok hızlıdır. Oyuncak, yerini mekanik, elektronik, bilgisayar alanlarına bırakır. Toplumsallık eğilimleri gelişir. Gelişen, zenginleşen bilgi birikimi onu nesnelciliğe yaklaştırır. 9-12 yaş dönemi, araştırmacıların “gruplaşma evresi”, “biçimsel işlemler evresi”, “baş kaldırma evresi”, gibi değişik terimlerle adlandırdıkları bu dönemde, çocuğun zihinsel olgunlaşmasına koşut olarak çözümsel davranışları da artar (Orhon, 2006: 478)

İnsan daha anne karnındayken sesleri hisseder ve yaşamını müziksel çevre içinde sürdürür. Doğumdan ölüme insanoğluna eşlik eden müzik, bireyin gelişim dönemlerinde etkisini hissettir. Müzikle iç içe olan çocuğun bilişsel, duyuşsal, devinişsel gelişimleri daha olumludur. Toplum içinde ve eğitim alanında aktif ve

verimli olan kendini daha iyi ifade edebilen çocuk, iyi bir dinleyici olmayı, sorumluluk almayı öğrenir. Müzik dersleri sadece müziği öğretmek için değil öğrenme ortamında bir araç olarak kullanılırsa amacına ulaşır. Öğrenciyi derse hazırlar, ona dersi sevdirebilir ve onun dikkatini çeker, hatırlama becerilerini geliştirir.

Ayrıca müzik (özellikle saymacalar, tekerlemeler, çocuk şarkıları ve daha sonra da marşlar) çocuğun dil gelişimini de olumlu yönde etkiler. Tekerlemelerin ve şarkıların sözlerini sık sık tekrar ettirerek çocuğun dil çevikliği ve akıcı konuşması sağlanır. Aynı zamanda çocuğun öğrendiği saymacaların, tekerlemelerin ve şarkıların sayısı arttıkça kelime hazinesi de büyümektedir (Sun vd., 1998:32).

“Çocuğun müziksel gelişimi çok yönlü, çok boyutlu bir bütünlük gösterir. Bu bütünlük ilköğretim çağına geldiğinde müziksel devinme, müziksel işitme, müziksel söyleme, müziksel çalma (kendi bedenini ve çevresindeki belirli nesnelere çalgı gibi kullanma ve onlarla müzik yapma) ve müziksel beğenme davranışlarıyla belirginleşen ve somutlaşan bir açılım içindedir. Bu gelişim ve açılım müziksel zeka, müziksel yetenek ve müziksel edim-eylem boyutlarıyla birlikte ve iç içe yürür ve gerçekleşir” (Uçan, 1999:3).

İlköğretim kurumlarının birinci devresinde çocuk, okula henüz yeni gelmiş, okumayı yazmayı bilmemektedir. Eğitimci, çocuklar okuma ve yazmaya geçinceye kadar biraz sıkıntı çekebilir. Şarkılar, sözleri ezberletilerek ve işitme yoluyla öğretilir. Müzik yazısı yoluyla şarkı öğretimine ise en geç üçüncü sınıfın ikinci yarısında başlanabilir. Çalgı öğretiminde ise özellikle birinci ve ikinci devrelerde ülkemizde yapılması planlanan “vurmalı ezgi çalgısı” öngörülmektedir. Henüz vurmalı ezgi çalgısı yaygınlaşmamış olduğundan diğer çocuk çalgılarının kullanılması beklenmektedir. Vurmalı ezgi çalgılarını öğretecek ortama gelinceye kadar, öğrencilerin ilgileri ve çevre özellikleri göz önünde bulundurularak; flüt, mandolin, org gibi çocuk çalgıları da öğretilir (Özgül,2002: 45).

Çocuğun müziksel yaratıcılık duygusu yetkin sınıf öğretmenleri sayesinde açığa çıkarılabilir ve yönlendirilebilir. 7-12 yaş arasında olan ilköğretim çocuklarının bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal gelişimlerinde önemli değişikliklerin olmasından dolayı öğretmenlerin öğrencilerin gelişim özelliklerini, niteliklerini bilmeleri; etkili, verimli öğrenme ve öğretme etkinliklerinin gerçekleşmesini sağlar.

1.6. Sınıf Öğretmenlerinin Nitelikleri

Eğitim uzun erimli bir süreçtir. Bu süreçte öğreten durumundaki öğretmen eğitimin mihenk taşıdır. Varlığını eğitimin her kademesinde hissettirir. Öğretmenin niteliğini ve etkililiğini, eğitim-öğretim programının en verimli şekilde uygulanması, öğrencinin doğru yönlendirilmesi ve geliştirilmesi belirler.

Etkili öğretmen, hem birlikte olduğu öğretmen grubuna karşı hem de öğrencilerine karşı sorumlulukları olan, öğrencilerinin duygu ve gereksinimleri ile ilgilenmeye çalışan ve insanları doğru anlama yönünde çaba gösteren bir eğitim çalışanıdır. Etkili öğretmen öğrencilerin eğitim-öğretim etkinliklerine ilişkin düşünce ve tutumlarını denemelerine olanak sağlar, verimliliklerini ve performanslarını arttıracak düşünce ve davranışlar kazanmaları yönünde onları güdüler (Bode, Otto, 2002: 16).

Nitelikli bir öğretmen de sınıf içi ve grup içi çalışmalarda, öğrenciye rehberlik eder. Çocuğun kişilik oluşumunda, gelişmesinde, toplumsal değerlerin öğrenilmesi ve çözümünde, özgüven sahibi olmada, demokratik tavır ve davranışlar kazanmada, öğrencisine bir model olarak ortaya çıkar. Öğrencisinin ilgi, yetenek ve kişilik özelliklerini tanır ve ona göre yönlendirir. Eğitim, öğretim konuları ile yakından ilgilenir. Derse hazırlık, ders araç-gereç ve malzemelerinin seçiminde, öğrencilerin bireysel farklılıklarının gözetilmesinde, güdülenmesinde, öğrenci başarılarının değerlendirilmesinde, ilgili programın etkinleştirilmesinde, nitelikli bir öğretmenin rolü yadsınamaz.

Ayrıca nitelikli öğretmen: Öğrencisinin olumlu davranış ve başarılarını ödüllendirirken, olumsuzluklara karşı da hiddet ve şiddet yanılıısına düşmez. “Neden” ve “niçin” sorularına yanıt arar.

Bu bazda düşünülduğünde 21. yüzyılın öğretmenlerinin özellikleri şu şekilde belirtilmiştir.

“İyi bir öğretmen;

Dinamik ve aktif bir kişiliğe sahiptir.

Açık fikirlidir ve yeniliklere açıktır.

Kendi öğretim kuramını oluşturur.

Toplumun sorunlarının çözümünde rol oynar.

Okul ve toplum işlerini birleştirir.

Öğretim için iyi öğretim kaynakları oluşturur.

Konusu ile ilgili bilgilerini her zaman yeniler.

Yeni eğitim teknolojilerini kabul etmekte ve kullanmakta esnekler.

Öğretim stratejilerinde yaratıcıdır.

Eleştirel düşünce becerisi vardır.

En az bir yabancı dili yeterince bilir.

İnsan haklarına inanır.

Estetik değerlere önem verir.

Eğitim alanında alınan kararlara katılır.

Engelli öğrencilerle ilgilenmede başarılıdır.

(Elsayed, 1997: 71-73)” (Eroğlu, 1999: 14).

Yukarıda görüleceği üzere 21. yy. öğretmenin pek çok değere ve niteliğe sahip olması gerekmektedir.

Öğretmen yeterlikleriyle ilgili nasıl bir sınıflama yapılırsa yapılsın, bu yeterlikler bir bütün olarak ele alınmalıdır. Çünkü bu yeterlikler birbirlerini tamamlayıcı özellikler içermektedir. Millî Eğitim Bakanlığınca saptanan ve 14 alt bölümden oluşan “Eğitme-Öğretme Yeterlikleri” nde öğretmenlerde bulunması beklenen özelliklere bakıldığında bu durum daha iyi anlaşılabilir.

1.Nitelikli bir öğretmen, sınıfında etkili öğrenmelerin gerçekleşmesi için öğrencilerinin özelliklerine uygun öğrenme yaşantıları sağlamaya çalışır. Ancak öğretmenin öğrencilerinin özelliklerini tanıyabilmesi için de onların gelişim özelliklerini ve bu özelliklerin öğretme-öğrenme süreçlerinde nasıl dikkate alınması gerektiğini biliyor olması gerekir.

2.Etkili bir öğretmen, yalnızca gerekli planları yapmakla kalmaz, aynı zamanda planlamanın gerekliliğine de inanır ve bunun gereklerini yerine getirir.

3.Nitelikli bir öğretmen, iyi hazırlanmış bir öğretim materyalinin öğrenmeye etkisini bilir, farklı düzeylerdeki öğrencilere hitap edebilen, değişik özelliklere sahip materyalleri geliştirebilir ve bunları amacına uygun bir şekilde

kullanabilir.

4.Nitelikli bir öğretmen, öğrenmenin nasıl gerçekleştiği, öğrencilerin bilgiyi nasıl edindikleri, becerileri nasıl kazandıkları ve etkili öğrenmelerin gerçekleşmesi için hangi yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiğini, bu yaklaşım-yöntem ve tekniklerin üstünlükleri ve sınırlılıklarını bilir.

5.Nitelikli bir öğretmen, öğrencilerin etkin bir şekilde öğrenme sürecine katılmalarını ve kendi öğrenmelerinde sorumluluk almalarını sağlar. Bunun gerçekleşmesi için de bireysel ve grup çalışmaları düzenler ve bunun bir gereği olarak öğrencilerin birbirleriyle etkileşim içinde olmalarını sağlar.

6.İyi bir öğretmen öğrencinin, beklenen davranışları ne derece kazandığını, nasıl öğrendiğini ve aksamaların olduğu durumlarda ne gibi önlemler alınabileceğini bilir. Değerlendirmenin öğretim sürecinin vazgeçilmez bir parçası olduğunu ve farklı değerlendirme stratejilerini kullanmak gerektiğini bilir.

7.Nitelikli bir öğretmen, öğrencileri güdülemede, öğrenme ve çalışma alışkanlıkları kazandırmada ve meslek seçimine yönelik konularda onlara yardım için gerekli kaynak ve yöntemlerin neler olduğunu bilir.

8.Bütün öğrencilerin temel becerilerinin geliştirilmiş olması onların birey olarak daha etkili olmalarına yardımcı olur. Bunun bilincinde olan nitelikli bir öğretmen de öğrencilerin temel becerilerini geliştirmek için gerekli önlemleri alır.

9.Bir öğretmen, hangi alanda öğrenim görmüş olursa olsun mesleğe atandığında “bedensel, ruhsal ve zihinsel özellikler açısından” değişik özelliklere sahip öğrencilerle karşılaşabilir. Nitelikli bir öğretmen bu tür özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere, onların özelliklerine uygun özel eğitim olanakları ve fırsatlarını sunma konusunda gerekli donanıma sahiptir. Bu bağlamda, öğrenmede özel eğitimi gerektiren alanları ve öğrenci özelliklerinin öğrenme ve performanslarını nasıl etkilediğini bilir ve öğretim etkinliklerini buna uygun bir şekilde tasarlar.

10.Okulun, çevrenin her türlü ihtiyacını karşılayan bir toplumsal kurum olduğu gerçeğinden hareketle öğretmenlerin görevlerinin yalnızca örgün eğitimle sınırlı olmadığı söylenebilir. Bu çerçevede, nitelikli bir öğretmen, yetişkinlerin nasıl öğrendiklerini bilir ve onların kişisel ve meslekî gelişimlerini destekleyecek ortamları yaratma konusunda gerekli donanıma sahiptir.

11.Öğretim sürecini daha verimli kılmanın yolunun okul yönetimiyle yakın bir iş birliği içinde bulunmaktan geçtiği gerçeğini her öğretmenin bilmesi gerekir. Etkili bir öğretmen de bunun gereklerini yerine getirir ve ders dışı etkinlikleri planlar, yönetir ve değerlendirir.

12.İyi bir öğretmen, meslekî ve kişisel açılardan kendisini sürekli olarak geliştirir, kendisini geliştirmeye ilgili fırsatları ve olanakları araştırır ve değerlendirir.

13.Öğretmenden okulun işleyişiyle ilgili görüş ve öneriler geliştirmesi, okulun sorunlarına ilgi duyması beklenir. Bu amaçla nitelikli bir öğretmen, eğitim sisteminin ve okul örgütünün yapı ve işleyişini bilir.

14.Öğretme süreçlerinde harcanan çabaların boşa gitmemesi için bir öğretmenin öğrencilerin bireysel gelişimleriyle yakından ilgilenmesi gerekir.

Bu amaçla nitelikli bir öğretmen; veli ve diğer ilgili kişilerle iş birliği yapmanın önemini bilir (Seferoğlu, 2004: 58).

Öğretmen nitelikleri ile ilgili çalışmalar incelendiğinde öğretmenin gerek meslekî, gerekse kişisel yeterlikleri olsun onlarca hatta yüzlerce ölçüt sıralamak olasıdır. Öğretmenlerin rol ve beklentileri, öğretmen yeterlikleri ile ilgili ölçütlerin belirlenmesinde genel anlamda yaşanan toplumun ve eğitimin felsefi temelleri belirleyici olmaktadır. Bu nedenle öğretmenin niteliği ne tür okul sistemi içerisinde çalıştığına da bağlıdır. Öğrenme ve öğretme sürecinde, öğretmen nitelikleri incelendiğinde ise daha özel yeterliklerin belirlenmesine ihtiyaç duyulacaktır (Şeker vd.,2004: 160).

İlköğretim, insan kişiliğinin temelini atacak niteliğe sahip bambaşka bir öğretmen ister. İlköğretimde görev alacak öğretmenlerin, geniş bir genel kültür, çocuk psikolojisi, eğitim felsefesi, eğitim teknolojisi, genel ve özel öğretim yöntemleri, ders programları, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme gibi alanlarda iyi bir öğrenim görmüş ve bu bilgilerini sınıfta uygulamış olmaları gerekir (Tekışık, 1998: 1).

İlkokul öğretmenlerinin, Durkheim'in deyimiyle, çocuğu toplumsallaştırma görevi vardır. Bütün toplumlarda ilkokul öğretmenleri, toplumun ortak değerlerini, kültür mirasını aktarmak; onlara toplumun kendilerinden beklediği fiziksel, zihinsel, ahlaki ve sosyal gerekleri kazandırmakla görevlidir. Toplumun sürekliliği için böyle asgari ve temel bir eğitimin önemi açıktır. İlkel toplumlarda aile ve tüm sosyal çevrenin yüklendiği toplum değerlerinin, normlarının kuşaklara öğretilmesi, aktarılması görevini modern toplumlarda geniş ölçüde okullar, özellikle ilkokullar ve öğretmenleri yerine getirmektedir (Akyüz, 1978: 3).

Toplumumuzun hedef ve ihtiyaçları gün geçtikçe değişmektedir. Buna göre sınıf öğretmeni yetiştirme ülkemizin geleceği için çok ama çok önemlidir. Bilimsel öğretim metot ve teknikleriyle çocuk ve genç psikolojisini bilen nitelikli sınıf öğretmenleri, çağdaş ve sistemli bir eğitim formasyonu ile yetiştirilmelidir (Özyürek, 2006: 103).

Etkin ve çağdaş sınıf öğretmeni; günümüzde sadece ders veren ve onu değerlendiren sili bir kişilik olmamalı, öğrencisini duyuşsal, bilişsel ve devinişsel boyutları ile değerlendirebilmelidir. Özgüven gelişiminde, günümüz araç-gereçleri kullanmada, toplumsal değerlerin özümsemesinde, aktif bir kişilik olarak kendini gösterebilmelidir. Günümüz öğrencilerini; yaratıcılık, hoşgörü, insancıl değerler, girişimcilik, paylaşımcılık, sorumluluk, duyarlılık duygusu içerisinde ve ailesel, ulusal, toplumsal değerlere sahip yetiştirmek, çağdaş öğretmenin birincil görevleri arasındadır. Ne sadece eğitim, ne sadece öğretim, her ikisi de paralel götürülebilinmelidir. Sağlıklı ve bilimsel sonucun bu paralelde olacağı umulmaktadır.

Sınıf öğretmenlerinin birtakım niteliklerle donanmış olmaları gerekmektedir. Bu nitelikler M.E.B. 'nca şu şekilde sıralanmaktadır;

1. Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda, Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, ve kültürel değerlerini özümsemiş olmak,
2. Türkiye Cumhuriyeti' ne karşı görev ve sorumluluklarını bilmek ve davranış haline getirmek,
3. Türkeyi, milli birlik ve bütünlüğü sağlayıcı yönde, özelliklerini bozmadan kullanabilmek,
4. Hür bilimsel düşünme ile sanat yaratıcılık gücüne değer vererek, insan haklarına saygılı olmak,
5. Okul, aile ve eğitim sektörleri arasında işbirliği ve eşgüdümü sağlayabilecek yeterliliğe sahip olmak,
6. Beden, zihin, ahlak ve duyu bakımından dengeli ve sağlıklı, gelişmeye uygun kişilik ve karakter özelliğine sahip olmak,
7. Öğretmenliğe, öğrenciye, çevreye, ve sosyal değerlere yönelik olumlu tutuma sahip olmak,
8. Öğretmenliğin gerektirdiği, genel kültür, alan bilgisi ve öğretmenlik meslek bilgilerini alarak;
  - a) Öğrencilere neyi, nasıl öğreteceğini bilen,
  - b) Öğrencinin öğretim sürecine aktif katılımını sağlama yollarını bilen ve uygulayan,
  - c) Öğrencilerin, öğrenmelerini yeterince ve zamanında pekiştirebilen,
  - d) Öğrencilerin öğrenme eksiklikleri ve güçlüklerini dönemlerle belirleyip, öğrenciye gelişmelerini sağlayan, eksikliklerini tamamlaması için olanaklar sunan, ihtisas sahibi kişi olmak” (M.E.B., 1992: 54).

Sınıf öğretmenlerinden büyük sorumluluk ve görevler beklenmektedir çünkü ilköğretimde atılan temeller derin ve kalıcı izler taşıyabilmektedir. Çocuk için sınıf öğretmenin yeri çok özel ve farklıdır. Çocukların okul ortamında müzikle tanışmasını sağlayan, onlara ilk müzik eğitimini veren sınıf öğretmenlerinin çocuğun estetik değerlerini geliştirmek için müziği öğretmekten ziyade müziği bir araç olarak kullanmayı önemsemelidirler. Bu nedenle yaratıcı çalışmalara ağırlık verebilirler.

Sınıf öğretmenin müzik derslerinde yaratıcılığı geliştirmesi için belirtilen etkenler şunlardır:

- 1.Yaratıcılığa uygun koşulların hazırlanması(atölye, derslik, ilgili görsel araçlar, v.b.)
- 2.Çevresel faktörlerin zenginleştirilmesi, ilgili materyallerin hazırlanmasına olanak sağlanması.
- 3.Hayal gücünü geliştirici (imgesel) oyun, müzik, öykü, drama gibi etkinliklere yer verilmesi, yeni görüş ve düşüncelerin hayata geçirilmesine ortam sağlamalı, yaratıcı egemenliğini sürdürmeli.
- 4.Araç gereçlerin anlam ve amacına uygun seçilip, ilgili konuları çocukların düzeyinde tutarak onların kendi yaşantısı ve çevreyle ilintili olmasına özen gösterilmeli.
- 5.Tekdüze, basma kalıp etkinliklerden kaçınılmalı, onları özgün çalışmalarından dolayı destekleyerek, ödül ve ceza yaptırımlarında çağdaş eğitim anlayışının gerekleri uygulanmalıdır.
- 6.Bazı sanat yapıtlarının tanıtılıp incelenmesine, tarihi yerlerin, müze ve sergilerin görülmesine olanak tanınmalıdır.
- 7.Değerlendirme ve eleştiride dikkatli olunmalı, yapıcı faktörler etkili olmalıdır.
- 8.Drama, hikaye ve masallar, yaratıcı projeler için konuya başlangıç noktalarını oluşturabilmelidir.
- 9.Yaratıcı etkinlikler, yazma, problem çözme örnekleri sınıfın uygun koşullarında sergilenebilmelidir (Artut, 2001: 144).

İlköğretim I.kademe düzeyi, eğitimde müzikten faydalanmanın en önemli olduğu dönemlerden birisidir. Bu dönemde müziğin yalnızca müzik dersinde ele alınması gereken bir konu olduğu zannedilmemelidir. İlköğretim I.kademede müzik, sınıf öğretmenin elindeki en güçlü işitsel eğitim araçlarından biridir ve derin öğrenmenin sağlanabilmesi için sınıf öğretmenin bütün derslere ait konuların işlenişinde müziği vazgeçilmez bir araç olarak kullanması gerekir. Bu aşamada müzikle öğretim müzik öğretiminden bile daha önemlidir. Müzikle öğretimin

yalnızca müzik dersinde değil bütün ilköğretim faaliyetlerinde dikkate alınması gerekir (Can, 2006: 491).

Sonuç olarak: “Sınıf öğretmenleri, bir müzik uzmanı kadar bilgili olmayabilir, ancak konuları birbirleri ile ilişkili kılmak için gereken bilgi ve esnekliğe sahiptirler” (Dawson vd.,1997: 9.1).

1.7.Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Tarihçesi

Ülkemizde çağdaş anlamda ilk öğretmen okulu 16 Mart 1848’de Darulmuallim-i Rüştî adıyla İstanbul’da açılmıştır (Kaya,1984: 185).

15 Kasım 1868 yılında, ilkokullara öğretmen yetiştirecek “Darulmuallim-i Sıbyan” öğretime başlamıştır. 1882 yılından itibaren bu okullardan İstanbul dışında da açılmıştır. Emrullah Efendi’nin gayretiyle hazırlanan ve 1913 yılında yayımlanan “Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu Muvakkatı” (geçici ilköğretim kanunu)’nda ilköğretime öğretmen yetiştirme konusunda önemle durulmuş ve her il merkezinde yatılı birer “Darülmualimin” açılması hükmü yer almıştır. Bu durum öğretmen okullarının gelişmesinde önemli bir dönüm noktası sayılmaktadır (Koçer, 1967: 56).

3 Mart 1924 tarihli 430 sayılı Öğretimin Birleştirilmesi Yasası (Tevhid-i Tedrisat Kanunu) ve 20 Nisan 1924 tarihli Anayasa (Teşkilat-ı Esasiye Kanunu), Türkiye Cumhuriyeti’nin eğitim sistemiyle ilgili ilk temel yasalardır. Bu yasalarla ilköğretim çağındaki çocukların eğitimde görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi görevini devlet üstlenmiştir. Bu görevin gereği olarak daha nitelikli ve yeterli sayıda sınıf öğretmeni yetiştirmek için, 1924 yılında yapılan İkinci Heyet-i İlmiye toplantısında Cumhuriyet öncesinde kurulan öğretmen okullarının öğrenim süresi beş yıla çıkarılmıştır (Küçükahmet, 1993: 4).

1925 yılında dönemin eğitim bakanı Mustafa Necati 189 no’lu teşkilat tasarısını meclise sunmuş, bu kanun ile öğretmen okullarını “İlk Muallim” ve “Köy Muallim” mektepleri olmak üzere ikiye ayırmıştır (Koçer, 1967: 89).

Aynı yıl ilk kez Denizli ve bir sonraki yıl Kayseri’de açılan parasız yatılı ve üç yıl süreli olan Köy Muallim Mektepleri’ne sınavla ilkokul çıkışlı, öğrenciler kabul edilmiş ve mezunlar köylerde beş yıl zorunlu hizmet yaptıktan sonra isterlerse şehir öğretmen okullarında açılan sınavlara katılıp başarılı olmaları durumunda şehir ilkokullarına atanabilmişlerdir. Ne yazık ki, Kayseri ve Denizli’de denemesi yapılan bu okullarda istenilen başarıya ulaşılamamış ve 1933 yılında kapatılmak zorunda kalınmıştır. Ancak bu deneme ileriki yıllarda eğitim kursları ve Köy Enstitüleri gibi denemelere girişilmesine yol açmıştır (Kaya, 1984: 187).

Öğretmen okullarının süreleri 1932-1933 yılında altı yıla çıkartılmış ve ilk üç yıla “ilk devre”, son üç yıla “mesleki devre” adı verilmiştir. İlk devrede ortaokul programı uygulanmış, öğretmenlik mesleği bilgisiyle ilgili dersler ile öğretmenlik uygulamaları ise mesleki devrede verilmiştir. Bu okullara bir süre sonra ortaokulu bitiren öğrenciler alınmaya başlanmış ve süreleri üç yıla indirilmiştir (Küçükahmet, 1999: 33).

1937 yılında 3238 sayılı kanunla askerlik görevini başarıyla tamamlayan çavuşlara, Eğitim Bakanlığı ve Ziraat Bakanlığı tarafından hazırlanan altı, sekiz aylık kurslarla “Eğitmen”lik görevi verilmekteydi. Bu uygulamaya 1947 yılına kadar devam edildi (Koçer,1967: 105).

“1940 yılında çıkarılan 3803 sayılı yasa ile köy öğretmen okulları Köy Enstitüleri’ne dönüştürülmüştür” (Küçükahmet, 1999: 33).

Köy Enstitüleri; köylerde okur-yazar oranının arttırılması, köylerin sosyo-ekonomik yapısında eğitim ve öğretmen kanalıyla düzenlemeler, gelişmeler sağlamak, ekonomik, siyasal ve toplumsal yönlerden çağdaş modern köy yaşamının eğitim aracılığıyla oluşturulması, köylü gençlerin köy kalkınmasının liderleri olarak yetiştirilmesi amacıyla kurulmuştur. Böylelikle Kemalizm İlkeleri ve Devrimleri ışığında kalıcı bir değişim eylemi yaratılması hedeflenmiştir (Kaya, 1984: 192-193).

Köy Enstitüleri uygulamasına devam edilirken bir yanda da ilkokul öğretmeni yetiştirme yönünde değişik yaklaşımlarda bulunulmuştur. 1952’de Talim ve Terbiye

Dairesi tarafından Köy Enstitüleri programlarında önemli değişiklikler yapılmış, 1954'te yayınlanan 6234 sayılı kanunla Köy Enstitüler tümüyle geleneksel İlköğretmen Okullarıyla birleştirilmiştir (Akyüz, 1999: 342).

“İlköğretmen okullarının süreleri 1970 yılında yedi yıla çıkartılmıştır. Bu tip okullarda öğrenim süresi ilkokul üzerine yedi yıl, ortaokul üzerine de dört yıl olarak belirlenmiştir” (Küçükahmet, 1976: 13).

Ülkemizde öğretmenlik mesleğini ve öğretmen yetiştirmede değişen şartları yasal bir esasa dayandırmak için 1973'te Milli Eğitim Temel Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun 43. Maddesi ile öğretmen adaylarına yüksek öğrenim şartı getirilmiş ve 1974 yılında Öğretmen okullarının bir kısmı iki yıllık Eğitim enstitülerine dönüştürülmüştür. 1981 yılında toplanan XI. Milli Eğitim Şurası'nda “Öğretim ve Eğitim Uzmanı Yetiştirme Sistemi” konusu ele alınmış ve bu konuyla ilgili ilkeler belirlenmiştir. 1982 yılında 41 sayılı kararname ile öğretmen yetiştiren kurumlar üniversitelere bağlanmış ve Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü kaldırılmıştır. Böylece öğretmen yetiştirme konusu tamamen YÖK bünyesine geçmiştir (Milli Eğitim Dergisi, 1998: 40)

Yüksek Öğretim Kurulunu 1923 mayıs 1989 tarihi 89.22.876 sayılı kararıyla, 1989-1990 yılından itibaren tüm öğretmenlerin lisans eğitimi almaları zorunlu hale getirilmiş, iki yıllık eğitim yüksek okullarının süreleri dört yıla çıkarılmıştır. 3 Temmuz 1992 yılında yayımlanan bir kanun ile de dört yıllık eğitim yüksek okulları, eğitim fakültelerinin bünyesinde sınıf öğretmenliği bölümüne dönüştürülmüştür (Küçükahmet, 2000: 37-39).

YÖK'ün bu kararında Milli Eğitim Bakanlığı'nın ileri sürdüğü şu gerekçeler de etkili olmuştur:

Fakülteler yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma yapan; kendisine birimler bağlanabilen bir yüksek öğretim kurumudur. Bilgi ve ileri teknoloji çağı bilimsel araştırmalara çok büyük önem verilmesini gerekli kılmış; geleneksel eğitim-öğretim yöntemleri değişmiş, öğrenmesini öğrenme, bilinmeyen araştırma, temel kavramlarla yeni bilgilere ulaşma ve yeniliklere uyum sağlama çağımız insanın temel niteliği olmuştur.

Öğretmenlik, modern ve çağdaş yüksek öğretim standartları içinde en az fakülte düzeyine bir öğrenimi temel almaktadır.

Diğer bütün alanlardaki öğretmenlik bir fakülte eğitimi ile kazanılırken, ilkokul öğretmenliğinin yüksek okul düzeyinde olması gerekçelerle bağdaşmamaktadır.

Bu gerekçelerle 11 Temmuz 1992 tarihli kanunla eğitim yüksek okulları Eğitim Fakültesi'ne dönüştürülmüştür. Böylece öğretmenlik tek kaynakta bütünleştirilmiştir (Ataunal, 1994: 72).

1992 yılında Eğitim Fakülteleri altında bölüm haline getirilmesi sonucu, sınıf öğretmeni yetiştiren programlar yeniden düzenlenmiş ve gerek alan derslerine gerekse öğretmenlik mesleğine hazırlayıcı formasyon derslerine daha fazla zaman ayrılmıştır. Sınıf öğretmeni yetiştiren programların eğitim süresinin 4 yıla çıkartılması, ilkokul öğretmenin daha kaliteli yetiştirilmesine yönelik önemli bir çaba olarak görülmekle birlikte, aynı zamanda önemli bir sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu yapısal değişiklik, diğer bazı etkenlerle birlikte (emekliliğin özendirilmesi, ilköğretim okulları sayısının artması, Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin ve kontenjanlarının ihtiyaç oranında arttırılmaması gibi) öğretmen ihtiyacının karşılanmasında önemli bir soruna yol açmış ve Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), sınıf öğretmeni ihtiyacının karşılanmasında liseye branş öğretmeni olarak yetişen üniversite mezunlarının ve çeşitli diğer fakülte mezunlarının sınıf öğretmeni olarak atanması gibi pedagojik yönden uygun olmayan alternatif önlemler almaya başlamıştır.

İlkokul öğretmeni yetiştirme konusunda gerek nicelik gerekse nitelik kaygıları, yeni model ve program arayışlarını her zaman etkilemiştir. Bugün gelinen nokta gözönüne alındığında ilkokul öğretmeni yetiştirmede önemli bir aşama kaydedilmiştir. 1970'li yılların ortalarına kadar ancak lise seviyesinde yürütülen ilkokul öğretmeni yetiştirme işlevi, bugün dört yıllık lisans seviyesindedir. 20 yıl gibi kısa bir süreye sığdırıldığı gözönüne alınırsa bu önemli bir aşamadır. Nitelik açısından kaydedilen bu gelişmenin, nicelik açısından yeterli düzeyde kaydedildiğini söylemek mümkün değildir. Bugün gelinen nokta itibarı ile Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinin sayısı ve kontenjanları MEB'nin öngördüğü sınıf öğretmeni ihtiyacını karşılamaktan uzaktır ve yakın gelecekte de MEB'nin sınıf öğretmeni ihtiyacının önemli bir bölümünü başka kaynaklardan karşılamaya devam edeceğini tahmin etmek zor değildir (www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/mart98/bolum6.html).

1.8.Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Eğitiminin Yeri

Sınıf öğretmeni yetiştirme sürecinde uygulanan Müzik dersi pek çok değişiklikle günümüze kadar gelmiştir.

Tablo 1.1. Sınıf Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Müzik Eğitiminin Yeri

Okulun Adı	Dersin Adı	Süre
İlköğretmen Okulu (1924)	Musiki	5 yıl, haftada 1 saat
İlköğretmen Okulu (1937)	Müzik	3 yıl, haftada 1 saat
İki Yıllık Eğitim Enstitüsü (1974)	Müzik ve Öğretimi	3 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik (Seçmeli Ders)	3 yarıyıl, haftada 3 saat
İki Yıllık Eğitim Yüksekokulu (1981)	Müzik Öğretimi 1	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik Öğretimi 2	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik Öğretimi 3	1 yarıyıl, haftada 2 saat
Eğitim Önlisans Prog. (1986)	Özel Öğretim Yöntemleri	1 yıl
Dört Yıllık Eğitim Yüksek Okulu (1989-1990)	Müzik	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik 1	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik 2	1 yarıyıl, haftada 2 saat
Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği	Müzik 1	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik 2	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik 3	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik Öğretimi	1 yarıyıl, haftada 2 saat
Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği	Müzik 1	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik 2	1 yarıyıl, haftada 2 saat
	Müzik Öğretimi	1 yarıyıl, haftada 3 saat

Tablo 1.1.'de İlköğretmen okullarında “Musiki” adlı dersin beş yıl süresince haftada bir saat yer aldığı görülmektedir. 1937 yılında haftalık ders saati değişmemiş beş yıllık eğitim süresi üç yıla indirilmiştir. Bu kurumlarda ayrıca keman dersi de zorunludur.

1973 Milli Eğitim Temel Yasasından sonra İki Yıllık Eğitim Enstitülerinde “Müzik ve Öğretimi” adı altında üç yarıyıl haftada iki saat, seçmeli olan Müzik dersi ise üç yarıyıl haftada üç saat olarak düzenlemiştir.

İlkokul öğretmeni yetiştirmenin yüksek öğretim kurumlarına geçmesiyle, 1981 Yüksek Öğretim Yasası gereğince müzik öğretimi üç yarıyıl boyunca haftada iki saat olarak belirtilmiştir.

Eğitim Önlisans programında bulunan Özel Öğretim Yöntemleri dersi ile müzik eğitime yer verilmiştir.

Dört yıllık eğitim yüksekokullarının programında ise Müzik 1 dersi, Müzik 2 dersi ve Müzik Öğretimi dersi bir yarıyıl haftada iki saat olarak değişikliğe uğramamıştır.

Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği programında “Müzik 1 ve Müzik 2” bir yarıyıl haftada iki saat, “Müzik Öğretimi” ise bir yarıyıl haftada üç saat olarak belirlenmiştir.

Sınıf Öğretmenliği eğitiminin 1980’lerden itibaren üniversite düzeyine yükselmesine karşın, Köy Enstitülerinin de kapatılması, İlköğretmen okullarının tasfiyesi ve özellikle 1990’lı yıllarda öğretmenlik mesleğine uzak alanları bitirmiş gençlerin sınıf öğretmeni olarak atanmalarından sonra öğretmen yetiştirme alanında önemli bir nitelik kaybı yaşanmıştır. 1980’li yıllarda yapılan bir araştırmada, ilköğretim okulunun amaçlarının yönetici ve öğretmenlerin yaklaşık yarısınca anlaşılabilmesi yüzünden amaçların uygulayanlarca gerçekleştirilme düzeyinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır (Doğan-Külahçı,1986). Sınıf Öğretmenliği bölümlerinde verilen müzik eğitiminin niteliksel düzeyine ve bu kurumların müzik eğitimi açısından dış verimliliğine ilişkin olarak da araştırmalara gereksinim vardır. Bu alanda yapılan bir araştırmaya göre de “...eğitim fakültelerinde teorik bilgilere, pratik bilgilere nazaran daha fazla önem verilmektedir ve maalesef aday öğretmenin geleceğe tam olarak hazırlanamadığı görülmüştür (Barışeri:1) (Saydam, 2003:4).

1.9.Problem

Çocuk, geleceğin mirasçısıdır. Çocuğun yaşantısını sağlıklı, güvenli, doyumsuz bir zemine oturtmak için eğitimin önemi büyüktür. Bireyi aşırılıklardan kurtarmak, mutlu ve huzurlu bir hayata bağlamak için sanat eğitiminin gerekliliği bilinmektedir. Çocuğun eğitiminde öğretmenlerin yanında ailelerin de duyarlı olmaları yararlıdır.

Müzik hayatımızın her alanında bir çok şekilde yer bulabilmektedir. Eğitim, eğlence, toplumları ve kişileri kaynaştırma, milli birlik ve beraberlik duygularını pekiştirmede, müziğin kullanımı bilinçli ve amaçlı olmalıdır. Bu durum, genel, özengen ve mesleki müzik eğitiminde hem farklılık hem de benzerlik gösterir. Müziğin eğitimi vermek, müziği sevdirmek amacıyla yetiştirilmiş eğitimciler dışında toplumun her kesiminin söz konusu amaçların bilincinde olması ve bu amaçları uygulamaya çalışması estetik değer yargıların gelişmesine olanak tanır. Bu nedenle genel müzik eğitiminin nitelikli ve etkili bir şekilde uygulanması toplumun refahını, değişimini, gelişimini sağlar. Okul öncesi ve ilköğretim okullarında uygulanan müzik öğretimi genel müzik eğitiminin ilk ve en önemli basamaklarıdır. İlköğretim çağındaki çocuk haftanın her günü sınıf öğretmeniyle birlikte. Çocuğu yönlendiren ve ona örnek olan sınıf öğretmenin çocuk üzerindeki önemi açıktır. Sınıf öğretmenin söylemleri anne babanın söylemlerinin önüne rahatlıkla geçebilir. Öğrenciyi rahatlıkla gözlemleyebilen, onun gelişimini, davranışlarını en yakından takip edebilen sınıf öğretmenin, çocuğa kazandırması gerektirdiği niteliklerin farkında olması, öğrencilere bunları aktarmak için en uygun yol ve yöntemleri uygulaması beklenir. Öğretmen yeterlikleri içerisinde yer alan tutum ve davranışlarla da ilişkilendirildiğinde, öğrencinin mesleki ve eğitsel olarak yönlendirilmesinin yanında, öğrencileri güdüleme, öğrenme ve çalışma alışkanlıkları kazandırma da öğretmenin sorumlulukları arasında yer almıştır. Müzik dersleri çocuğun kişilik ve bedensel gelişimini olumlu yönde geliştirmek için uygun bir ortamdır. Çocuk şarkı söyleyerek kendini ifade etme olanağı bulur, yaratıcı çalışmalar ve topluca yapılan etkinliklerle kendine olan özgüvenini geliştirirken, diğer yandan arkadaşlarıyla sağlıklı iletişim kurabilme alışkanlığı kazanır. Şarkı söyleme, müzik derslerinde uygulanması en kolay olan etkinliklerden birisidir. Bu etkinliği gerçekleştirecek olan

sınıf öğretmeninin; yeterli ve gelişime açık bir şarkı dağarcığına sahip olmasının yanında bu dağarcığı çocuğun gelişim özelliklerini bilerek en uygun yöntem ve materyallerle öğrencilere aktarması beklenmektedir. Bu beklentiden yola çıkarak aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki şarkı öğretiminde yer verdikleri ders içi etkinlikler nelerdir?

1.10.Amaç

Bu araştırmanın temel amacı, sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde uyguladıkları şarkı öğretme durumlarının belirlenmesidir.

Bu amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sınıf öğretmenlerinin, şarkı öğretme etkinliği konusundaki yeterlik durumları nedir?
2. Sınıf öğretmenleri şarkı seçimi konusunda neleri göz önünde bulundurmaktadır?
3. Sınıf öğretmenleri şarkı öğretme etkinliğinde neler yapmaktadır?

1.11.Önem

Bu araştırmada, sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde uyguladıkları şarkı öğretme etkinliğiyle ilgili yeterlilik durumlarının ortaya konulması ve karşılaştıkları güçlüklerin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Müzik derslerindeki ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu ihtiyaçları gidermeye dayalı önerilerin sunulması; sınıf öğretmenlerinin ve sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları niteliklerin belirlenmesi ve geliştirilmesi, ilköğretime öğretmen yetiştiren programların ve program geliştirme çalışmalarının yeniden düzenlenmesi ve lanında ilk çalışma olması nedeniyle de bu araştırma önemlidir. Ayrıca araştırma sonuçlarının, sınıf öğretmenlerinin müzik derslerini yürütmesi ile ilgili yapılacak olan başka çalışmalara kaynak oluşturması beklenmektedir.

1.12.Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

Araştırma, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Ankara il merkezinde bulunan yedi ilköğretim okulu ile birinci kademedeki görev yapan 143 sınıf öğretmeniyle sınırlıdır.

İlköğretim kademesinde yer alan 6., 7. ve 8. sınıflar araştırma kapsamı dışında tutulmuştur.

Araştırma için belirlenmiş olan süre ile sınırlıdır.

1.13.Varsayımlar

Seçilen araştırma yöntemi, araştırmanın amacına, konusuna, problemin çözümüne uygundur.

Araştırma örneklemini evreni temsil etmektedir.

Ankette yer alan soruların geçerliği ve güvenilirliği tamdır.

Ankete katılanlar ankette yer alan sorulara içtenlikle cevap vermişlerdir.

1.14.Tanımlar

Eğitim: “Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişmi meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1994: 12).

Müzik: “Belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütündür.” (Uçan, 1994: 10)

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bugüne kadar yapılmış olan araştırmaların incelenmesi sonucunda, ilköğretim okullarında uygulanan müzik eğitimi, müzik eğitiminin niteliği, etkinliği ve sorunları ile, sınıf öğretmeni adaylarının donanımlarının belirlendiği, sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin alınarak sorunlarının saptanmaya çalışıldığı araştırmalara ulaşılmıştır. Öğrencilerin şarkı söyleme becerileri, müzikal düzeyleri ve işitsel algılarıyla ilgili araştırmalar genellikle okul öncesi veya ilköğretim II.kademe ile sınırlı kalmıştır. Çocuk şarkılarının incelenmesi ile ilgili az sayıda da olsa araştırma yapılmıştır.

Bu araştırmalar aşağıda belirtilmiştir:

Mertoğlu (1991) “İlkokullarda Müzik Eğitimi” adlı bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmayı Kadıköy ilçesindeki ilkokullardan random yoluyla seçilmiş 15 okulun 4. ve 5. sınıfında okuyan toplam 450 öğrenci ve 90 öğretmen temsil etmektedir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre: ilkokul öğrencilerinin yarıdan fazlası çocuk müziği besteleyen müzisyenleri tanımamaktadır. Öğrencilerin %75.33’ünün müzik dersini sevmediği belirlenmiştir. Müzik dersinin düzenli olarak yapılmıyor olması, müzik dersinin diğer derslerdeki boşluğu dolduran bir duruma geldiğini ortaya koymaktadır. Kavram ve genel bilgiler konusunda şarkı dağarı bakımından önemli bir boşluğun olduğu ortaya çıkmıştır. Ünitelere uygun şarkılar konusunda da önemli sıkıntılar çekildiği saptanmıştır. Anaokullarından gelen çocukların daha çok şarkı bildikleri, müzikal açıdan daha iyi oldukları şeklinde ifade edilen görüşler ise okul öncesi eğitimin, öğrencilerin müzikal gelişimi açısından son derece önemli ve yararlı olduğunu ortaya koymaktadır.

Şimşek (1995) “Konya Merkez İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi Üzerine Bir Araştırma” adlı bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmaya Konya ili merkez ilçede 220 sınıf öğretmeni katılmıştır. Öğretmenler tek ve çok sesli milli bir şarkı

dağarcığına sahip olabilmelerinde kesmen yeterli olduklarını düşünmektedirler. Fakat sesi oluşturan organlar ve ses hastalıkları hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, ses ve çalgı müziğinin elele yürütülmesini sağlayamamaktadırlar. Müzik dersi için haftalık ders dağıtım çizelgesinde ayrılan zamanın yeterli olmadığı görüşünde birleşen öğretmenler müzik derslerine branş öğretmenlerinin girmesinin gerekliliğini de savunmaktadırlar.

Görgünay (1994) “İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminin Etkililiği” adlı bir çalışma yapmıştır. Örneklemini İstanbul ilindeki 5 ilköğretim okulu, 3 ilkokulda, 148 kız, 147 erkek öğrenci, 25 erkek, 38 bayan öğretmen oluşturmuştur. Verilere göre öğretmenler kendilerini mesleklerinde yeterli görmemekte, hizmet içi eğitimin yeterince verimli olmadığını söylemektedirler. Ayrıca öğretmenler her ne kadar mesleklerini sevdiklerini söyleseler de alternatifler sunulduğunda başka mesleklere geçebileceklerini de belirtmektedirler. Müzik dersinin temeli olan ses ve nefes çalışmalarına gereken önemi vermemektedirler. Öğrencilerin büyük bir kısmının da müzik dersini sevdikleri, şarkı söylemekten hoşlandıkları, ancak yaşlar büyüdükçe şarkı söylemekte zorlandıklarını belirtmektedirler.

Nurikadioğlu (2000) “İlköğretim Kurumlarında Müzik Dersinde Karşılaşılan Sorunlar” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırmaya katılan 52 sınıf öğretmenin yarisından fazlası ilköğretim okullarının I. ve II. devre müzik dersinde yeterli şarkı, türkü ve tekerleme dağarcığına sahip olmadığı, sınıf öğretmenlerinin müzik dersi uygulamalarında yarisına yakını koro çalışması yapmadığı, ayrıca, müzik dersi programının I. ve II. devresini içerik olarak uygulanabilir bulmadıkları ve daha da önemlisi araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin % 88.46’ sı müzik dersinde kendilerini yeterli bulmadıkları belirlenmiştir. İlköğretim kurumları için hazırlanan mevcut müzik ders kitapları, sınıf öğretmenleri tarafından konu içerikleri ve repertuar bakımından yeterli bulunmadığı, müzik ders kitaplarındaki mevcut repertuarın Batı Müzik ağırlıklı olarak temel alınmaması, temel müzik eğitimi’nde Türk Müziği okul türkü ve şarkı dağarcığı esas alınmalıdır görüşüne katıldıklarını belirtmişlerdir.

Turan'ın (1997) “Temel Eğitim 1.Kademede Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesine Yönelik Bir Envanter Çalışması” adlı araştırma yapmıştır. Araştırma, Denizli ili merkez ilçede bulunan 46 temel eğitim okulundaki 602 sınıf ve müzik branş öğretmeni üzerinde yürütülmüştür. Turan temel eğitim 1.kademe müzik dersine girecek öğretmenin niteliği konusunda gerekli çalışmaların yapılması gerektiğini vurgulamış, öğretmenlerin karşılaştıkları problemleri saptamıştır. Bunlardan bazıları; okul atmosferinden kaynaklanan problemler, öğretmenin akademik beceri noksanlığı, programın yetersizliği, araç- gereç eksikliğidir.

Töreyn (1995) “İlköğretim Kurumlarının Müzik Eğitimi Sorunu” adlı bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın Örneğini Trabzon ili ilköğretim okullarında görev yapan 60 sınıf öğretmeni ve müzik öğretmeni ile çeşitli üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi bölümlerinde görevli 70 öğretim elemanı oluşturmuştur. Elde edilen bulgulara göre; Müzik derslerinin, ilkokullar ile ilköğretim okullarının 1. ve 2. devresinde gereği gibi işlenmediği, yürürlükteki müzik ders programını, sınıf öğretmenlerinin aynen uygulayamadıkları, sınıf öğretmenleri bölümlerindeki müzik dersi programlarının, yeni program doğrultusunda geliştirilmesi gerektiği, müzik eğitimi bölümlerinin, ilköğretim kurumlarında görev alacak müzik öğretmenlerini de yetiştirmelerini gerektiği belirtilmiştir.

Şahin (2002) “İlköğretim 1. Kademe Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı bir araştırma yapmış, Uşak ili merkez ilçede İlköğretim 1.Kademe okullarında görev yapan 230 öğretmene anket uygulamıştır. Anketten elde edilen veriler sonucunda; öğretmenler müzik dersleriyle çocuğa kendi sesini sevdirebilme ve sesini eğitebilmede kendini yetersiz, müzik derslerinde başarısız çocuk şarkıları dağarcıklarının da yetersiz olduğunu tespit edilmiştir. Öğretmenler yeni yayınları takip edememekte, müzik etkinliklerinde karşılaşılan sorunları çözmede hizmet öncesi eğitimleri yetersiz kalmakta, müzik korolarını rahatlıkla oluşturabilecek ve yönetebilecek bilgiye sahip olmadıkları belirtilmiştir.

Yünlü (2002) “İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimleri” adlı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın Örneklemine ise, küme örnekleme yoluyla kura ile belirlenen 40 ilköğretim okulunda 547 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Genel olarak öğretmenler ilköğretimde çocuğun bilişsel, devinimsel, duyuşsal eğitiminin önemli olduğunu ve bu eğitimde Müzik dersinin önemli işlevlerinin olduğunu düşünmektedirler. Ancak öğretmenlerin bir kesimi Müzik dersini bir yetenek dersi olarak görmekte ve bu nedenle ilköğretim okullarında Müzik dersinin sadece yetenekli öğrencilerle yapılması gerektiğini düşünmektedirler. Öğretmenlerin, müzik dersine özgü öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmada kulaktan öğretim yöntemi dışındaki tüm yöntem ve tekniklerinde güçlüklerinin olduğu söylenmiştir.

Şaktanlı (2002) “Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Lisans Programında Verilen Müzik Eğitimi Derslerine İlişkin Görüşleri” adlı bir çalışma yapmıştır. Görüşlere dayanarak: sınıf öğretmenliği anabilim dallarında uygulanan müzik eğitimi derslerindeki uygulamalarda müziksel söyleme (şarkı söyleme) becerisine ilişkin olarak yüzde ellibeş ile bu durumun belli ölçüde gerçekleştiği ortaya çıkmıştır. Ancak gerçekleşmediğini ortaya koyan yüzde kırkbeş oranının da bu orana yakın olmasıyla müziksel söyleme becerisini geliştirmesi uygulamalarında önemli sorunların varlığını ortaya koymaktadır.

Çelik (2001) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimi ve Öğretimi Konusundaki Donanımları Üzerine Bir Araştırma” adlı bir araştırma yapmıştır. Bu araştırmada 200-2001 Eğitim-Öğretim yılı 2. Yarıyılında, Gazi Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültelerine bağlı İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitimi ve öğretimi konusundaki donanımları anket yoluyla saptanmaya çalışılmıştır. Buna göre sınıf öğretmeni adayların büyük bölümü şarkı söylerken rahat ve kısa zamanda soluk almak gerektiğini ve mutasyon dönemindeki çocuklardan çok tiz şarkılar söyletmemeleri gerektiğini bilmekte, toplu şarkı söylemede öğrencilerin bireysel olarak kendi sesini ön plana çıkarmaması gerektiğini bilmekte, fakat erkek ve kadın

ses gruplarının ismini bilmedikleri ifade edilmiştir.

Öztosun (2002) “İlköğretim Okullarında Müziklendirilmiş Fişlerle Yapılan Eğitimin İlkokuma Öğretimine Etkisi” adlı doktora çalışmasının örneklemini 2001-2002 eğitim-öğretim yılında okuyan I.devre birinci sınıf öğrencileri ve öğretmenleri oluşturmaktadır. Bu araştırmaya göre: geleneksel ilkokuma eğitimine ek olarak müziklendirilmiş fişlerle eğitim uygulamasına da yer verilmelidir. Müzik yolu ile eğitim, sadece ilkokuma öğretiminde ve birinci sınıfta değil, ilköğretimin diğer sınıflarında farklı derslerde farklı yollarla kullanılarak denenebilir. Böylece öğrencilere ve öğretmenlere hem daha etkili hem de eğlenceli bir öğrenme-öğretme ortamı sağlanabilir. Bu yolla yeni ve farklı öğrenme-öğretme fırsatları yaratılabilir.

Kürklü (2003) “Türkiye’de 3-6 Yaş Grubu Çocukların Ses Sınırları, Şarkı Söyleme Becerileri ve Müzikal Düzeylerinin İncelenmesi” adlı bir çalışma yapmıştır. Üç ilköğretim öncesi eğitim kurumundan toplam 160 3-6 yaş grubu çocuğa uygulanan şarkı öğretimi ağırlıklı uygulama yapılmıştır. Buna göre: çocukların becerilerini geliştiren ve en çok kullanılan yöntem olan şarkı öğretiminde en önemli nokta da çocuk seslerinin sınırlarıdır. Burada öğretmene çok büyük görevler düşmektedir. Öğretmen şarkı öğreteceği grubun ses sınırlarının dışındaki sesleri içeren şarkıları kesinlikle öğretmemelidir. Bu konuda ısrar edilirse çok büyük ses problemleri yaşanabilmektedir. Ses problemi yaşanmasa bile çocuk zorlanacağı için faaliyetten sıkılıp bunalabilir ve müzik dersinden soğuyabilmektedir.

Göncü (2002) “4-6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri” adlı çalışmasının örneklemini Ankara ilindeki Gülveren Anaokulu ve Beytepe Anaokulu 4-6 yaş arasındaki öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmaya göre müzik eğitimcisinin çocuklara öğreteceğini şarkıları titizlikle seçmesi ve şarkının seslerinin ve sözlerinin o yaş grubuna uygun olması gerekmektedir. Şarkı söylerken ona uygun yürüyüşler, oyunlar ve ritimlerle eşlik ettirilmesi yoluyla çocuğun vücudunu koordineli bir biçimde kullanabilmesi sağlanmalıdır.

Deniz (1999) “6-9 Yaş Çocuklarında Bireysel Ses Eğitimi” adlı bir literatür taraması yapmıştır. Buna göre: Şarkı öğretimi ve şarkı söyleme etkinliğinin çocukların en çok sevdikleri ve zevkle çalıştıkları bir etkinlik olduğu tespit edilmiştir. Buna dayanılarak çocuğa istendik davranışlar ve bu etkinlik içerisinde yani şarkıların araç olarak kullanılması ile kazandırılabilir. Çocukların eğitiminde tekerlemelerin, saymacaların eğitimin her aşamasında kullanılacak ana malzemeler olduğu, bunun dışında öğretimde oyunlaştırma ya da drammatizasyondan yararlanılabileceği, ritmik hareketlerin, basit vurmali çalgıların kullanılmasının öğretimi kolay ve zevkli hale getireceği belirtilmiştir.

Mentiş (1999) “Tekerlemelerin İlkokul ve Okulöncesi Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Çalışma” adlı bir literatür taraması hazırlamıştır. Bu araştırmaya göre “sözleri ile, çocukların ilgi alanlarını içerip onların dünyalarına seslenen, ezgileriyle ulusal müziğimizin yapı ve karakteristik özelliklerini taşıyıp, onlara kültürel zenginliklerimizi aktaran eğitici ve eğlendirici özgün şarkılar gerekmektedir.”

Sevinç’in (2002) “İlköğretim 2.Devre Öğrencilerine Yapılan Şarkı Öğretiminin Sesin Akustik Özelliklerine Etkileri” adlı doktora tezinin Örneklemini ise Ankara il merkezi Çankaya ilçesindeki Gülen Muharrem Pakoğlu İlkokulu İkinci devre 4. ve 5. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Buna göre: çocuk şarkıları gözden geçirilmeli ve günümüz koşulları göz önünde bulundurularak, değerlendirilmeli, şarkılara, çocukların sevebileceği alt yapılar oluşturulmalı, uyarlamalar yapılmalıdır.

Sak (1997) “İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma” adlı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın sonucu olarak; “çocuklara, küçük yaşlardan itibaren bir müzik ortamı sağlanırsa, büyüdüklerinde müziği meslek edinmeseler bile, iyi müziği seven, seçen ve ondan yararlanmasını bilen yetişkinler olacaktır” düşüncesine varılmıştır.

Erdoğan (2003) “İlköğretim I.Kademe Çocuk Şarkılarının Ses Genişliği ve Prozodi Açısından İncelenmesi” adlı çalışmada ilköğretim müzik ders kitaplarında

bulunan çocuk şarkılarını incelemiş ve şu sonuçlara varmıştır: 1. sınıf müzik ders kitabı olmak üzere tüm kitaplarda alt ses sınırı re yerine do olan ezgilerle karşılaşmıştır. Bu durum çocuklar için sorun yaratacağı düşünülmektedir. Prozodi açısından doğruya yakın olan şarkı sayısının sınırlı olduğu, görülmektedir. Ayrıca, İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı'nda hangi sınıfta, hangi ses sınırlarının öğretileceğine ilişkin herhangi bir bilgiye rastlanmamaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerindeki şarkı öğretme durumlarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın bu bölümünde, yöntemin genel niteliği, evren ve örneklem ile araştırma için gerekli veriler; verilerin toplanmasına ilişkin bilgiler, toplanan verilerin işlenip çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel teknikler yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel bir alan araştırmasıdır.

3.2.Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında Ankara il merkezindeki 956 ilköğretim okulunda görev yapan 11.345 sınıf öğretmeni oluşturmuştur.

Bu araştırmanın örneklemini ise araştırmanın evreninden küme yöntemiyle seçilmiş 7 okulun 143 sınıf öğretmeni oluşturmuştur.

3.3.Verilerin Toplanması

Bu araştırmada verilerin toplanması için sınıf öğretmenlerine yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Derslerinde Uyguladıkları Şarkı Öğretme Durumlarını

belirlemek için anket uygulanmıştır. Hazırlanan anketin birinci bölümünde yer alan dokuz adet soru sınıf öğretmenlerinin kişisel özellikleri, ikinci bölümde yer alan otuz adet ve bir adet açık uçlu soru ise şarkı öğretme etkinliği ile ilgili soruları kapsamaktadır.

Anket formu uygulanmadan önce tez danışmanı denetiminde örnekleme dahil olmayan altı sınıf öğretmenine ve Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda çalışan dört öğretim üyesine incelenmiş ve uzman kanıları alınmıştır. İşlerliği olmayan sorular anketten çıkarılmış veya yeniden düzenlenmiştir. Anketler araştırmacı tarafından örnekleme içerisinde giren tüm deneklere bizzat uygulanmıştır.

Çalışmaya katılan öğretmenler hakkında tanımlayıcı bir bilgi sağlamak amacıyla ilk olarak anketin birinci ve ikinci bölümünde yer alan soruların frekans dağılımları ve yüzdeleri verilmiştir. Daha sonra ölçeği meydana getiren maddeler için tanımlayıcı istatistikler de verilerek maddelere verilen cevaplar arasındaki ortalama farklılıklar istatistiksel olarak test edilmiştir. 30 sorudan oluşan ölçek kısmı için güvenilirlik testi yapılmış ve güvenilirlik katsayısı (Cronbach alpha) 0.879 olarak elde edilmiştir.

3.4.Verilerin Analizi

Anketler araştırmacı tarafından tek tek incelenerek yanlış veya eksik doldurulan anketler değerlendirme dışı bırakılmıştır.

İstatistiksel testler verilerin normal dağılıma uyup uymamasına göre parametrik ve nonparametrik olarak iki kısma ayrılırlar. Bu nedenle bu çalışmada ilk olarak Kolmogorov-Smirnov testi ile verilerin normal dağılıma uyup uymadığı incelenmiştir. Ölçekte yer alan maddelerin normal dağılıma uyduğu görüldüğünden iki grubun (örneğin cinsiyet) karşılaştırmasına ilişkin testlerde iki grup için t testi, ikiden fazla grubun olduğu durumda (örneğin kıdem) ise varyans analizi (ANOVA)

testi kullanılmıştır. Çalışmada yer alan sınıf mevcuduna ilişkin soru gruplanmış bir soru değildir. Bu nedenle bu soruyla ölçekte yer alan soruların ilişkilerini araştırmak için korelasyon katsayıları hesaplanarak yorumlanmıştır.

Çalışmada analizler için elde edilen anlamlılık düzeyi (P) 0.05 hata düzeyinde değerlendirilmiştir. Dolayısıyla çalışmadaki analiz sonuçları %95 güven seviyesinden elde edilmiştir. Tüm analizler leği meydana getiren maddeler düzeyinde ayrı ayrı yapılmıştır. Çalışmada yer alan analizler SPSS 13.0 paket programı kullanılarak elde edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, öncelikle örnekleme ait bilgiler daha sonra alt problemlerle ilgili olan veri toplama aracı ile toplanan verilerin frekans dağılımları ve yüzdeleri belirtilmiş, verilerin çözümlenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ait yorumlara yer verilmiştir.

Ankete Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Özellikleri

Tablo 4.1. Ankete Katılan Öğretmenlerin Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Kadın	102	71,3	71,3
Erkek	41	28,7	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.1.'e göre ankete katılan bireylerin %71.3'ü kadın, %28.7'si ise erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 4.2. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mesleki Kıdem Durumu

Kıdem	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1-5 yıl	13	9,1	9,1
6-10 yıl	32	22,4	31,5
11-15 yıl	26	18,2	49,7
16-20 yıl	23	16,1	65,7
21 yıl ve üstü	49	34,3	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.2'ye göre ankete katılan öğretmenlerden %34.3'ü 21 yıl ve üstü kıdeme sahip iken bunu %22.4 ile 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenler takip etmektedir. Ankete katılımında en düşük yüzdeyi %9.1 ile 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler oluşturmaktadır.

Tablo 4.3. Ankete Katılan Öğretmenlerin Sınıf Mevcudu

Mevcut	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
6	1	,7	,7
16	1	,7	1,4
19	2	1,4	2,8
20	10	7,0	9,8
21	2	1,4	11,2
22	2	1,4	12,6
23	5	3,5	16,1
24	5	3,5	19,6
25	12	8,4	28,0
26	2	1,4	29,4
27	5	3,5	32,9
28	4	2,8	35,7
29	1	,7	36,4
30	12	8,4	44,8
32	3	2,1	46,9
33	2	1,4	48,3
34	6	4,2	52,4
35	7	4,9	57,3
36	4	2,8	60,1
37	2	1,4	61,5
38	6	4,2	65,7
39	4	2,8	68,5
40	6	4,2	72,7
41	7	4,9	77,6
42	6	4,2	81,8
43	4	2,8	84,6
44	4	2,8	87,4
45	6	4,2	91,6
46	5	3,5	95,1
47	2	1,4	96,5
48	2	1,4	97,9
50	1	,7	98,6
53	1	,7	99,3
56	1	,7	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.3.'e göre ankete katılan öğretmenler çoğunlukla 25 ve 30 kişilik sınıflarda ders vermektedir.

Tablo 4.4. Ankete Katılan Öğretmenlerin Eğitim Durumu

Eğitim	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Ön Lisans	45	31,5	31,5
Lisans	86	60,1	91,6
Yüksek Lisans	11	7,7	99,3
Doktora/Sanatta Yeterlik	1	,7	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.4'e göre ankete katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu lisans mezunudur (%60.1). Yüksek lisans mezunlarının oranı ise %7.7'dir. Doktora/Sanatta Yeterlik mezunu olan 1 kişi olduğu için bu grup analizlerde dikkate alınmayacaktır.

Tablo 4.5. Ankete Katılan Öğretmenlerin Mezun Olduğu Okul Türü

Okul Türü	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Yüksekokul	43	30,1	30,1
Fakülte	87	60,8	90,9
Diğer	13	9,1	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.5.'e göre ankete katılan öğretmenlerin %60.8'i fakülte mezunudur. Yüksek okul mezunlarının oranı %30.1 iken diğer üniversitelerden mezun olanların oranı %9.1'dir.

Tablo 4.6. Ankete Katılan Öğretmenlerin Müzik Eğitimi Konulu Hizmet-İçi Eğitim Kurslarına Katılma Durumu

Katılım Durumu	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Evet	4	2,8	2,8
Hayır	139	97,2	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.6.'ya göre ankete katılan öğretmenlerin neredeyse tamamına yakını hizmet-içi eğitim kursuna katılmamıştır. Hizmet-içi eğitim kursuna katılan öğretmenlerin sayısı sadece 4 kişi olduğu için bu soru analizlerde yer almayacaktır.

Tablo 4.7. Ankete Katılan Öğretmenlerin Çalgı Çalma Durumu

Çalgı Çalma Durumu	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Hayır	105	73,4	73,4
Evet	38	26,6	100

Tablo 4.7.'ye göre ankete katılan öğretmenlerin %26.6'sı herhangi bir çalgı çalabiliyorken müzik aleti çalmayanların oranı %73.4'dür.

**Tablo 4.8. Ankete Katılan Öğretmenlerin Kullandığı
Çalgı Türleri**

Çalgı Türü	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
Blok flüt	25	17,5	65,8
Ud	1	2,6	68,4
Gitar	1	2,6	71,1
Klavye	3	7,9	78,9
Bağlama	2	5,3	84,2
Kanun	1	2,6	92,1
Flüt, Mandolin	2	5,3	97,4
Klavye, Mandolin	1	2,6	100,0
Toplam	38	26,6	
Çalgı Çalmıyor	105	73,4	
Toplam	143	100	

Tablo 4.8.'e göre ankete katılan öğretmenlerin %17.5'i blok flüt çalabiliyorken geri kalan %9.1'lik kısım diğer müzik aletlerini çalmaktadır. Diğer müzik aletlerinde frekanslar çok küçüktür bu nedenle diğer müzik aletlerini aşağıdaki gibi "Diğer" grubu altında bir araya getirerek bu soruyu analiz yapılabilir hale getirebiliriz.

Tablo 4.9. Ankete Katılan Öğretmenlerin Öğretimini Yaptıkları Sınıfların Dağılımı

Sınıf	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1	26	18,2	18,2
2	26	18,2	36,4
3	35	24,5	60,8
4	30	21,0	81,8
5	26	18,2	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.9.'a göre ankete katılan öğretmenlerin %24.5'i 3. sınıfı okutmakta iken %21'i 4. sınıfı okutmaktadır. Geri kalan kısım ise %18.2 oranında 1., 2. ve 5. sınıfları okutmaktadır.

Tablo 4.10. Ankete Katılan Öğretmenlerin Dağarcıklarındaki Şarkı Sayısının Dağılımı

Şarkı sayısı	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
10'dan daha az	23	16,1	16,1
10-20 arası	71	49,7	65,7
20-30 arası	33	23,1	88,8
30'dan çok	16	11,2	100,0
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.10'a göre ankete katılan öğretmenlerin %49.7'si 10-20 şarkıyı dağarcığında bulundurmakta iken en az oran %11.2 ile 30'dan çok şarkıdır.

Tablo 4.11. Ölçek Sorularına Verilen Cevapların Frekans Dağılımı

		Hiç	Az	Kısmen	Büyük ölçüde	Tamamen
1. Müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine ne ölçüde yer veriyorsunuz?	Frekans		7	64	61	11
	%		4,9%	44,8%	42,7%	7,7%
2. Çeşitli araç – gereçlerden (kaset, CD, internet) yeni bir şarkıyı öğrenebiliyor musunuz?	Frekans	5	14	55	57	12
	%	3,5%	9,8%	38,5%	39,9%	8,4%
3. Başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerinize öğretebiliyor musunuz?	Frekans	6	26	52	41	18
	%	4,2%	18,2%	36,4%	28,7%	12,6%
4. Dağarcığınızdaki okul şarkıları nitelik açısından (ritmik, melodik açıdan sınıfta öğretmeye elverişli) sizce yeterli mi?	Frekans	4	28	71	29	11
	%	2,8%	19,6%	49,7%	20,3%	7,7%
5. Dağarcığınızdaki okul şarkıları nicelik açısından (şarkıların sayısı) sizce yeterli mi?	Frekans	12	46	61	18	6
	%	8,4%	32,2%	42,7%	12,6%	4,2%
6. Şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları takip edebiliyor musunuz?	Frekans	32	35	55	16	5
	%	22,4%	24,5%	38,5%	11,2%	3,5%
7. Müzik derslerinde öğreteceğiniz okul şarkılarını seçerken ilköğretim müzik öğretimi programını dikkate alıyor musunuz?	Frekans	3	15	42	66	17
	%	2,1%	10,5%	29,4%	46,2%	11,9%
8. Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin seslerini zorlamadan söyleyebilecekleri şarkıları seçmeye özen gösteriyor musunuz?	Frekans	4	3	46	73	17
	%	2,8%	2,1%	32,2%	51,0%	11,9%
9. Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin beğenisini geliştirebilecek şarkıları seçmeye özen gösteriyor musunuz?	Frekans	3	7	45	65	23
	%	2,1%	4,9%	31,5%	45,5%	16,1%

10. Şarkı seçimi yaparken şarkıların prozodiye (bir müzik eserindeki söz ve müzik uyumu) uygunluğuna dikkat ediyor musunuz?	Frekans	8	17	54	47	17
	%	5,6%	11,9%	37,8%	32,9%	11,9%
11. Şarkı öğretim yöntemlerinden kulaktan şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?	Frekans	8	9	37	64	25
	%	5,6%	6,3%	25,9%	44,8%	17,5%
12. Şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?	Frekans	49	37	38	15	4
	%	34,3%	25,9%	26,6%	10,5%	2,8%
13. Şarkı öğretiminde öğrencilerin bireysel özelliklerini gözetiyor musunuz?	Frekans	6	15	58	51	13
	%	4,2%	10,5%	40,6%	35,7%	9,1%
14. Okul şarkıları genelde öğrenciler için anlaşılır düzeyde mi?	Frekans	1	6	48	74	14
	%	,7%	4,2%	33,6%	51,7%	9,8%
15. Okul şarkıları genelde öğrenciler için eğlenceli mi?	Frekans	7	11	37	74	14
	%	4,9%	7,7%	25,9%	51,7%	9,8%
16. Müzik derslerinde nefes çalışmalarına yer veriyor musunuz?	Frekans	33	46	46	14	4
	%	23,1%	32,2%	32,2%	9,8%	2,8%
17. Müzik derslerinde ses açma çalışmalarına yer veriyor musunuz?	Frekans	44	41	45	12	1
	%	30,8%	28,7%	31,5%	8,4%	,7%
18. Öğrencilerin ses çıkarmaya yarayan organlarını (gırtlak, hançere vb) ses sağlığını koruma açısından dikkate alıyor musunuz?	Frekans	20	44	43	31	5
	%	14,0%	30,8%	30,1%	21,7%	3,5%
19. Şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırıyor musunuz?	Frekans	41	41	40	19	2
	%	28,7%	28,7%	28,0%	13,3%	1,4%
20. Şarkı öğretiminde öğrencilerinizle öğrettiğiniz şarkının konusunu yeterince işliyor musunuz?	Frekans	7	15	55	58	8
	%	4,9%	10,5%	38,5%	40,6%	5,6%
21. Şarkı öğretiminde öğrencilerinize şarkının ritmiyle ilgili çalışmalar yaptırıyor musunuz?	Frekans	3	24	64	44	8
	%	2,1%	16,8%	44,8%	30,8%	5,6%

22. Öğrencilerinizin şarkıların ezgilerini doğru sesleriyle söylemesine özen gösteriyor musunuz?	Frekans	2	11	61	53	16
	%	1,4%	7,7%	42,7%	37,1%	11,2%
23. Öğrencilerinizi şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda uyarıyor musunuz?	Frekans	1	9	22	68	43
	%	,7%	6,3%	15,4%	47,6%	30,1%
24. Öğrencilerinizin, seslerini zorlamadan şarkı söyleme alışkanlığı kazanmalarına önem veriyor musunuz?	Frekans	6	12	41	69	15
	%	4,2%	8,4%	28,7%	48,3%	10,5%
25. Öğrencilerinize müzik dersinde söylenen şarkıların gürlük özelliklerini belirtiyor musunuz?	Frekans	7	26	62	36	12
	%	4,9%	18,2%	43,4%	25,2%	8,4%
26. Öğrencilerinize müzik dersinde söylenen şarkıların hız özelliklerini belirtiyor musunuz?	Frekans	9	28	55	41	10
	%	6,3%	19,6%	38,5%	28,7%	7,0%
27. Öğrencilerinizin öğrendikleri şarkıları zevk alarak söylüyorlar mı?	Frekans	2	10	32	75	24
	%	1,4%	7,0%	22,4%	52,4%	16,8%
28. Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritim tutması, vurmali çalgıları kullanması vb.) yaptırıyor musunuz?	Frekans	21	33	52	30	7
	%	14,7%	23,1%	36,4%	21,0%	4,9%
29. Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?	Frekans	116	10	4	11	2
	%	81,1%	7,0%	2,8%	7,7%	1,4%
30. Şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinizin çalgılarından faydalıyor musunuz?	Frekans	80	27	21	13	2
	%	55,9%	18,9%	14,7%	9,1%	1,4%

Tablo 4.11.'e göre araştırma bulgularının sınıf öğretmenlerinin çoğunun müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine yer verdiğini gösteriyor. Sınıf öğretmenlerinin %58.1'i müzik derslerinde öğreteceği okul şarkılarını seçerken ilköğretim müzik programını büyük ölçüde dikkate alıyor. Öğretmenlerin %62.9'u ise şarkı seçimi yaparken öğrencilerin seslerini zorlamadan söyleyebilecekleri şarkıları seçmeye özen gösteriyor. Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin beğenisini geliştirebilecek şarkıları seçmeye özen gösteren öğretmenlerin oranı ise %61.6. Öğretmenlerin %88'i okul şarkılarının anlaşılır düzeyde ve eğlenceli olduğunu düşünüyor.

Ayrıca öğretmenlerin %50'sinden fazlası şarkı öğretiminde öğrettikleri şarkının konusunu yeterince işliyor, şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda öğrencileri uyarıyor ve öğrencilerin seslerini zorlamadan şarkı söyleme alışkanlığı kazanmalarına önem veriyor. Fakat diğer bir yandan öğretmenlerin %46.9'u şarkı dağırcığı ile ilgili yayınları takip etmede güçlük çekiyor, %34.3'ü şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini hiç uygulamıyor, % 55.3'ü nefes çalışmalarına yer vermiyor yada çok az yer veriyor. Aynı şekilde % 59.5'i de ses açma çalışmalarına yer vermiyor yada çok az yer veriyor.

Öğretmenlerin %57.4'ü şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hemen hemen hiç hareket yaptırmamaktadırlar.

Öğretmenlerin %88.1'i şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerine çalgılarıyla eşlik edemediği, %74.8'i de öğrencilerinin çalgılarından faydalanamadığı görülmüştür.

Tablo 4.12. Beşinci Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Soru 5	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1-5 yıl	2,38	2,00	1,193	1	5
6-10 yıl	2,47	3,00	,803	1	4
11-15 yıl	3,00	3,00	,980	1	5
16-20 yıl	2,52	2,00	,730	1	4
21 yıl ve üstü	2,92	3,00	,954	1	5

Yukarıdaki tabloda mesleki kıdem değişkenine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir mesleki kıdem grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mesleki kıdeme göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.13. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 5	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	8,353	4	2,088	2,474	,047	6-10 Yıl – 11-15 Yıl
Gruplar içi	116,458	138	,844			6-10 Yıl – 21 Yıl ve üstü
Toplam	124,811	142				

Tablo 4.13'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mesleki kıdemine göre "Dağarcığınızdaki okul şarkıları nicelik açısından (şarkıların sayısı) sizce yeterli mi?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.13'ün son sütununda verilmiştir. Buna göre 6-10 Yıl ile 11-15 Yıl arasında mesleki kıdeme sahip olanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven

düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.12’de yer alan ortalama değerlere bakıldığında soru için 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanların 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlara göre yeterlik durumlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Benzer şekilde 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlar 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlara göre yeterlik durumlarının daha fazla olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 4.14. On ikinci Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Soru 12	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1-5 yıl	1,54	1,00	,776	1	3
6-10 yıl	2,19	2,00	1,230	1	5
11-15 yıl	1,92	1,50	1,129	1	5
16-20 yıl	2,57	3,00	1,199	1	5
21 yıl ve üstü	2,41	2,00	,977	1	4

Yukarıdaki tabloda mesleki kıdem değişkenine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir mesleki kıdem grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mesleki kıdeme göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.15. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 12	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	12,839	4	3,210	2,710	,033	1-5 Yıl – 16-20 Yıl- 21 Yıl ve üstü
Gruplar içi	163,441	138	1,184			11-15 Yıl – 16-20 Yıl
Toplam	176,280	142				

Tablo 4.15'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mesleki kıdeminin "Şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.15'in son sütununda verilmiştir. Buna göre 1-5 Yıl, 16-20 Yıl ve 21 Yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.15'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında soru 12 için 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanların 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanlara göre yeterli durumlarının daha fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca 11-15 yıl mesleki kıdeme sahip olanlar, 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip olanlara göre nota yoluyla şarkı öğretimini daha fazla uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.16. On Dokuzuncu Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Soru 19	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1-5 yıl	1,54	1,00	,967	1	4
6-10 yıl	2,25	2,00	1,078	1	5
11-15 yıl	2,08	2,00	1,055	1	4
16-20 yıl	2,52	2,00	,994	1	5
21 yıl ve üstü	2,55	2,00	1,042	1	4

Yukarıdaki tabloda mesleki kıdem değişkenine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir mesleki kıdem grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mesleki kıdeme göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.17. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 19	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamli Farklılıklar
Gruplar arası	13,131	4	3,283	3,042	,019	1-5 Yıl – 6-10 Yıl
Gruplar içi	148,939	138	1,079			1-5 Yıl -16 -20 Yıl – 21 Yıl ve üstü
Toplam	162,070	142				

Tablo 4.17'ye göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mesleki kıdeminin “Şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.17'nin son sütununda verilmiştir. Buna göre 1-5 Yıl ve 6-10 Yıl mesleki kıdeme sahip olanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.17'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip olanların 6-10 yıl ile 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara göre şarkı söylemeden önce yapılan etkinlikler konusunda daha bilinçli olduğu görülmektedir.

Tablo 4.18. Yirmi Üçüncü Sorununun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Soru 23	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1-5 yıl	4,38	4,00	,650	3	5
6-10 yıl	4,09	4,00	,963	1	5
11-15 yıl	4,27	4,00	,667	3	5
16-20 yıl	3,91	4,00	,949	2	5
21 yıl ve üstü	3,73	4,00	,884	2	5

Yukarıdaki tabloda mesleki kıdem değişkenine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir mesleki kıdem grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mesleki kıdeme göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.19. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 23	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	7,712	4	1,928	2,601	,039	1-5 Yıl – 21 Yıl ve üstü
Gruplar içi	102,288	138	,741			11-15 Yıl -21 Yıl ve üstü
Toplam	110,000	142				

Tablo 4.19'a göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mesleki kıdeminin “Şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.19'un son sütununda verilmiştir. Buna göre 1-5 yıl ile 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.19'da yer alan ortalama değerlere bakıldığında 1-5 yıl mesleki kıdeme sahip olanların 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara göre Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanma konusunda daha bilinçli olduğu görülmektedir. Benzer şekilde 11-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara göre daha bilinçli olduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.20. Yirmi Sekizinci Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Soru 28	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1-5 yıl	3,08	3,00	1,038	1	5
6-10 yıl	3,25	4,00	1,244	1	5
11-15 yıl	2,81	3,00	1,167	1	5
16-20 yıl	2,65	3,00	,885	1	4
21 yıl ve üstü	2,45	3,00	,937	1	4

Yukarıdaki tabloda mesleki kıdem değişkenine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir mesleki kıdem grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mesleki kıdeme göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.21. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 28	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	13,978	4	3,495	3,125	,017	6-10 Yıl – 16- 20 Yıl
Gruplar içi	154,301	138	1,118			6-10 Yıl -21 Yıl ve üstü
Toplam	168,280	142				

Tablo 4.21'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mesleki kıdeminin "Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmali çalgıları kullanması vb.) yaptırıyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.21'in son sütununda verilmiştir. Buna göre 6-10 yıl ile 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip olanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel

olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.21’de yer alan ortalama değerlere bakıldığında 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanların 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip olanlara göre şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte daha çok yaratıcı çalışma yaptırdıkları görülmektedir. Benzer şekilde 6-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara göre bu konuda yeterlik durumlarının daha fazla olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 4.22. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Soru 29	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1-5 yıl	1,69	1,00	1,316	1	5
6-10 yıl	1,84	1,00	1,322	1	5
11-15 yıl	1,35	1,00	,892	1	4
16-20 yıl	1,22	1,00	,671	1	4
21 yıl ve üstü	1,18	1,00	,601	1	4

Yukarıdaki tabloda mesleki kıdem değişkenine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir mesleki kıdem grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mesleki kıdeme göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.23. Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 29	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	10,525	4	2,631	2,973	,022	6-10 Yıl – 11-15 Yıl 16- 20 Yıl
Gruplar içi	122,133	138	,885			6-10 Yıl -21 Yıl ve üstü
Toplam	132,657	142				

Tablo 4.23.'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenin mesleki kıdeminin “Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.23'ün son sütununda verilmiştir. Buna göre 6-10 yıl, 16-20 yıl ile 20 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.23'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip olanların 16-20 yıl mesleki kıdeme sahip olanlara göre yeterlik durumunun daha fazla olduğu görülmektedir. Benzer şekilde 6-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip olanlar 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip olanlara göre çalgılarını öğrencilerine eşlik etmek için daha fazla kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.24. Ölçekte Yer Alan Soruların Sınıftaki Öğrenci Mevcudu İle İlişkisi

Soru	r	P
1. Müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine ne ölçüde yer veriyorsunuz?	,080	,342
2. Çeşitli araç – gereçlerden (kaset, CD, internet) yeni bir şarkıyı öğrenebiliyor musunuz?	-,051	,545
3. Başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerinize öğretebiliyor musunuz?	-,074	,381
4. Dağarcığımızdaki okul şarkıları nitelik açısından (ritmik, melodik açıdan sınıfta öğretmeye elverişli) sizce yeterli mi?	-,073	,388
5. Dağarcığımızdaki okul şarkıları nicelik açısından (şarkıların sayısı) sizce yeterli mi?	,028	,743
6. Şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları takip edebiliyor musunuz?	,074	,378
7.Müzik derslerinde öğreteceğiniz okul şarkılarını seçerken ilköğretim müzik öğretimi programını dikkate alıyor musunuz?	-,031	,712
8. Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin seslerini zorlamadan söyleyebilecekleri şarkıları seçmeye özen gösteriyor musunuz?	-,123	,144
9.Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin beğenisini geliştirebilecek şarkıları seçmeye özen gösteriyor musunuz?	-,153	,069
10. Şarkı seçimi yaparken şarkıların prozodiye (bir müzik eserindeki söz ve müzik uyumu) uygunluğuna dikkat ediyor musunuz?	,072	,395
11.Şarkı öğretim yöntemlerinden kulaktan şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?	-,118	,160
12.Şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?	,216	,010
13. Şarkı öğretiminde öğrencilerin bireysel özelliklerini gözettiği musunuz?	-,119	,155
14.Okul şarkıları genelde öğrenciler için anlaşılır düzeyde mi?	,013	,879
15.Okul şarkıları genelde öğrenciler için eğlenceli mi?	-,116	,167
16.Müzik derslerinde nefes çalışmalarına yer veriyor musunuz?	,050	,552
17.Müzik derslerinde ses açma çalışmalarına yer veriyor musunuz?	,027	,745
18.Öğrencilerin ses çıkarmaya yarayan organlarını (gırtlak, hançere vb) ses sağlığını koruma açısından dikkate alıyor musunuz?	-,094	,266
19.Şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırıyor musunuz?	,239	,004
20.Şarkı öğretiminde öğrencilerinizle öğrettiğiniz şarkının konusunu yeterince işliyor musunuz?	-,024	,772
21. Şarkı öğretiminde öğrencilerinize şarkının ritmiyle ilgili çalışmalar yaptırıyor musunuz?	,029	,734
22.Öğrencilerinizin şarkıların ezgilerini doğru sesleriyle söylemesine özen gösteriyor musunuz?	-,128	,127
23.Öğrencilerinizi şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda uyarıyor musunuz?	-,221	,008

24.Öğrencilerinizin, seslerini zorlamadan şarkı söyleme alışkanlığı kazanmalarına önem veriyor musunuz?	-,136	,106
25.Öğrencilerinize müzik dersinde söylenen şarkıların gürlük özelliklerini belirtiyor musunuz?	-,111	,188
26. Öğrencilerinize müzik dersinde söylenen şarkıların hız özelliklerini belirtiyor musunuz?	-,098	,246
27.Öğrencileriniz öğrendikleri şarkıları zevk alarak söylüyorlar mı?	-,262	,002
28.Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmali çalgıları kullanması vb.) yaptırıyor musunuz?	-,245	,003
29.Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?	-,189	,023
30.Şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinizin çalgılarından faydalanıyor musunuz?	,167	,047

Tablo 4.19'a göre sınıftaki öğrenci sayısı ile soru 12, 19, 23, 27, 28, 29 ve 30 nolu sorulara verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir. Bu sorulara ilişkin korelasyon katsayıları (r) incelendiğinde 12, 19 ve 30 nolu sorularda korelasyon katsayılarının pozitif olduğu görülmektedir. Bunun anlamı sınıf mevcudu arttıkça 12, 19 ve 30 nolu sorulara verilen cevapların da desteklenme yönünde artış gösterdiği'dir. Diğer yandan 23, 27, 28 ve 29 nolu sorulardaki negatif korelasyonlar, sınıf mevcudu arttıkça bu sorulara verilen cevaplarda destek azalmaktadır.

Bu verilere göre sınıf mevcudu arttıkça sınıf öğretmenlerinin; şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini uyguladıkları, şarkı söyleyemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırarak, şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerin çalgılarından yararlandıkları anlaşılmaktadır. Fakat diğer yandan sınıf mevcudu arttıkça sınıf öğretmenleri öğrencileri şarkı söylerken Türkçenin doğru ve anlamlı kullanılmasıyla ilgili onları daha az uyardığı ve öğrenilen şarkılardan da daha az zevk alındığı belirtilmiştir. Yine sınıf mevcudu arttıkça öğretmenler öğrencilerine eşlik etmek için kendi çalgılarından daha az yararlandığı ve şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte daha az yaratıcı çalışmalar yaptırarak görülmektedir.

Tablo 4.25. Üçüncü Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Soru 3	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Ön Lisans	2,89	3,00	1,112	1	5
Lisans	3,45	3,00	,877	2	5
Yüksek Lisans	3,27	3,00	1,421	1	5

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir eğitim durumu grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Eğitim durumuna göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.26. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 3	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	9,419	2	4,709	4,678	,011	Ön Lisans - Lisans
Gruplar içi	139,940	139	1,007			
Toplam	149,359	141				

Tablo 4.26'ya göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin eğitim durumunun “Başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerinize öğretebiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.26'nın son sütununda verilmiştir. Ön lisans ve lisans mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Lisans mezunları, ön lisans mezunlarına göre hiçkimseden yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenme konusunda daha rahat olduklarını ifade etmiştir.

Tablo 4.27. Altıncı Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Soru 6	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Ön Lisans	2,13	2,00	1,014	1	5
Lisans	2,64	3,00	1,028	1	5
Yüksek Lisans	2,55	3,00	1,128	1	5

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir eğitim durumu grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Eğitim durumuna göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.28. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 6	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	7,634	2	3,817	3,591	,030	Ön Lisans - Lisans
Gruplar içi	147,753	139	1,063			
Toplam	155,387	141				

Tablo 4.28'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin eğitim durumunun "Şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları takip edebiliyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.28'in son sütununda verilmiştir. Buna göre ön lisans ve lisans mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Ortalamalardan da görüldüğü gibi lisans mezunları soru 6'daki ifadeyi

daha fazla desteklerken bu ifadeye en düşük destek ön lisans mezunu öğretmenlerden gelmiştir. Verilerde lisans mezunlarının ön lisan mezunlarına göre şarkı dağarcıyla ilgili yayınları daha fazla takip ettikleri görülmektedir.

Tablo 4.29. On Üçüncü Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Soru 13	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Ön Lisans	2,91	3,00	,949	1	5
Lisans	3,57	4,00	,861	1	5
Yüksek Lisans	3,36	3,00	,924	2	5

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir eğitim durumu grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Eğitim durumuna göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.30. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 13	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	12,820	2	6,410	8,008	,001	Ön Lisans - Lisans
Gruplar içi	111,271	139	,801			
Toplam	124,092	141				

Tablo 4.29'a göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin eğitim durumunun "Şarkı öğretiminde öğrencilerin bireysel özelliklerini gözetiyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.29'un son sütununda verilmiştir. Buna göre ön lisans ve lisans mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.29'da yer alan ortalama değerlere bakıldığında lisans mezunlarının soru 13'deki ifadeyi daha fazla desteklediği bu ifadeye en düşük desteğin ön lisans mezunu öğretmenlerden geldiği görülmektedir. Buna göre lisans mezunları, ön lisans mezunlarına göre şarkı öğretiminde öğrencilerin bireysel özelliklerini daha fazla gözetmektedir.

Tablo 4.31. Yirmi Üçüncü Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Soru 23	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Ön Lisans	3,64	4,00	,908	2	5
Lisans	4,15	4,00	,833	1	5
Yüksek Lisans	4,27	4,00	,786	3	5

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir eğitim durumu grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Eğitim durumuna göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.32. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 23	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	8,472	2	4,236	5,800	,004	Ön Lisans - Lisans
Gruplar içi	101,528	139	,730			Ön Lisans- Y.Lisans
Toplam	110,000	141				

Tablo 4.32'ye göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin eğitim durumunun “Öğrencilerinizi şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda uyarıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.32'nin son sütununda verilmiştir. Buna göre ön lisans ve lisans mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.32'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında lisans mezunlarının soru 13'deki ifadeyi daha fazla desteklediği bu ifadeye en düşük desteğin ön lisans mezunu öğretmenlerden geldiği görülmektedir. Benzer şekilde yüksek lisans mezunları, ön lisans mezunlarına göre öğrencilerini şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda daha fazla uyarmaktadır.

Tablo 4.33. Yirmi Sekizinci Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Soru 28	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Ön Lisans	2,38	3,00	,912	1	4
Lisans	2,94	3,00	1,099	1	5
Yüksek Lisans	3,27	3,00	1,272	1	5

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir eğitim durumu grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Eğitim durumuna göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.34. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 23	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	12,193	2	6,097	5,451	,005	Ön Lisans - Lisans
Gruplar içi	155,469	139	1,118			Ön Lisans- Y.Lisans
Toplam	167,662	141				

Tablo 4.34'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin eğitim durumunun “Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmalı çalgıları kullanması vb.) yaptırıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.34'ün son sütununda verilmiştir. Buna göre ön lisans ve lisans mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.34'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında lisans mezunlarının soru 23'deki ifadeyi daha fazla desteklediği bu ifadeye en düşük desteğin ön lisans mezunu öğretmenlerden geldiği görülmektedir. Benzer şekilde yüksek lisans mezunları şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar yaptırmayı desteklerken bu ifadeye en düşük destek ön lisans mezunu öğretmenlerden gelmiştir.

Tablo 4.35. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırılması

Soru 29	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Ön Lisans	1,11	1,00	,487	1	4
Lisans	1,50	1,00	1,060	1	5
Yüksek Lisans	2,00	1,00	1,342	1	4

Yukarıdaki tabloda eğitim durumuna göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir eğitim durumu grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Eğitim durumuna göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.36. Eğitim Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 29	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	8,541	2	4,271	4,790	,010	Ön Lisans - Lisans
Gruplar içi	123,944	139	,892			Ön Lisans- Y.Lisans
Toplam	132,486	141				

Tablo 4.36'ya göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin eğitim durumunun durumunun “Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.36'nın son sütununda verilmiştir. Buna göre ön lisans ve lisans mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.36'da yer alan ortalama değerlere bakıldığında lisans mezunlarının soru 29'daki ifadeyi daha fazla desteklediği bu ifadeye en düşük desteğin ön lisans mezunu öğretmenlerden geldiği görülmektedir. Benzer şekilde yüksek lisans mezunları, ön lisans mezunlarına göre müzik derslerinde çalgılarından daha fazla faydalanmaktadır.

Tablo 4.37. Yirmi Sekizinci Sorunun Mezun Olunan Okul Türüne Göre Karşılaştırılması

Soru 28	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Yüksekokul	2,53	3,00	,935	1	4
Fakülte	3,00	3,00	1,141	1	5
Diğer	2,15	2,00	,801	1	4

Yukarıdaki tabloda mezun olunan üniversite birimine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir birim grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mezun olunan üniversite birimine göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.38. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 28	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	11,890	2	5,945	5,322	,006	Yüksekokul-Fakülte
Gruplar içi	156,390	140	1,117			Fakülte-Diğer
Toplam	168,280	142				

Tablo 4.38'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mezun olunan üniversite biriminin "Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmaları çalgıları kullanması vb.) yaptırıyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.38'in son sütununda verilmiştir. Buna göre yüksekokul ve fakülte mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.38'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında

fakülte mezunlarının soru 28'deki ifadeyi daha fazla desteklediği bu ifadeye en düşük desteğin diğer üniversite birimi mezunu öğretmenlerden geldiği görülmektedir. Benzer şekilde fakülte mezunları, yüksekokul mezunlarına göre müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar yaptırmayı daha fazla destekledikleri görülmüştür.

Tablo 4.39. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Mezun Olunan Okul Türüne Göre Karşılaştırılması

Soru 29	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
Yüksekokul	1,12	1,00	,498	1	4
Fakülte	1,61	1,00	1,145	1	5
Diğer	1,08	1,00	,277	1	2

Yukarıdaki tabloda mezun olunan üniversite birimine göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir birim grubuna göre ortalama değerler görülmektedir. Mezun olunan üniversite birimine göre bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.40. Mezun Olunan Okul Türüne Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 29	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	8,603	2	4,302	4,854	,009	Yüksekokul-Fakülte
Gruplar içi	124,054	140	,886			
Toplam	132,657	142				

Tablo 4.40'a göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin mezun olunan üniversite biriminin "Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.40’ın son sütununda verilmiştir. Buna göre yüksekokul ve fakülte mezunlarının bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu iki grup için Tablo 4.40’da yer alan ortalama değerlere bakıldığında fakülte mezunlarının soru 29’daki ifadeyi daha fazla desteklediği bu ifadeye en düşük desteğin diğer yüksekokul mezunu öğretmenlerden geldiği görülmektedir. Buna göre fakülte mezunları, yüksek okul mezunlarına göre şarkı öğretme etkinliğinde çalgısını daha fazla kullanmaktadır.

Tablo 4.41. Çalgı Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 3	N	Ortalama	St.sapma	T	P
Evet	4	2,25	1,500	2,025	,045
Hayır	139	3,30	1,012		

Tablo 4.41’a göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin çalgı çalma durumunun “Başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerinize öğretebiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Tablo 4.42. Çalgı Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 4	N	Ortalama	St.sapma	T	P
Evet	4	4,25	,500	2,630	,009
Hayır	139	3,07	,890		

Tablo 4.42’ye göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin çalgı çalma durumunun “Dağarcığınızdaki okul şarkıları nitelik açısından (ritmik, melodik açıdan sınıfta

öğretmeye elverişli) sizce yeterli mi?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Tablo 4.43. Çalgı Durumuna Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 29	N	Ortalama	St.sapma	T	P
Evet	4	2,50	1,732	2,317	,022
Hayır	139	1,38	,928		

Tablo 4.43'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin çalgı çalma durumunun “Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Tablo 4.44. Yirmi Dokuzuncu Sorunun Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Soru 29	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
2	1,15	1,00	,613	1	4
3	1,49	1,00	,951	1	4
4	1,80	1,00	1,349	1	5
5	1,54	1,00	1,067	1	4

Yukarıdaki tabloda okutulan sınıfa göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir sınıfın durumuna göre ortalama değerler görülmektedir. Okutulan sınıfın bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.45. Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 29	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	11,268	4	2,817	3,203	,015	1-3-4-5
Gruplar içi	121,389	138	,880			2-4
Toplam	132,657	142				

Tablo 4.45'e göre $P < 0.05$ olduğundan okutulan sınıfın "Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?" sorusuna verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak önemli bir etkiye sahip olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.45'in son sütununda verilmiştir. Buna göre 1.,3.,4.,5. sınıfı okutanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir.

Tablo 4.46. Otuzuncu Sorunun Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Soru 30	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
1	1,19	1,00	,567	1	3
2	1,85	2,00	,881	1	4
3	1,97	1,00	1,175	1	4
4	2,07	2,00	1,230	1	5
5	1,88	1,00	1,177	1	5

Yukarıdaki tabloda okutulan sınıfa göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda her bir sınıfın durumuna göre ortalama değerler görülmektedir. Okutulan sınıfın bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.47. Okutulan Sınıfa Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 30	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	12,987	4	3,247	2,930	,023	1-2-3-4-5
Gruplar içi	152,915	138	1,108			
Toplam	165,902	142				

Tablo 4.47'ye göre $P < 0.05$ olduğundan okutulan sınıfın “Şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinizin çalgılarından faydalıyor musunuz?” sorusuna cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.47'in son sütununda verilmiştir. Buna göre 1.,2.,3.,4.,5. sınıfı okutanların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir.

Tablo 4.48. Birinci Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 1	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	3,09	3,00	,515	2	5
10-20 arası	3,42	3,00	,647	2	5
20-30 arası	4,03	4,00	,684	2	5
30'dan çok	3,63	4,00	,719	2	5

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağarcına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.49. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 1	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	13,739	3	4,580	11,000	,000	10'dan az – 10-20 arası - 20-30 arası – 30'dan çok
Gruplar içi	57,870	139	,416			
Toplam	71,608	142				

Tablo 4.49'a göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısının “Müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine ne ölçüde yer veriyorsunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.49'un son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcığında 10'dan az – 10-20 arası - 20-30 arası – 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Ortalamalardan da görüldüğü gibi dağarcığında 20-30 arası okul şarkısı barındıran öğretmenler, dağarcığında 10'dan daha az okul şarkısı barındıran öğretmenlere göre müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine daha fazla yer vermektedir.

Tablo 4.50. İkinci Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 2	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	3,00	3,00	1,087	1	5
10-20 arası	3,32	3,00	,841	1	5
20-30 arası	3,67	4,00	,736	1	5
30'dan çok	3,75	4,00	1,000	2	5

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.51. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 2	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	8,397	3	2,799	3,606	,015	10'dan az – 20-30 arası – 30'dan çok
Gruplar içi	107,883	139	,776			
Toplam	116,280	142				

Tablo 4.51'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısının "Çeşitli araç-gereçlerden (kaset, CD, internet) yeni bir şarkıyı öğrenebiliyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.51'in son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcığında 10'dan az – 20-30 arası – 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.51'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 10'dan daha az okul şarkısı barındıran öğretmenlerin, dağarcığında 20-30 arası okul şarkısı barındıran öğretmenlere göre çeşitli araç-gereçlerden bir şarkıyı bir öğrenme konusunda daha zayıf olduğu görülmektedir.

Tablo 4.52. Üçüncü Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 3	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	2,87	3,00	1,058	1	5
10-20 arası	3,21	3,00	1,027	1	5
20-30 arası	3,45	3,00	1,063	1	5
30'dan çok	3,75	4,00	,775	2	5

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağılımına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.53. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 3	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	8,742	3	2,914	2,820	,041	10'dan az – 20-30 arası – 30'dan çok
Gruplar içi	143,621	139	1,033			
Toplam	152,364	142				

Tablo 4.53'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısının "Başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerinize öğretebiliyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.53'ün son sütununda verilmiştir. Buna

göre öğretmenlerin dağarcığında 10'dan az – 20-30 arası – 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.53'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 30'dan çok okul şarkısı barındıran öğretmenler dağarcıklarında 10'dan daha az okul şarkısı barındıran öğretmenlere göre başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerine daha rahat öğretebildiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4.54. Dördüncü Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 4	Ortalama	Medyan	Min.	Maks.
10'dan daha az	3,04	3,00	1	5
10-20 arası	2,92	3,00	1	5
20-30 arası	3,36	3,00	2	5
30'dan çok	3,50	3,00	1	5

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağarına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.55. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 3	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	7,341	3	2,447	3,147	,027	10–20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok
Gruplar içi	108,086	139	,778			
Toplam	115,427	142				

Tablo 4.55'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcıklarında bulunan okul şarkısının “Dağarcığınızdaki okul şarkıları nitelik açısından (ritmik, melodik açıdan sınıfta öğretmeye elverişli) sizce yeterli mi?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.55'in son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcıklarında 10-20 arası - 20-30 arası – 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.55'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 30'dan çok okul şarkısı barındıran öğretmenler, dağarcığında 10-20 arası okul şarkısı barındıran öğretmenlere göre dağarcıklarındaki okul şarkılarının nitelik açısından (ritmik, melodik açıdan sınıfta öğretmeye elverişli) yeterlik durumunun daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.56. Beşinci Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 5	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	2,30	2,00	,974	1	5
10-20 arası	2,61	3,00	,819	1	5
20-30 arası	2,94	3,00	,864	1	5
30'dan çok	3,38	3,00	1,147	1	5

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağarcığına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu

ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.57. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 3	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	13,355	3	4,452	5,552	,001	10'dan daha az - 20-30 arası - 30'dan çok
Gruplar içi	111,456	139	,802			30'dan çok – 10-20 arası
Toplam	124,811	142				

Tablo 4.57'ye göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısının “Dağarcığımızdaki okul şarkıları nicelik açısından (şarkıların sayısı) sizce yeterli mi?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.57'nin son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcıklarında 10'dan daha az - 20-30 arası - 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.57'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 30'dan çok okul şarkısı barındıran öğretmenler, dağarcıklarındaki okul şarkılarının nicelik açısından (şarkıların sayısı) yeterli olduğunu belirtirken bu ifadeye en düşük destek dağarcığında 10'dan daha az okul şarkısı barındıran öğretmenlerden gelmiştir.

Tablo 4.58. Altıncı Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 6	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	2,39	3,00	1,076	1	5
10-20 arası	2,28	2,00	,944	1	4
20-30 arası	2,73	3,00	1,206	1	5
30'dan çok	3,06	3,00	1,063	1	5

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağarcığına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.59. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 3	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	10,407	3	3,469	3,186	,026	10-20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok
Gruplar içi	151,327	139	1,089			
Toplam	161,734	142				

Tablo 4.59'a göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısının “Şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları takip edebiliyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.59'un son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcıklarında 10-20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok şarkı

barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.59’da yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 30’dan çok okul şarkısı barındıran öğretmenler, dağarcığında 10-20 arası okul şarkısı barındıran öğretmenlere göre şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları daha fazla takip edebildiklerini belirtmiştir.

Tablo 4.60. On Altıncı Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 16	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	2,35	2,00	1,071	1	5
10-20 arası	2,07	2,00	,931	1	5
20-30 arası	2,79	3,00	,992	1	5
30'dan çok	2,88	3,00	1,088	1	4

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağarcığına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.61. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 16	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	16,226	3	5,409	5,564	,001	10-20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok
Gruplar içi	135,130	139	,972			
Toplam	151,357	142				

Tablo 4.61'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısının "Müzik derslerinde nefes çalışmalarına yer veriyor musunuz?" sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.61'in son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcıklarında 10-20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.61'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 30'dan çok okul şarkısı barındıran öğretmenler, dağarcığında 10-20 arası okul şarkısı barındıran öğretmenlere göre nefes çalışmalarına daha fazla yer vermektedir.

Tablo 4.62. Otuzuncu Sorunun Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırılması

Soru 30	Ortalama	Medyan	St. Sapma	Min.	Maks.
10'dan daha az	1,39	1,00	,583	1	3
10-20 arası	1,63	1,00	1,045	1	5
20-30 arası	2,21	2,00	1,111	1	4
30'dan çok	2,38	2,00	1,310	1	4

Yukarıdaki tabloda öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarına göre tanımlayıcı istatistikler verilmiştir. Tabloda okul şarkıları dağılımına göre ortalama değerler görülmektedir. Öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkılarının bu ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını test etmek için kullanılacak varyans analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4.63. Öğretmenlerin Dağarcığında Bulunan Okul Şarkısı Sayısına Göre Karşılaştırmaların Varyans Analizi Tablosu

Soru 16	Kareler toplamı	sd	Ortalama kare	F	P	Anlamlı Farklılıklar
Gruplar arası	16,680	3	5,560	5,179	,002	10-20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok
Gruplar içi	149,222	139	1,074			
Toplam	165,902	142				

Tablo 4.63'e göre $P < 0.05$ olduğundan öğretmenlerin dağarcığında bulunan okul şarkısı sayısının “Şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinizin çalgılarından faydalanıyor musunuz?” sorusuna verilen cevapların istatistiksel olarak anlamlı derecede birbirinden farklı olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir.

Hangi grupların birbirinden farklı olduğunu tespit etmek için yapılan çoklu karşılaştırma testlerinin sonuçları Tablo 4.63'ün son sütununda verilmiştir. Buna göre öğretmenlerin dağarcığında 10-20 arası - 20-30 arası - 30'dan çok şarkı barındıranların bu soruya verdikleri cevapların ortalaması bakımından anlamlı bir farklılık olduğu %95 güven düzeyinde istatistiksel olarak söylenebilir. Bu gruplar için Tablo 4.63'de yer alan ortalama değerlere bakıldığında dağarcığında 30'dan çok okul şarkısı barındıran öğretmenler, dağarcığında 10'dan az okul şarkısı barındıran öğretmenlerden göre şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinin çalgılarından daha çok faydalandıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.64. Ankete Katılan Öğretmenlerin Açık Uçlu Sorulara Verdikleri Yanıtların Frekans Değerleri

Yanıt	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1	29	20,3	61,7
2	8	5,6	78,7
3	5	3,5	89,4
4	2	1,4	93,6
5	1	,7	95,7
6	1	,7	97,9
7	1	,7	100,0
Toplam	47	32,9	
Cevapsız	96	67,1	
Toplam	143	100,0	

Tablo 4.41'e göre:

- 1- Öğretmenlerin 29'u (%20,3) Müzik, Resim-İş , Beden Eğitimi gibi derslerin branş öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini, sınıf öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programındaki bilgilere sahip olmadığını ve müzik dersi konularının bir branş öğretmeni gerektirecek kadar ağır olduğunu düşünmektedir.
- 2- Öğretmenlerin 8'i (%5,6) bütün sınıf öğretmenlerinin çalgı çalması, nota eğitimi alması gerektiğini ve müzik eğitimi konulu zorunlu hizmet-içi eğitimlerle bunun öğrencilere nasıl aktarılacağı konusunda bilinçlendirilmesinin önemini belirtmişlerdir.
- 3- Öğretmenlerin 5'i (%3,5) ders kitaplarındaki şarkıları kolay ve eğlenceli, şarkıların sayısını da yeterli bulmadıklarını belirtmiştir. Bu nedenle ve deşifre kolaylığı açısından kendi dağarcıklarındaki şarkıları, halk türkülerini öğrettiklerini, ders kitaplarındaki şarkıların, TRT çocuk şarkılarının CD'si yapılabileceğini, hangi şarkının, hangi sınıfın ses düzeyine uygun olduğu

belirtilebileceğini ifade etmiştir.

- 4- Öğretmenlerin 2'si (%1,4) görsel yayınlardan ve teknolojik gelişmelerden yararlanmak istediklerini, mümkünse müzisyenlerin de okulları ziyaret edebilmelerini ifade etmiştir.
- 5- Öğretmenlerin 1'i (%7) sınıf öğretmenliği bölümlerinde güzel sanatlar eğitimine ağırlık verilmesi gerektiğini belirtmiştir.
- 6- Öğretmenlerin 1'i (%7) milli birliği arttırıcı şarkılara ağırlık vermek istediğini ifade etmiştir.
- 7- Öğretmenlerin 1'i (%7) şarkı söyleme etkinliğinin özellikle 1., 2., 3. sınıf öğrenci başarısını kesinlikle arttırdığını ifade etmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde uyguladıkları şarkı öğretme durumlarının belirlenmesine yönelik olarak araştırma evreninden küme yöntemiyle seçilmiş 7 okulun 143 sınıf öğretmenine anket uygulanmıştır. Önceki bölümlerde elde edilen veriler ışığında bazı sonuçlara ulaşılmış ve bu sonuçlara ilişkin öneriler sunulmuştur.

5.1.Sonuçlar

Araştırmanın genel bulguları aşağıda maddeler halinde yazılmıştır:

- 1- Sınıf öğretmenlerinin 136'sı (%95.2) müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine yer vermektedir.
- 2- Sınıf öğretmenlerinin 83'ü (%58.1) müzik derslerinde öğreteceği okul şarkılarını seçerken ilköğretim müzik programını büyük ölçüde dikkate almaktadır.
- 3- Sınıf öğretmenlerin 90'ı da (%62.9) şarkı seçimi yaparken öğrencilerin seslerini zorlamadan söyleyebilecekleri şarkıları seçmeye özen göstermektedir.
- 4- Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin beğenisini geliştirebilecek şarkıları seçmeye özen gösteren öğretmenler 88 (%61.6) kişidir.
- 5- Şarkı seçimi yaparken şarkıların prozodiye (bir müzik eserindeki söz ve müzik uymu) uygunluğuna 54 (%37.8) öğretmen dikkat etmektedir.

- 6- Öğretmenlerin 88'i (%61.5) okul şarkılarının anlaşılır düzeyde ve eğlenceli olduğunu düşünmektedir.
- 7- Öğretmenlerin yarısından fazlası (%84.7) şarkı öğretiminde öğrettikleri şarkının konusunu yeterince işlemekte, (%93.1) şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda öğrencilerini uyarmakta ve (%87.5) seslerini zorlamadan şarkı söyleme alışkanlığını kazanmalarına önem vermektedir.
- 8- Şarkı öğretiminde öğrencilerine şarkının ritmiyle ilgili 64 (%44.8) öğretmen çok az çalışma yaptırmakta yada hiç çalışma yaptırmamaktadır. Müzik derslerinde öğrenilen şarkıların gürlük ve hız özellikleri ise kısmen (%40) belirtilmektedir.
- 9- Öğretmenlerin 67'si (%46.9) şarkı dağıcığı ile ilgili yayınları takip etmede güçlük çekmektedir.
- 10- Öğretmenlerin 86'sı (%34.3) şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini hiç uygulamamaktadır.
- 11- Öğretmenlerin 79'u (% 55.3) nefes çalışmalarına yer vermemekte yada çok az yer vermektedir.
- 12- Öğretmenlerin 64'ü (%44.8) öğrencilerinin ses çıkarmaya yarayan organlarını (gırtlak, hançere vb) ses sağlığını koruma açısından hemen hemen hiç dikkate almamaktadır.
- 13- Öğretmenlerin 85'i (% 59.5) ses açma çalışmalarına yer vermemekte yada çok az yer vermektedir.
- 14- Öğretmenlerin 82'si (%57.4) şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere öğrencilerine hemen hemen hiç hareket yaptırmamaktadır.

- 15- Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmali çalgılar kullanması vb.) yaptırmayan öğretmenler de 53 (%37.8) kişidir.
- 16- Dikkati çeken bir başka oran ise öğretmenlerin 136'sı (% 88.1) şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerine çalgılarıyla eşlik edememekte ve 107'si de (%74.8) öğrencilerinin çalgılarından faydalanamamaktadır.

Araştırmanın genel bulgularının, kişisel özelliklerle karşılaştırılmasına göre:

- 1- Örnekleme oluşturanların 102'si (%71.3) kadın, 41'i (%28.7) erkektir. Kadın ve erkek oranı arasındaki farklılık anket sorularına verilen cevaplar üzerinde önemli bir etkiye sahip olmamıştır.
- 2- Örnekleme oluşturanların 49'u (%34.3) 21 yıl ve üstü kıdeme sahip iken, 32'si de (%22.4) 6-10 yıl arası kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin 12'si (%9.1) 1-5 yıl arası kıdeme kıdeme sahip olup azınlığı oluşturmaktadır.
- 3- Mesleki kıdemi az olan öğretmenler 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmenlere göre öğrencilerini şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda daha fazla uyarmakta, öğrencilerine şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmaları (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmali çalgıları kullanması vb.) daha çok yaptırmakta ve öğrencilerine çalgılarıyla daha çok eşlik edebilmektedir. Yapılan bu etkinliklerin sonucunda öğretmenler, öğrencilerinin okul şarkılarını zevk olarak söylediklerini de ifade etmiştir.
- 4- Diğer yandan mesleki kıdem arttıkça öğretmenler, şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırmada daha bilinçlidir. Mesleki kıdemi fazla olan öğretmenler mesleki kıdemi az olan öğretmenlere göre dağarcıklarındaki okul şarkılarının nicelik açısından (şarkılar sayısı) yeterlik durumunun daha çok olduğunu ve şarkı

öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini daha çok uyguladıklarını belirtmiştir. Mesleki kıdemi az olan öğretmenlerin şarkı, türkü, tekerleme dağarcığına hemen hemen hiç sahip olmadıkları ve temel müzik bilgileri açısından da eksik oldukları görülmektedir.

- 5- Ankete katılan öğretmenlerin 86'sı (%60.1) lisans mezunu, 45'i (%31.5) ön lisans mezunudur. Yüksek lisans mezunları ise 11 (%7.7) kişidir. Lisans mezunu öğretmenler, ön lisans ve yüksek lisans mezunlarına göre başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerine daha rahat öğretebilmekte, şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları daha çok takip edebilmekte, öğrencilerin bireysel özelliklerini daha fazla gözetebilmektedir. Bu durum lisans mezunlarının diğer mezunlara göre daha nitelikli bir eğitim aldığını göstermektedir.
- 6- Ankete katılan öğretmenlerin 87'si (%60.8) fakülte mezunudur. Yüksek okul mezunları 43 (%30.1) kişiyken diğer üniversitelerin mezunları 13 (%9.1) kişidir. Fakülte mezunları, yüksek lisans mezunları gibi diğer üniversite mezunlarına göre öğrencileri şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanma kullanmaları konusunda daha bilinçli davranmakta, şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmaları daha fazla yaptırmakta, öğrencilerine çalgılarıyla daha çok eşlik etmektedir.
- 7- Ankete katılan öğretmenler çoğunlukla 25 ve 30 kişilik sınıflarda ders vermektedir. Sınıf mevcudu arttıkça sınıf öğretmenleri Türkçenin doğru ve anlamlı kullanılmasıyla ilgili öğrencilerini uyarmakta daha çok güçlük çekmekte olduklarını ve böylece öğrenilen şarkılardan da daha az zevk alındığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler, öğrencilerine eşlik etmek için kendi çalgılarından daha az yararlandıklarını ve şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmaları daha az yaptıklarını ifade etmişlerdir.
- 8- Örnekleme giren öğretmenlerin 105'i (%73.4) herhangi bir okul çalgısını çalmamaktadır. Öğretmenlerin 126'sının (%88.1) öğrencilerine çalgılarıyla

hemen hemen hiç eşlik etmemesi, 107'sinin de (%74.8) öğrencilerinin çalgılarından faydalanamaması çalgı eğitimi konusunda büyük bir boşluk olduğunun göstergesidir.

9- 4. sınıfı okutan öğretmenler 1. ve 2.sınıfı okutan öğretmenlere göre şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerine çalgılarıyla daha fazla eşlik etmekte ve şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinin çalgılarından daha fazla faydalanmaktadır.

10- Ankete katılan öğretmenlerin 71'inin (%49.7) şarkı dağarcığı 10-20 şarkıdan oluşmakta, 16'sının da (%11.2) 30 şarkıyı aşmaktadır. Dağarcığında 20-30 okul şarkısı barındıran öğretmenler, 10'dan daha az şarkı barındıran öğretmenlere göre müzik derslerinde doğal olarak şarkı öğretme etkinliğine daha fazla yer vermekte, şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları daha çok takip etmekte, çeşitli araç-gereçlerden (kaset, CD, internet) yeni bir şarkıyı daha rahat öğrenebilmekte, başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını daha rahat öğrenip, öğrencilerine öğretebilmekte, okul şarkılarının nicelik (şarkıların sayısı) ve nitelik (ritmik, melodik açıdan sınıfta öğretmeye elverişli) açıdan yeterlik düzeyinin daha yüksek olduğunu belirtmektedir.

11- Bugüne kadar yapılan diğer araştırmalarda (Görgünay,1994) öğretmenlerin çoğunun hizmet-içi kurslarına katılmamış olduğu belirtilmiş ve bu kursların uygulanmasının öneminden bahsedilmiştir. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin 139'unun da (%97.2) hizmet-içi eğitim kursuna katılmamış olması müzik eğitimi için yıllardan beri yapıcı bir adımın atılmamış olduğunu göstermektedir.

Ayrıca 143 sınıf öğretmeninden 96'sının (%67.1) şarkı öğretme etkinliğiyle ilgili olan açık uçlu soruya kendi görüşlerini ifade etmeleri istendiğinde hiçbir şey yazmaması dikkat çekicidir. Hatta bazı öğretmenlerin anket sorularını cevaplamaktan dahi kaçındığı gözlenmiştir. Öğretmenlerin eksik bilgilerle donanmış olması, varolan

bilgilerinin aktarımında da sorun yaşamalarına rağmen bu konuya gerekli önemi göstermemeleri üzücüdür. Ancak 47 kişi (%32.9) şu görüşler altında birleşmiştir:

- 1- Şarkı söyleme etkinliği özellikle 1., 2., 3. sınıf öğrenci başarısını kesinlikle arttırdığını fakat nota bilgisi ve çalgı çalma konularında kendilerinin yetersiz olduklarını belirtmişlerdir.
- 2- Ders kitaplarındaki şarkıları kolay ve eğlenceli bulmadıklarını, şarkıların sayısının da yetersiz olduğunu belirtmiş, bu sorunu kendi çabalarıyla aşmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir.
- 3- Yeni yayınları takip etmede zorlandıklarını, gelişen bilim ve tekniğe ayak uydurabilmek için gereken görsel yayınlardan, teknolojik gelişmelerden uzak kaldıklarını belirtmişlerdir.
- 4- Son olarak sınıf öğretmenleri, müzik dersi öğretim programındaki bilgilere sahip olmadıklarını belirtmiş ve Müzik, Resim-İş , Beden Eğitimi gibi derslerin branş öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiği konusunda konusunda ortak bir noktada birleşmiştir.

5.2.Öneriler

- 1- Sınıf öğretmenliği programlarında güzel sanatlar eğitimine ağırlık verilmelidir. Sınıf öğretmenliği lisans programlarında müzik eğitimi ve öğretimi uygulamalı ve teorik olarak dört yıl boyunca yer almalıdır.
- 2- Sınıf öğretmeni adaylarının lisans döneminde iyi bir müzik eğitimi programından yararlanmaları sağlanmalıdır.
- 3- Sınıf öğretmenliği programlarında sınıf öğretmeni adaylarının mezun olduklarında kullanabilmeleri için okul şarkıları dağarcığı oluşturmaya yönelik çalışmalara yer verilmelidir.

- 4- Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında okutulmak üzere müzik eğitimi ve öğretimi ile ilgili ders kitapları hazırlanmalı; kaset, CD, VCD gibi teknolojik ürünlerden yararlanılmalıdır.
- 5- Sınıf öğretmenleri, müzik derslerinde şarkı öğretimi etkinliğini uygularken çalgılarından yararlanmalıdır.
- 6- Sınıf öğretmenleri, ilgili yaş grubunun ses sınırlarını bilmeli ve ses sınırlarını aşan şarkılar öğretmemelidir.
- 7- İlköğretim kurumlarında müzik derslerinin müzik öğretmenleri tarafından verilmesi gerekir.
- 8- İlköğretim çağı çocukları için onların ses sınırlarına uyan, prozodiye uygun, tonal, makamsal, tek ve çok sesli yeni çocuk şarkıları yazılmalıdır. Yeni şarkılar yazmak için yarışmalar düzenlenmeli ve besteciler, öğretmenler, müzik eğitimi almış öğrenciler desteklenip, heveslendirilmelidir.
- 9- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan okul şarkılarının kayıtlarına, kitaplarına yeni okul şarkıları, türküler, tekerlemeler eklenmelidir. Bu kayıtlarda ve kitaplarda hangi şarkının, hangi sınıfın ses düzeyine uygun olduğu belirtilmeli ve bu dağarcıklar ilköğretim okullarına ulaştırılmalıdır.
- 10- Milli Eğitim Bakanlığı ve yetkin müzik eğitimcileri tarafından müzik eğitimine yönelik hizmet-içi kursları açılmalıdır.
- 11- Milli Eğitim Bakanlığı, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalları ve Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları ile birlikte hareket etmeli ve ilköğretim müzik dersi öğretim programını yeniden düzenlemelidir.
- 12- Müzik derslerinin daha sağlıklı ve verimli yürütülmesi için uygun bir müzik

odası sağlanmalıdır.

Yapılabilecek diğler araştırmalar:

- 1- Okul öncesi dönemde uygulanan şarkı söyleme etkinlikleri incelenebilir.
- 2- Sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde uyguladıkları çalgı çalma etkinlikleri ve sorunları ortaya konulabilir.
- 3- Talim Terbiye Kurulu'nun hazırladığı 2007-2008 Eğitim ve Öğretim yılında uygulamaya konacak olan yeni ilköğretim müzik programı incelenebilir.

KAYNAKÇA

- AKALIN, Bedri (1945). **Köy Enstitülerinde Müzik Eğitimi Klavuzu**. Köy Enstitüleri Yayınları, No:1, İstanbul: M.Eğitim Basımevi
- AKYÜZ, Yahya (1999). **Türk Eğitim Tarihi** Ankara: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd.Şti.
(1978) **Türkiye’ de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri (1848-1940)** Ankara: Doğan Basımevi
- ARTUT, Kazım (2001). **Eğitim Fakülteleri ve İlköğretim Öğretmenleri İçin Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**. Ankara: Anı Yayıncılık
- ATAÜNAL, Aydoğın (1994). **Türkiye’de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme Sorunu (1923-1994)**.
- BELGİN, Erol (1995). **Sesin Eğitimi-Gelişimi-Kullanılması-Korunması** Hacettepe Ün., Ankara: Ders Notu
- BİBER ÖZ Nesrin (2001). **İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi** Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XIV, S. 1
- BODE, U.-OTTO, G, (2002) **Yaratıcılık Eğitimi**. Ders Belgeği. 10. Sayı Fr. Verlag, Bonn, Bad Godesberg, 1979 (Çevirmen Berna Can)
- CAN, Neşe (2006). **İlköğretim Okullarında Kullanılacak Olan Makamları Nasıl Seçmeliyiz?** Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı 1.Cilt. 14-16 Nisan. Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık
- ÇELİK, Birsen (2001). **Sınıf Öğretmeni Adaylarının Müzik Eğitimi ve Öğretimi Konusundaki Donanımları Üzerine Bir Araştırma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Eğt. Bil. Enst. Ankara
- ÇEVİK, Suna (1997). **Koro Eğitim ve Yönetim Teknikleri**. Ankara: Doruk Yayıncılık
- ÇİÇEK, Sebahattin (2000). **İlköğretimde Müzik**. Ankara: Ezgi Kitapevi
- DAWSON, Dawson ve AÇAY, Sefai (1997) **Müziğin Diğer Derslerle İlişkisi**. Ünite9.1 Müzik Öğretimi. YÖK/Dünya Bankası Ankara: Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi.
- DENİZ, Sevan (1999). **6-9 Yaş Çocuklarında Bireysel Ses Eğitimi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Fen Bil. Enst., Ankara.

- DİNÇER, İnci (1992). **Çocuk Gelişimi ile İlgilenenler için Müzik El Kitabı**. İstanbul: Ya- Pa Yayınları,
- EGÜZ, Saip (1999). **Toplu Ses Eğitimi I**. Ankara: Doğu Matbaacılık
- ERDEN, Münire (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları
- ERDOĞAN, Erol (2003). **İlköğretim I.Kademe Çocuk Şarkılarının Ses Genişliği ve Prozodi Açısından İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Ün. Sos. Bil. Enst. Bursa.
- EROĞLU G., (1999). **Gazi Üniversitesi'ne Bağlı Eğitim Fakültelerinden Mezun Olan öğretmenlerin Öğretmenlik Davranışları İle İlgili Yeterliklerine İlişkin Görüşleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Ankara.
- ERTÜRK, Selahattin., (1994). **Eğitimde Program Geliştirme**. 8.Baskı, Ankara: Meteksan Yayınları
- GEL, H. Yücel (1994). **Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık**. Türkiye Sanal Eğitim Bilimleri Kütüphanesi Üniversitesi
- GÖNCÜ, İlnur Özal (2002). **4-6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Ün. Fen Bil. Enst. Ankara.
- GÖRGÜNAY, Nurcan (1994). **İlköğretim Okullarında Müzik Eğitiminin Etkililiği**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Ün. Sos. Bil. Enst.İstanbul.
- GÖRSEV, Selahattin (1997). **Çağdaş Birey Çağdaş Toplum İçin Nasıl Bir Sanat Eğitimi ve Müzik Eğitimcisi Hedeflenmelidir?** Bolu
- HALLAM, Susan (2001). **Learning in Music Issuesin Music Teaching**. Florence Roullatgye
- KASAP, Belir Tecimer (2005). **Suzuki Metodu Okulu**. Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 6, Sayı. 9 S.120
- KAYA,Y.Kemal (1984). **İnsan Yetiştirme Düzenimiz: Politika Eğitim Kalkınma**. Ankara 4. basım
- KOCABAŞ, Ayfer (2004) **Müzik Eğitiminin Çoklu Zeka Alanlarına Etkisi ve Köy Enstitüleri**. İzmir Yeniden İmece Dergisi 4. Sayı
- KOÇER,H.Ali (1967). **Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Problemi**. Ankara: Yargıçoğlu Matbaası

- KÜÇÜKAHMET, Leyla (1976). **Öğretmen Yetiştiren Kurum Öğretmenlerinin Tutumları.** (Program Geliştirme Açısından Bir Yorum). Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
 (1993). **Öğretmen Yetiştirme Programları ve Uygulamaları.** Ankara
 (1999) **Öğretmenlik mesleğine Giriş.** 1.Baskı. Ankara: Alkım Yayınevi
 (2000). **Türkiye’de Öğretmenlik Mesleği Kazandırmanın Tarihi Gelişimi.** Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- KÜRKLÜ, Evrim.(2003). **Türkiye’ de 3-6 Yaş Grubu Çocukların Ses Sınırları. Şarkı Söyleme Becerileri ve Müzikal Düzeylerinin İncelenmesi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Gazi Ün. Eğt. Bil. Enst. Ankara.
- LEHR, Marjorie (1998). **Brain Building Subject.** Teaching Music, Vol:6, Sayı:2
 Reston: The National Association for Music Education.
- M.E.B. (1992). Öğretmen Yetiştirme Koordinasyon, Ankara
 Milli Eğitim Dergisi (1998) sayı .137 Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 150. Yıldönümü İçin Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü
 Milli Eğitim Temel Kanunu ile İlköğretim ve Eğitim Kanunu (1987) MEGSB Yayınları, Ankara
 Talim Terbiye Kurulu İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programları
- MERTOĞLU, Ercan (1991). **İlkokullarda Müzik Eğitimi.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Marmara Ün. Fen Bil.Enst. İstanbul.
- MENTİŞ, Aylin (1999). **Tekerlemelerin İlkokul ve Okulöncesi Müzik Eğitimindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Çalışma.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Selçuk Ün. Fen Bil.Enst. Konya.
- NURİKADIOĞLU, Recai Hayri (2000). **İlköğretim Kurumlarında Müzik Dersinde Karşılaşan Sorunlar.** Karadeniz Teknik Üniversitesi Sos Bil. Enst., Trabzon
- ORHON, Berna İstifoğlu (2006). **Sınıf Öğretmenliği Eğitiminde Sanat Eğitimi Öğretim Alanının Önemi ve Amaçları.** Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı 2.Cilt. 14-16 Nisan. Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Öğretmen Yetiştirme Cumhuriyet Döneminde Öğretmen Yetiştirmenin Tarihi Gelişimi. İlkokul Öğretmeni Yetiştirme**
 <www.yok.gov.tr/egitim/raporlar/mart98/bolum6.html - 74k>
- ÖMEROĞLU Esra, TURLA Ayşe (2001). **Okulöncesi Dönemde Yaratıcılık Eğitimi ve Desteklenmesi.** Milli Eğitim Dergisi Sayı, 151

- ÖZGÜL, İlhan (2002). **Müzik Eğitimi ve Öğretimi**. 5. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.
- ÖZTOSUN, Öznur (2002). **İlköğretim Okullarında Müziklendirilmiş Fişlerle Yapılan Eğitimin İlkokuma Öğretimine Etkisi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bil. Enst. Ankara.
- ÖZYÜREK, Rasim (2006). **Türkiye’ de Sınıf Öğretmeni Yetiştirme**. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi Bildiri Kitabı 2.Cilt. 14-16 Nisan. Gazi Üniversitesi, Ankara: Kök Yayıncılık.
- RUSSEL, Bertrand. (1984). **Eğitim Üzerine**. 4.Basım.Çeviri: Nail Bezel. İstanbul: Say Kitap Pazarlama
- SAK, Özlem Sultan (1997). **İlköğretim Okullarında Müzik Eğitimi ve Çocuk Şarkıları Üzerine Bir Araştırma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Ün. Fen Bil.Enst. Konya.
- SAN, İnci (1985). **Sanat ve Eğitim**. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara
(1979). **Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık**. İş Bankası Yayınları
(1987) Uçan, Ali Süer Rıdvan Özel Öğretim Yöntemleri Güzel Sanatlar Eğitimi Eğitim Önlisans Programı, Ünite 1, 2, 3, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:200 A.F.Y. No:101
- SAY, Ahmet (1993). **Müzik Eğitimi**. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- SAYDAM, Refik (2003) **İlköğretim Okulu 1. ve 2.devre Müzik Eğitiminde Eğitimi Sorunu** Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, 30-31 Ekim, İnönü Üniversitesi, Malatya
- SEFEROĞLU Süleyman Sadi (2004). **Öğretmen Yeterlikleri ve Mesleki Gelişim**. H.Ü.E.B.F. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi., Sayı, 58
- SENEMOĞLU, Nuray. (1994). **Sınıf Öğretmeni Bilgiyi Aktaran Kişi Değil, Bilgiye Ulaşma Yollarını Öğreten Kişidir**. MPM Kalkınmada Anahtar Verimlilik. Sayı.81. (Ayın Söyleşisi),
- SEVİNÇ, Sema (2002). **İlköğretim 2. Devre Öğrencilerine Yapılan Şarkı Öğretiminin Sesin Akustik Özelliklerine Etkileri**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eylül, Ankara.
- SEVİNÇ Sema, ŞİMŞEK Gülşen (2004). **Müzik Eğitimi Bölümlerinde Ses Eğitimi (Şan) Dersine Ayrılan Sürenin Yeterli Olup Olmadığı Üzerine Bir Araştırma** Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı 3.

- ŞAHİN, Kartal (2002) **İlköğretim I. Kademe Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri.** (Uşak İli Aksüt Örneği) Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi
- ŞAKTANLI, Süleyman Cem (2002). **Eğitim Fakülteleri İlköğretim Bölümleri Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin Lisans Programında Verilen Müzik Eğitimi Derslerine İlişkin Görüşleri.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Eğt. Bil. Enst. Ankara.
- SUN, Muammer (1969). **Şarkı Demeti.** Ankara: Yeni Dağarcık Yayınları
- SUN, Muammer, Hilmi Seyrek (1998). **Okulöncesi Eğitimde Müzik.** İzmir: Müzik Eserleri Yayınları
- ŞEKER, Hasan; DENİZ, Sabahattin; GÖRGEN, İzzet (2004). **Öğretmen Yeterlilikleri Ölçeği.** Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü. Milli Eğitim Dergisi, Güz S. 164
- ŞİMŞEK, Tuna (1995). **Konya Merkez İlkokullarında Müzik Eğitimi Üzerine Bir Araştırma.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Selçuk Ün. S. B. En. Sın. Öğr. ABD, Konya
- TANILLI, Server (1994). **Nasıl Bir Eğitim İstiyoruz?** İstanbul: Cem Yayınevi
- TEKİŞİK, Hüseyin Hüsnü (1998). **8 Yıllık Zorunlu İlköğretimde Öğretmen Sorunu ve Çözüm Önerileri.** Çağdaş Eğitim Dergisi, Sayı:241, Mart
- TONGUÇ, İsmail Hakkı (1952). **Öğretmen Ansiklopedisi ve Pedagoji Sözlüğü.** İstanbul: Bir Yayınevi
- TÖREYİN, Ayşe Meral (2000). **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi.** Sayı,583 Temmuz (1995). **İlköğretim Kurumlarının Müzik Eğitimi Sorunu.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Ün. Fen Bil. Enst. Ankara.
- TURAN, Esin (1997). **Temel Eğitim Birinci Kademe Müzik Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Belirlenmesine Yönelik Bir Envanter Çalışması.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sos. Bil. Enst. İzmir.
- UÇAN, Ali (1993). **Güzel Sanatlar Eğitimi ve Eğitim Programları.** Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi
 (1994). **İnsan ve Müzik/İnsan ve Sanat Eğitimi.** Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara
 (1997). **Müzik Eğitimi.** Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara
 (1999). **İlköğretimde Müzik Eğitimi.** Burdur www.meb.gov.tr
 (2001). **İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri.** I. Ulusal

Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu (01-03 Kasım 2001), Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara (2005) **Müzik Eğitimi**. Ankara: Evrensel Müzikevi,

ÜNAL, Saadettin (1989). **Orta Öğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları**. Müzik Öğretimi Nasıl Geliştirilebilir? Konulu Panel'den, Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları

YAVUZER, Haluk (1996). **Çocuk Psikolojisi**. İstanbul: Remzi Kitabevi.

YILDIZ, Gökay (2002). **İlköğretimde Müzik Öğretimi Birinci Kademe**. Ankara: Anı Yayıncılık.

YÖNETKEN, Halil Bedii (1952). **Okulda Müzik Öğretimi ve Öğretim Metotları**. Öğretmen Kitapları:4 İstanbul: Milli Eğitim Basımevi

YÖRÜKOĞLU, Atalay (1987). **Gençliğin Eğitimi**. Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları

YÜNLÜ, Figen (2002). **İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimleri**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi A.Ü. E.B. E. Eskişehir.

EKLER

Ek-II

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda "Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Derslerindeki Şarkı Öğretme Durumları" isimli yüksek lisans tezini hazırlamaktayım.

Bu anketin sorularına tarafınızdan verilecek yanıtlar, sadece bu çalışma için kullanılacaktır. Araştırmanın doğruluğu ve etkinliği açısından gerçek görüş ve düşüncelerinizi belirtmenizi rica eder, katkılarınız için teşekkür ederim.

Demet AYDINLI

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

A.KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetinizi lütfen belirtiniz: Kadın Erkek

Öğretmenlik mesleğindeki kıdeminiz nedir?

1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üstü

Sınıfınızda kaç öğrenci mevcuttur? .....

Eğitim durumunuz nedir?

Ön Lisans Lisans Yüksek Lisans Doktora / Sanatta Yeterlilik

Mezun olduğunuz üniversite nedir? Lütfen belirtiniz:

Yüksekokul..... Fakülte..... Diğer.....

Müzik eğitimi konulu hizmet – içi eğitim kurslarına katıldınız mı?

Evet Hayır

Herhangi bir çalgı çalabiliyor musunuz? Çalışıyorsanız lütfen belirtiniz.....

Kaçıncı sınıfı okutmaktasınız? :.....

Dağarcığınızda kaç okul şarkısı bulunmaktadır?

10'dan daha az 10-20 arası 20-30 arası 30' dan çok

B.

	Tamamen	Büyük Ölçüde	Kısmen	Az	Hiç
1. Müzik derslerinde şarkı öğretme etkinliğine ne ölçüde yer veriyorsunuz?					
2. Çeşitli araç – gereçlerden (kaset, CD, internet) yeni bir şarkıyı öğrenebiliyor musunuz?					
3. Başkalarından herhangi bir yardım almaksızın yeni bir okul şarkısını öğrenip, öğrencilerinize öğretebiliyor musunuz?					
4. Dağarcığınızdaki okul şarkıları nitelik açısından (ritmik, melodik açıdan sınıfta öğretmeye elverişli) sizce yeterli mi?					
5. Dağarcığınızdaki okul şarkıları nicelik açısından (şarkıların sayısı) sizce yeterli mi?					
6. Şarkı dağarcığı ile ilgili yayınları takip edebiliyor musunuz?					
7.Müzik derslerinde öğreteceğiniz okul şarkılarını seçerken ilköğretim müzik öğretimi programını dikkate alıyor musunuz?					
8. Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin seslerini zorlamadan söyleyebilecekleri şarkıları seçmeye özen gösteriyor musunuz?					
9.Şarkı seçimi yaparken öğrencilerin beğenisini geliştirebilecek şarkıları seçmeye özen gösteriyor musunuz?					
10. Şarkı seçimi yaparken şarkıların prozodiye (bir müzik eserindeki söz ve müzik uyumu) uygunluğuna dikkat ediyor musunuz?					
11.Şarkı öğretim yöntemlerinden kulaktan şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?					
12.Şarkı öğretim yöntemlerinden nota yoluyla şarkı öğretimini uyguluyor musunuz?					
13. Şarkı öğretiminde öğrencilerin bireysel özelliklerini gözeteiyor musunuz?					
14.Okul şarkıları genelde öğrenciler için anlaşılır düzeyde mi?					
15.Okul şarkıları genelde öğrenciler için eğlenceli mi?					
16.Müzik derslerinde nefes çalışmalarına yer veriyor musunuz?					
17.Müzik derslerinde ses açma çalışmalarına yer veriyor musunuz?					
18.Öğrencilerin ses çıkarmaya yarayan organlarını (gırtlak, hançere vb) ses sağlığını koruma açısından dikkate alıyor musunuz?					

19.Şarkı söylemeye başlamadan önce vücut yumuşaklığını sağlamak üzere hareketler yaptırıyor musunuz?					
20.Şarkı öğretiminde öğrencilerinizle öğrettiğiniz şarkının konusunu yeterince işliyor musunuz?					
21. Şarkı öğretiminde öğrencilerinize şarkının ritmiyle ilgili çalışmalar yaptırıyor musunuz?					
22.Öğrencilerinizin şarkıların ezgilerini doğru sesleriyle söylemesine özen gösteriyor musunuz?					
23.Öğrencilerinizi şarkı söylerken Türkçeyi doğru ve anlamlı kullanmaları konusunda uyarıyor musunuz?					
24.Öğrencilerinizin, seslerini zorlamadan şarkı söyleme alışkanlığı kazanmalarına önem veriyor musunuz?					
25.Öğrencilerinize müzik dersinde söylenen şarkıların gürlük özelliklerini belirtiyor musunuz?					
26. Öğrencilerinize müzik dersinde söylenen şarkıların hız özelliklerini belirtiyor musunuz?					
27.Öğrencileriniz öğrendikleri şarkıları zevk alarak söylüyorlar mı?					
28.Şarkı öğretme etkinliğiyle birlikte yaratıcı çalışmalar (şarkı söylerken öğrencilerin ritm tutması, vurmali çalgıları kullanması vb.) yaptırıyor musunuz?					
29.Şarkı öğretme etkinliğinde öğrencilerinize çalgınızla eşlik ediyor musunuz?					
30.Şarkı öğretimi etkinliğinde öğrencilerinizin çalgılarından faydalanıyor musunuz?					

Müzik derslerinde şarkı söyleme etkinliğiyle ilgili eklemek istedikleriniz varsa lütfen belirtiniz:

.....
.....
.....
.....
.....

Ek-III

Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dallarında Uygulanan Müzik Derslerinin İçeriği ve Kredi Dağılımı

Dersin Adı-Kodu:İSÖ 211 MÜZİK I

Programın Adı:Sınıf Öğretmenliği

Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri					Toplam	Kredi
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer		
3	2	-	-	-	-	2	2
Ders Dili	Türkçe						
Zorunlu Seçm.	Zorunlu						
Ön şartlar	Yok						
Dersin İçeriği	Eğitimde müzik, rolü ve içeriği; temel müzik bilgileri, nota yazmanın doğası ve amacı, çalgı ve ses eğitimine giriş, toplu çalma ve söyleme; yaratıcılığı geliştirmede müziksel işitme okuma ve yazma çalışmaları.						
Dersin amacı	Dersin içeriği doğrultusunda öğrenciyi yetiştirebilme.						
Öğrenme	Eğitimde müziğin rolünü ve içeriğini bilir. Nota yazar.						
Çıktıları ve Yeterlilikler	Grupla ve tek olarak blokflüt çalar. Grupla ve tek olarak şarkı söyler. Yaratıcılığı gelişir. Müziksel işitme okuma ve yazma becerisi kazanır. Müzikalitesi gelişir.						
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Kır Çiçekleri (Muammer Sun)Blokflüt ve Org İle Müzik Eğitimi (Prof. Dr. Salih Akkaş), Blokflüt İle Müzik Eğitimi (Salih Aydoğan; A. Aydın İlik, İlk Öğretim Okullarında Müzik(İsa Coşkuner), (Musiki Temel Bilgisi), A Adnan Saygun, Toplu Ses Eğitimi1 Saip Egüz, Müzik 1, Müzik Öğretimi Eğitim Fakülteleri Ve Sınıf Öğretmenliği Bölümleri İçin Prof. Dr. Salih Akkaş.						
Hafta	Konular						
1	Tanışma, dersin içeriği hakkında öğrenciyi bilgilendirme.						
2	Temel müzik bilgileri: Nota ve ses bilgisi.						
3	Temel müzik bilgileri: Portede notaların yerleri, blokflüt'ün tanıtılması.						
4	Temel müzik bilgileri: 2/4 lük ölçü, dörtlük ve sekizlik notalarla ezgi çalışması.						
5	Dördüncü hafta konularının pekiştirilmesi ile ilgili ezgi çalışması.						
6	3/4 lük ölçü, noktalı sekizlik ve dörtlük notalarla ilgili ezgi çalışması.						
7	Altıncı hafta konularının pekiştirilmesi ile ilgili ezgi çalışması, toplu çalma ve söyleme.						
8	Vize sınavı						
9	4/4 lük ölçü, dörtlük, sekizlik ve onaltılık notalarla ezgi çalışması.						
10	Dokuzuncu hafta konularının pekiştirilmesi ile ilgili ezgi çalışması.						
11	Si bemol sesi ile ilgili ezgi çalışması, toplu çalma ve söyleme.						
12	Do diyez sesi ile ilgili toplu çalma ve söyleme.						
13	Si bemol ve do diyez sesleri ile ilgili toplu çalışma ve söyleme.						
14	Genel tekrar						

Yarıyıl	Eğitim ve Öğretim Yöntemleri					Toplam	Kredi
	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer		
4	2	-	-	-		2	2
Ders Dili	Türkçe						
Zorunlu / Seçmeli	Zorunlu						
Ön şartlar	Yok						
Dersin İçeriği	Müzik öğelerini tanıma, dinleme, seslendirme ve besteleme çalışmaları, müziğe tarihsel bakış, yabancı müzik kültürleri hakkında bilgi, müzik becerilerinin geliştirilmesi, çalgı, ses ve nota eğitimi, ünitelere uygun olarak oyunlu çocuk müzikleri.						
Dersin Amacı	Dersin içeriği doğrultusunda öğrenciyi yetiştirebilme.						
Öğrenme	Müzik öğelerini tanıy, dinler, seslendirir. Besteleme çalışmaları yapar.						
Çıktıları ve Yeterlilikler	Müzik tarihi ve yabancı müzik kültürleri hakkında bilgi sahibi olur. Müzik becerileri gelişir. Çalgı, ses ve nota bilgisi konularında beceri kazanır. Oyunlu çocuk şarkıları bilir.						
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Kır Çiçekleri (Muammer Sun)Blokflüt ve Org İle Müzik Eğitimi (Prof. Dr. Salih Akkaş), Blokflüt İle Müzik Eğitimi (Salih Aydoğan; A. Aydın İlik, İlk Öğretim Okullarında Müzik(İsa Coşkuner), (Musiki Temel Bilgisi), A Adnan Saygun, Toplu Ses Eğitimi1 Saip Egüz, Müzik 1, Müzik Öğretimi Eğitim Fakülteleri Ve Sınıf Öğretmenliği Bölümleri İçin Prof. Dr. Salih Akkaş. Müzik Tarihi (Ahmet Say), Türkiyenin Müzik Atlası (Ahmet Say), Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I-II (Yılmaz Öztuna), Çeşitli Ders Notları.						
Hafta	Konular						
1	Türk müziği'nin tarihel gelişimi ve dinleti.						
2	Türk müziği'nin tarihsel gelişimi ve diğer müzik kültürleri ile ilişkisi.						
3	Dünya müzik kültürleri ile ilgili dinletiler.						
4	Seslendirme ve besteleme çalışmaları.						
5	Seslendirme ve besteleme çalışmaları.						
6	5/8 lik ölçü ve fa diyez sesi ile ilgili ezgi çalışmaları, toplu çalma ve söyleme.						
7	9/8 lik ölçü ve diğer tartım kalıpları, mi bemol sesi ile ilgili ezgi çalışması, toplu çalma ve söyleme.						
8	Vize sınavı						
9	Oyunlu çocuk müzikleri ile ilgili örnek çalışmalar.						
10	.Oyunlu çocuk müzikleri ile ilgili örnek çalışmalar.						
11	Verilen bütün tartım kalıpları ve değiştirici işaretlerle ilgili ezgi çalışması, toplu çalma ve söyleme.						
12	Verilen bütün tartım kalıpları ve değiştirici işaretlerle ilgili ezgi çalışması, toplu çalma ve söyleme.						
13	Verilen bütün tartım kalıpları ve değiştirici işaretlerle ilgili ezgi çalışması, toplu çalma ve söyleme.						
14	Genel tekrar.						

Eğitim ve Öğretim Yöntemleri

Yarıyıl	Teori	Uyg.	Lab.	Proje/Alan Çalışması	Diğer	Toplam	Kredi
5	2	2	-	-		4	3
Ders Dili	Türkçe						
Zorunlu / Seçmeli	Zorunlu						
Ön şartlar	Yok						
Dersin İçeriği	İlköğretimde birinci kademedeki müzik ders programının incelenmesi, müziğin diğer derslerle ilişkileri, ilköğretim birinci kademedeki uygulanan müzik öğretim, yöntem ve teknikleri, performansın değerlendirilmesi, müzik öğretiminde sınıf yönetimi, müzik becerilerinin geliştirilmesi, dinleme, söyleme, çalma ve besteleme çalışmaları.						
Dersin Amacı	Dersin içeriği doğrultusunda öğrenciyi yetiştirebilme.						
Öğrenme Çıktıları ve Yeterlilikler	İlköğretim birinci kademedeki ders programını, müzik öğretim yöntem ve tekniklerini ve müziğin diğer derslerle ilişkisini bilir. Müzik öğretiminde sınıf yönetimini bilir. Dinleme, söyleme, çalma ve besteleme becerileri gelişir.						
Ders Kitabı ve/veya Kaynaklar	Kır Çiçekleri (Muammer Sun)Blokflüt ve Org İle Müzik Eğitimi (Prof. Dr. Salih Akkaş), Blokflüt İle Müzik Eğitimi (Salih Aydoğan; A. Aydın İlik, İlk Öğretim Okullarında Müzik(İsa Coşkuner), (Musiki Temel Bilgisi), A Adnan Saygun, Toplu Ses Eğitimi1 Saip Egüz, Müzik 1, Müzik Öğretimi Eğitim Fakülteleri Ve Sınıf Öğretmenliği Bölümleri İçin Prof. Dr. Salih Akkaş. İlköğretimde Müzik Öğretimi Birinci Kademe (Doç. Gökay Yıldız), Temel Müzik Eğitimi (Muammer Sun), Müzik Öğretimi (Prof. Dr. Ali Uçan), Müzik Öğretimi (Halil B. Yönetken: Mithat Fenmen: Haz. Ahmet Say), Çeşitli Ders Notları.						
Hafta	Konular						
1	Dersin içeriği hakkında bilgilendirme.						
2	.Müzik öğretimi yöntem ve teknikleri						
3	İstiklal marşının doğru söylenmesi ve sınıf yönetimi.Müzik öğretimi ile ilgili uygulama çalışmaları.						
4	Belirli gün ve haftalarla ilgili parça öğretimi. Müzik öğretimi ile ilgili uygulama çalışmaları.						
5	Belirli gün ve haftalarla ilgili parça öğretimi. Müzik öğretimi ile ilgili uygulama çalışmaları.						
6	Belirli gün ve haftalarla ilgili parça öğretimi. Müzik öğretimi ile ilgili uygulama çalışmaları.						
7	Belirli gün ve haftalarla ilgili parça öğretimi. Müzik öğretimi ile ilgili uygulama çalışmaları.						
8	Vize sınavı						
9	Her öğrenci tarafından İstiklal Marşının söylenmesi ve yönetilmesi.						
10	Her öğrenci tarafından İstiklal Marşının söylenmesi ve yönetilmesi.						
14	Genel tekrar.						